

॥ श्री ॥

॥ श्री पार्श्वनाथाय नमः ॥
पंडित श्री वीरविजयल्ल डत—

रत्नात्र पूज सार्थ.

तथा :

शत्रुं नयनी नवाणु यात्रानी विधि

—:तथा:—

श्रीज्ञानविमलसूरीश्वर कृत—

श्री शान्तिनाथल्लो कणश.

तथा

श्री रत्नाकर पर्यीशी

मृण, पञ्चअनुवाद तथा अर्थ सार्थ.

—:तथा:—

।भायिकुनी अने यैत्यवंदननी विधि, तथा
नेमां आवतां सूत्रा, आरतीया, भोगानुसा-
रीना ओल अने छंदो विमोरे.

कि. श. ०-१-०

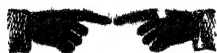
આ ચોપડી “ શ્રી જૈન એડવોકેટ ” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં વાડીલાલ
બાપુલાલ શાહે છાપી. કે ઘીફાંટા નેશીંગબાઈની વાડીમાં
અમદાવાદ,

આવૃત્તિ ૨ છ.

પ્રતઃ ૧૦૦૦]

સને ૧૯૨૫,

સંવ ૧૯૮૧,

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૨૪૭૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ સ્વામી ૨૪૫૨૫૧

વિષય ૫૩૩:૪૩૪

॥ श्री. ॥

॥ श्री पार्श्वनाथाय नमः ॥

पंडित श्री वीरविजयल कृत—

रत्नात्र पूज सार्थ.

❧ : तथा : ❧

शत्रुंभयनी नवाणु यात्रांनी विधि

—:तथा:—

श्रीज्ञानविमलसूरीश्वर कृत —

श्री शान्तिनाथल्लो कणश.

❧ तथा ❧

श्री रत्नाकर पञ्चीशी.

भूण, पद्यअनुवाद तथा अर्थ साथे.

—:तथा:—

सामायिकनी अने चैत्यवंदननी विधि, तथा तेमां

आवतां सूत्रो, आरतीओ, भागानुसारीना

ज्योति अने छंदा विगेरे.

छपावी प्रसिद्ध करनार,

शाह. सांकणयंद कालीदास .

डे. काण्णीनी पोण-अमदावाद.

किं. ३. ०-८-०

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલયક્રમ નુક મણિકા.

૧	સ્નાત્રપૂજા.	પૃષ્ઠ	૧ થી ૨૨
૨	શ્રી શન્તિનાથજીનો કળશ	,,	૨૨ થી ૨૭
૩	શ્રી આરતીએા	,,	૨૮ થી ૩૧
૪	મગળદીવા	...	,,	૩૧ થી ૩૨
૫	વીરવિજયજી કૃત અષ્ટપ્રકારી પૂજના હુહા	...	,,	૩૩ થી ૩૫
૬	ઐત્યવંદન વિધિ સૂત્રો સાથે	,,	૩૫ થી ૪૦
૭	સામાયિક લેવાની વિધિ સૂત્રો સાથે	,,	૪૧ થી ૪૮
૮	,, પારવાની ,,	,,	,,	૪૮ થી ૫૨
૯	ગુરુવંદન કરવાની વિધિ	,,	૫૨ થી ૫૩
૧૦	રતનાકર પચ્ચીશી પદ્યાત્મક રહસ્ય તથા ભાષાન્તર સાથે	...	,,	૫૪ થી ૭૨
૧૧	શ્રી સિદ્ધાચળજીની નવાણુ જાત્રાની વિધિ	,,	૭૩ થી ૭૮
૧૨	શ્રી સિદ્ધગિરિ સ્તુતિ	...	,,	૭૮ થી ૮૮
૧૩	શત્રુજયના એકવીશ નામના એકવીશ ખમાસમણના હુહા	,,	૮૮ થી ૯
૧૪	શત્રુજયના એકવીસ નામ.	,,	૯૨ થી ૯૪
૧૫	સળગાય, છંદ તથા છુટક બોલ વિગેરે	,,	૯૫ થી ૧૦૮

—:ક્ષમાપના:—

આ ચોપડી દ્રષ્ટિ દોષથી તથા પ્રેસના દોષથી તથા અજાણપણાથી જે કોઈ ભૂલચૂક રહ હોય તે સુજ્ઞ પુરુષો સુધારીને વાંચશે.

॥ श्री पंचपरमेष्ठिन्यो नमः ॥

॥ श्री वीरपरमात्मने नमः ॥ श्री गौतमाय नमः ॥

॥ श्री ॥

पंडित श्रीवीरविजयञ्च कृत रत्नात्र पूज.

अर्थ विधि सहित.

प्रथम कणश लघु उल्हा रहेवुं—

॥ काव्यं ॥ द्रुतविलम्बित वृत्तम् ॥

सरस शांति सुधारस सागरं,
शुचितरं गुण रत्न भडागरं;
लविक पंकज बोध दिवाकरं,
प्रतिदिनं प्रणुमाभिजिनेश्वरं.

(१)

॥ अर्थ ॥ शान्त सुधारसना समुद्र अति पवित्र गुणरूप
रत्नना लंकार अने लव्य प्राणीओइपी—कमलोने उल्लसित कर-
वाभां सूर्य समान एवा श्री जिनेश्वर भगवतने हुं निरंतर नम-
स्कार करूं.

અહીં પખાલ કરવો—

॥ દોહા ॥

કુસુમાભરણ ઉતારીને પડિમા ધરીય વિવેક,
મજ્જનપીઠે થાપીને, કરીયે જળઅભિષેક, (૨)

॥ અર્થ ॥ ભગવંતના શરીર ઉપરથી આભૂષણ તથા વાશી
કુલ ઉતારીને વિનયપૂર્વક ભગવંતને હાથમાં ધારણ કરી સ્નાન
પીઠ ઉપર પધરાવવા અને પછી જળવડે પખાલ કરવો.

કુસુમાંજલિની થાળી લઈ ઉભા રહેવું—

॥ આર્યાંગીતિ ॥

જિણુ જન્મ સમય મેરૂ, સિહરં રચણુ કણુય કલસેહિં
દેવા સુરહિ હહવિઉ, તે ધન્ના જેહિં દિઠોસિ. (૩)

॥ અર્થ ॥ જિનેશ્વર ભગવંતના જન્મ સમયે મેરૂ પર્વતના
શીખર ઉપર દેવોએ રતના અને સુવર્ણના કલશોવડે જે પ્રભુનો
અભિષેક (પખાલ) કર્યો છે. એવા પ્રભુનું દર્શન કરનારાઓને
ધન્ય છે.

પ્રભુના જમણા અંગુઠે કુસુમાંજલિ સુકવી—

॥ કુસુમાંજલિ ઢાળ ॥

નિર્મળ જળ કલશે નહવરાવે, વસ્ત્ર અમુલક અંગ ધરાવે,
કુસુમાંજલિ મેલો આદિ જીણુંદા, સિદ્ધ સ્વરૂપી અંગ
પખાલી, આતમ નિર્મળ હુધં સુકુમાળી. કુ૦ (૪)

॥ અર્થ ॥ નિર્મળ જળના કલશોવડે અભિષેક કરી અમૂલ્ય
અંગવહુલું કરી કુસુમાંજલિ સુકવી. સિદ્ધસ્વરૂપ ભગવંતનો અભિ-
ષેક કરવાથી આપણા આત્મા નિર્મળ (પાપરહિત) થાય છે અને
શરીર સુકુમાળ થાય છે. (૪)

॥ આર્યા ગીતિ ॥

મચકુંદ ચંપ માલઈ, કમલાઈ પુષ્પચવણુણઈ.

જગનાહ નહવણુ સમયે, દેવા કુસુમાંજલિ દિતી. (૫)

નમોહર્તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

॥ અર્થ ॥ મચકુંદ (બકુલ) ચંપો, માલતી, કમળ વિગેરે
ખાંચ પ્રકારના પુષ્પો જિનેશ્વર ભગવંતના અભિષેક વખતે દેવા
ચઢાવે છે. તેને કુસુમાંજલિ કહેવાય છે.

અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સર્વ સાધુઓને
નમસ્કાર કરે છું.

॥ કુસુમાંજલિ ઢાળ ॥

ચણુ સિંહાસન જિન થાપીજે, કુસુમાંજલિ

ત્રણુ ચરણે દીજે, કુસુમાંજલિ મેલો શાંતિ જીણુંદા. (૬)

॥ અર્થ ॥ પછી રતનના સિંહાસન ઉપર જિનેશ્વર ભગવં-
તની પ્રતિમાને સ્થાપન કરી જગતમાં જયવંતા એવા શ્રી શાંતિ-
જીનના જમણા અંગુઠા ઉપર કુસુમાંજલિ મુકવી.

॥ દોહા ॥

જિણુ તિહું કાલય સિદ્ધની, પડિમા ગુણુ ભંડાર,

તસુ ચરણે કુસુમાંજલિ, ભવિક દુરિત હરનાર. (૭)

નમોહર્તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

॥ અર્થ ॥ ત્રણ કાળમાં સિદ્ધ એવા જિનેશ્વર ભગવંતની
પ્રતિમા ગુણુનો ભંડાર છે, અને તે પરમાત્માના ચરણકમળમાં
કુસુમાંજલિ મુકવાથી ભરી પ્રાણીઓના પાપ દુર થાય છે. પછી
નમોહર્ત.

॥ કુસુમાંજલિ ઢાળ ॥

કૃષ્ણાગરૂ વર ધૂપ ધરીજે, સુગંધકર કુસુમાંજલિ દીજે,
કુસુમાંજલિ મેલો નેમિ જીણુંદા. (૮)

॥ અર્થ ॥ ઉત્તમ કૃષ્ણાગરૂ ધૂપ હાથમાં ધારણ કરી હસ્તને
સુગંધિત કરી જગતમાં જયવંતા એવા શ્રી નેમિજન પ્રભુજના
ચરણકમલમાં કુસુમાંજલિ મૂકવી.

॥ ગાથા આર્યા ગીતિ ॥

જસુ પરિમલ બલ દહદિસિં, મહુકર ઝંકાર સદસંગીયા
જિણુચલણોવરિ મુક્કા, સુરનર કુસુમાંજલિ સિદ્ધા. (૯)

નમોહર્ષતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

॥ અર્થ ॥ જેની સુગંધથી દસે દિશાના ભ્રમરો ગુંજારવ
કરતા ભેગા થાય છે. એવી જિનેશ્વર ભગવાનના ચરણ ઉપર મુકેલી
કુસુમાંજલિ દેવતાઓને અને મનુષ્યને સિદ્ધિગતિ આપે છે.
॥ પછી નમોહર્ષત ॥

॥ કુસુમાંજલિ ઢાળ ॥

પાસ જિણેસર જગ જયકારી, જલ થલ કુલ ઉદક કર
ધારી, કુસુમાંજલિ મેલો પાર્થ જિણુંદા. (૧૦)

॥ અર્થ ॥ ત્યાર પછી ઉત્તમ એવા જલનાં તથા સ્થળનાં કુલ
અને જળ લઇને જગતમાં જયવંતા એવા પાર્થનાથ ભગવંતના
ચરણ ઉપર કુસુમાંજલિ મુકવી.

॥ દોહા ॥

મૂકે કુસુમાંજલિ સુરા, વીર ચરણ સુકુમાલ,
તે કુસુમાંજલિ ભવિકનાં, પાપ હરે ત્રણ કાળ. (૧૧)

નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

॥ અર્થ ॥ દેવતાઓ પણ જે કુસુમાંજલિ શ્રીવીરપ્રભુના સુકુમાળ ચરણે મુકે છે તે કુસુમાંજલિ મુકવાથી ભવી પ્રાણીઓના ત્રણે કાળનાં પાપ દૂર થાય છે. ॥ પછી નમોઽર્હત્ ॥

॥ કુસુમાંજલિ ઢાળ ॥

વિવિધ કુસુમ વરજાતિ ગહેવી, જિન ચરણે પણમંત કહેવી, કુસુમાંજલિ મેલો વીર જિણુંદા. (૧૨)

॥ અર્થ ॥ ઉત્તમ પ્રકારના વિંધ વિંધ જાતિનાં પુષ્પો લઈને જગતમાં જયવંતા એવા વીર જિનેશ્વર ભગવંતના ચરણકમળમાં નમસ્કાર કરી કુસુમાંજલિ મુકવી.

॥ વસ્તુ છંદ. ॥

નહવણ કાળે નહવણ કાળે, દેવદાણુવ સમુચ્ચય,
કુસુમાંજલિ તહિ સંઠવિય, પસરંત દિસિ પરિમલ સુગં-
ધય; જિણુ પયકમલે નિવડેછ, વિગ્ધહર જસ નામ મંતો.
અનંત ચઉવીસ જિન વાસવ મલિય અસેસ, સા કુસુમાં-
જલિ મુહકરો, ચઉવિહ સંઘ વિસેસ, કુસુમાંજલિ મેલો
ચઉવીસ જિણુંદા. (૧૩)

નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

॥ અર્થ ॥ જિનેશ્વરભગવંતના જન્માભિષેક વખતે દેવ અને દાનવો એકઠા થઈ જેની સુગંધ દશે દિશામાં પ્રસરી રહેલી છે એવી કુસુમાંજલિ, જેનું નામ પણ વિગ્ધનો નાશ કરે છે એવી અનંત ચોવીશીઓના ચરણકમળમાં, મુકે છે. તે કુસુમાંજલિ ચતુર્વિંશ સંઘનું કલ્યાણ કરે. એમ કહી જગતમાં જયવંતા એવા ચોવીસ

જીનેશ્વરના ચરણકમળ ઉપર કુસુમાંજલિ મુકવી. ॥ નમોઽર્હત ॥
અનંત ચઉવીસી જિનજી ઝુહાફં, વર્તમાન ચઉવીસી સંભાફં,
કુસુમાંજલિ મેલો ચોવીસ જીણુંદા. (૧૪)

॥ અર્થ ॥ જિનેશ્વર ભગવંતની અનંતી ચોવીશીએ નમ-
સ્કાર કરું છું અને પછી વર્તમાન ચોવીશીનું સ્મરણ કરું છું એમ
કહી ચોવીસ પ્રભુના નામથી કુસુમાંજલિ મુકવી.

॥ દોહા ॥

મહાવિદેહે સંપ્રતિ, વિહરમાન જિન વીશ,
ભક્તિ ભરે તે પૂજ્યા, કરો સંઘ સુજગીશ. (૧૫)

નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

॥ અર્થ ॥ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં હાલ વિચરતા વીશ વિહરમાન
ભગવંતની પૂર્ણ ભક્તિથી મેં પૂજ કરેલી છે એવા તે ભગવંત
ચતુર્વિધ સંઘને કહ્યાણ કરનારા થાઓ. પછી નમોઽર્હત.

॥ કુસુમાંજલિ ઢાળ ॥

અપછર મંડલિ ગીત ઉચ્ચારા, શ્રીશુભવીર વિજય જયકારા
કુસુમાંજલિ મેલો સર્વ જીણુંદા. (૧૬)

ઈતિ શ્રી કુસુમાંજલયઃ

॥ અર્થ ॥ જેની આગળ અપ્સરાઓ ગાનતાન કરી રહેલી છે.
એવા શુભ નામવાળા વિજયવંત શ્રીવીરપ્રભુ ૧ આદિ જય કરનારા
એવા સર્વ તીર્થકરોના ચરણકમળ ઉપર કુસુમાંજલિ મુકવી.

પછી સ્નાત્રીયા ચૈત્યવંદન કરે તેની વિધિ નીચે પ્રમાણે:-

૧ આમાં કર્તા શુભવિજયશિષ્ય વીરવીજયજીએ સ્વનામ પણ સુચયું છે.

॥ ચૈત્યવંદન વિધિ ॥

ત્રણ ખમાસમણ દઇ ડાખો દીંચણ ઉભો રાખી જમણો દીંચણ ભોંચે સ્થાપી બે હાથ જોડી ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરૂં ઇચ્છું એમ કહી જગચિંતામણીનું ચૈત્યવંદન કહેવું. પછી જંકિંચ કહી બે હાથ જોડી નાસિકા સુધી ઉંચાં રાખી નમુથ્યુણું કહી જાવંતિ એઇઆઈ કહેવું. પછી એક ખમાસમણ દઇ જાવંત કેવિસાહુ કહી નમોડહત્ કહેવું. પછી ઉવસ-ગાહરં (સ્તવન) કહી પછી બે હાથ લક્ષાટ સુધી ઉંચાં રાખી જયવીયરાય કહેવા. તેમાં આલવમખંડા કહ્યા પછી હાથ નીચા ઉતારી નાસિકા સુધી રાખવા. (સ્ના-ત્રની અંદર અહીં સુધી ચૈત્યવંદન કરવું) પછી ઉભા થઇ અરિહંત એઇઆણું, અન્નત્થ ઉસસિએણું કહી એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરી પારી નમોડહત્ કહી થોય કહેવી.

ઉપર કહ્યા પ્રમાણે સ્નાત્રમાં જયવીયરાય સુધી ચૈ-ત્યવંદન કરવું. હવે તે ચૈત્યવંદન વિધિમાં આવતાં સૂત્રો અનુક્રમે લખીએ છીએ:—

ઇચ્છામિ ખમાસમણો ! વંદિઉં જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ. ઇચ્છામિ ખમાસમણો. વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વંદામિ. ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆ-એ, મત્થએણ વંદામિ.

એમ ત્રણ ખમાસમણ દઇ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરૂં ઇચ્છું એમ કહી,

જગચિંતામણી ચૈત્યવંદન.

જગચિંતામણી જગનાહ, જગગુરુ જગરખખણ; જગખં-
ધવ જગસથવાહ, જગભાવવિઅખખણ ॥ અઠા-
વય સંઠવિઅ, રૂવ કમ્મકુ વિણુસણ ॥ ચઉવીસંપિ
જિણુવર, જયંતુ અખપડિહય સાસણ ॥ ૧ ॥ કમ્મભૂમીહિં
કમ્મભૂમીહિં પદમ સંઘયણી, ઉક્કોસય સત્તરિસય,
જિણુવરાણુ વિહરંત લલ્લધ, નવકોડીહિં કેવલીણુ,
કોડિસહસ્સનવ સાહુ ગમ્મધ, સંપધ જિણુવર વીસ મુણિ
ખિહું કોડીહિં વરનાણુ સમણહ કોડિ સહસ્સદુઅ થુણિજજધ
નિઅય વિહાણી ॥ ૨ ॥ જયઉ સામિય જયઉ સામિય
રિસહ સત્તંજિ ઉજિજંત-પહુ નેમિજિણુ, જયઉ વીર સ-
અઉરિમંડણુ ભરૂઅઅછહિં મુણિસુવવય, મુહરિ પાસ દુહ-
દુરિઅ-ખંડણુ, અવર વિદેહિં તિથ્થયરા ચિહું દિસિ વિદિસિ
જિંકેવિ તિઆણુગય-સંપધઅ, વંદુ જીણુ સવ્વેવિ ॥ ૩ ॥
સત્તાણુવર્ધ સહસ્સા, લખખા છપ્પન્ન અઠ કોડીઓ ખ-
ત્તિસય ખાસિઆધં તિઅલોએ ચેઈએ વંદે ॥ ૪ ॥ પનરસ કો-
હિસયાઈ, કોડિખાયલલખખઅડવન્ના; છત્તીસસહસ્સ (અ-
સિઈ) અસિઆઈ, સાસય ખિંખાઈ પાણુમામિ ॥ ૫ ॥

જંકિંચિ સૂત્ર.

જંકિંચિ નામતિથ્થ, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ,
જાઈ જિણુખિંખાઈ, તાઈ સવ્વાઈ વંદામિ.

પછી બે હાથ બેડી—

નમુથુણું—

નમુથુણું અરિહંતાણું, ભગવંતાણું ॥ ૧ ॥ આઠગરાણું,

તિથ્યયરાણું સયંસંબુદ્ધાણું, ૧૨૧૧ પુરિસુત્તમાણું, પુરિસસી-
 હાણું, પુરિસવરપુંડરીઆણું, પુરિસવરગંધહથીણું ॥૩૧॥
 લોગુત્તમાણું, લોગનાહાણું લોગહિઆણું, લોગપદ્મવાણું
 લોગપદ્મજ્ઞેઅગરાણું ॥ ૪ ॥ અભયદયાણું ચખ્ખુદયાણું,
 મગ્ગદયાણું, સરણુદયાણું, બોહિદયાણું, ૧૫૧૧ ધમ્મદ-
 યાણું, ધમ્મદેસિયાણું, ધમ્મનાયગાણું. ધમ્મસારહીણું,
 ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટીણું ॥ ૬ ॥ અપ્પહિહયવરનાણું,
 દંસણુધરાણું, વિઅટ્ટછઉમાણું ॥ ૭ ॥ જિણાણું જવ-
 યાણું, તિન્નાણું તારયાણું, બુદ્ધાણું બોહયાણું, સુત્તાણું
 મોઅગાણું. ૧૮૧૧ સંવન્નૂણું, સંવદરિસીણું, સિવ-મયલ-
 -મરૂઅ-મણુંત-મખખય-મવાબાહ-મપુણુ રાવિત્તિ-સિ-
 હ્ધિગઈ-નામધેયં, ઠાણું સંપત્તાણું, નમો જિણાણું જિઅ-
 ભયાણું ॥૯૧॥ જે અ અધઆ સિદ્ધા જે અ ભાવસ્સંતિણા-
 ગયે કાલે; સંપદ અ વટ્ટમાણા, સંવે તિવિહેણુ વંદામિ ૧૦
 જનવંત ચેધઆઈ.

જનવંતિ ચેધઆઈ, ઉદ્દેય અહેઅ તિરિય લોઅે અ,
 સંવાઈ તાઈ વંદે, ધહ સંતો તત્થ સંતાઈ.

ધઅછામિ ખમાસમણો.

ધઅછામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જવણિજ્ઞજાએ,
 નિસીહિઆએ, મત્થએણુ વંદામિ.

જનવંત કેવિ સાહ.

જનવંત કેવિ સાહૂ, ભરહેરવય મહાવિદેહે અ,
 સંવેસિં તેસિં પણુઓ તિવિહેણુ તિદંડવિરયાણું.
 નમોડહંત્તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઉવસગ્ગહરં.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મધણુમુક્કં,
 વિસહર-વિસનિન્નાસં, મંગલ કલ્લાણુ આવાસં. ૧
 વિસહર કુલિંગમંતં, કઠે ધારેઈ ને સયા માણુઓ;
 તસ્સ ગહ રોગ મારી, દુક જરા જંતિ ઉવસામં. ૨
 ચિઠ્ઠિ દૂરે મંતો, તુજ્ઞ પણામોવિ બહુફલો હોઈ,
 નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુખખદોગચ્ચં. ૩
 તુહ સમ્મત્તે લક્કે, ચિંતામણિકપ્પપાયવળ્લહિએ,
 પાવંતિ અવિગ્ધેણુ, જીવા અયરામરં ઠાણુ ૪
 ઈએ સંથુઓ મહાયસ, ભત્તિજ્જરનિજ્જરેણુ હિયએણુ,
 તા દેવ દિન્ન જોહિં, ભવે ભવે પાસ જીણુચંદ ૫
 પછી લલાટ સુધી હાથ નેડી.

જય વીયરાય.

જય વીયરાય જગ ગુરૂ, હોઉ મમં તુહ પભાવઓ ભયવં,
 ભવ નિવ્વેઓ મગ્ગા-ણુસારિયા ઇકકલ સિદ્ધિ. ૧
 લોગ વિરૂદ્ધચ્ચાઓ ગુરૂજણુપૂઆ પરથ્થકરણુ ચ.
 સુહગુરૂનેગો તવ્વયાણુ-સેવણુ આભવમખંડા. ૨

(હાથ નીચા ઉતારી નાસિકા સુધી રાખવા.)

વારિજ્જઈ જઘવિ નિયાણુ-ખંધણુ વીયરાય તુહ સમએ,
 તહવિ મમ હુજ્જ સેવા, ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણુ. ૩
 દુખખખખઓ કમ્મખખઓ, સમાહિ મરણુ ચ જોહિલાલો અ
 સંપજ્જઉ મહ એચં, તુહ નાહ પણામકરણેણુ, ૪
 સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણુમ્,
 પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૫

પછી સ્નાત્રીઆઓએ હાથ ધૂપી હાથમાં કળશ લઈ મુખ-
કોશ બાંધી ઉભા રહેવું.

॥ અથ કળશ દોહા ॥

સચલ જિણેસર પાય નમિ, કલ્યાણુક વિધિ તાસ;
વાર્ણવતાં મુણુતાં થકાં સંઘની પૂજે આશ. (૧)

॥ અર્થ ॥ સર્વ જિનેશ્વર ભગવંતના ચરણકમળમાં નમ
સ્કાર કરી તે ભગવંતના કલ્યાણુકની વિધિ હું કહું છું. તે કલ્યા-
ણુકની વિધિનું વર્ણન કરતાં અને સાંભળતાં સમગ્ર સંઘની ઈચ્છા
સંજ્ઞ થાય છે.

॥ ઢાળ ॥

॥ એકદિન અચિરા હુલરાવતી. એ દેશી૦ ॥

સમકિત ગુણુકાણે, પરિણમ્યા, વળી વ્રત ધર સંયમ મુખ રમ્યા,
વીશસ્થાનક વિધિયે તપ કરી, એસી ભાવદયા દીક્ષમાં ધરી. ૧
જે હોવે મુજ શક્તિ ઇસી, સવિ જીવ કંઈ શાસન રસી,
શુચિ રસ દલતે તિહાં બાંધતાં, તીર્થંકર નામ નિકાચતાં. ૨
સરાગથી સંયમ આચરી, વચમાં એક દેવનો ભવ કરી,
ચવી પન્નર ક્ષેત્રે અવતરે, મધ્ય ખંડે પાણુ રાજવી કુલે. ૩
પટરાણી કુખે ગુણુનિલો, જેમ માનસરોવર હંસલો,
મુખશર્યાએ રજની. શેષે, ઉતરતાં ચઉદ મુપન દેખે. ૪

॥ અર્થ ॥ તીર્થંકર ભગવંતે પ્રથમ પૂર્વ ભવમાં સમ્યક્ત્વ
પ્રાપ્ત કરી અનુક્રમે ચારિત્રને અંગીકાર કરી વિધિપૂર્વક વીશ
સ્થાનક તપનું આરાધન કર્યું અને આ પ્રમાણે મનમાં ભાવ દયાને
ધારણ કરતા હતા. “જેમારી શક્તિ હોય તો મારે સર્વ જીવોને
વીતરાગના શાસનના ધર્મમાં જોડવા.” આ પ્રમાણે નિરંતર નિ-

મળ ભાવના ભાવતાં તીર્થંકર નામ કર્મ નિકાશિત કર્યું. એમ સરાએ સંયમને ગ્રહણ કરી આયુષ્ય પૂર્ણ કરી વચમાં એક દેવનો ભવ કરે છે. તે દેવના ભવમાંથી ચવીને પંદર કર્મભૂમિક્ષેત્રમાંથી મધ્ય-ખંડના કોઇ પણ ક્ષેત્રને વિશે ઉચ્ચકુલવાળા ક્ષત્રિયકુળમાં રાજાની પટરાણીની કુક્ષિમાં ગુણવંત પ્રભુ ગર્ભપણે ઉત્પન્ન થાય છે. તે જેમ માનસરોવરમાં હંસ શોભે તેવા શોભે છે. જે વખતે તીર્થંકર ભગવંત માતાની કુક્ષિમાં ગર્ભપણે ઉત્પન્ન થાય છે તે રાત્રિયે સુખશય્યામાં સુતેલા તે માતાજી આવા પ્રકારનાં ચૌદ સ્વપ્નને જુએ છે.

॥ ઢાળ સ્વપ્નની ॥

પહેલે ગજવર દીઠો, બીજે વૃષભ પર્ધકો, ત્રીજે કેસરિસિંહ, ચોથે લક્ષ્મી અખિહ. (૧) પાંચમે કુલની માળા, છઠે ચંદ્ર વિશાલા; રવિ રાતો ધ્વજ મોટો, પૂરણ કળશ નહિ છોટો. (૨) દશમે પદ્મ સરોવર, અગીયારમે રત્નાકર; ભુવન વિમાન રત્નગંજ, અગ્નિશિખા ધૂમ વર્ણ. (૩) સ્વપ્ન-લઈ જઈ રાયને ભાસે, રાજા અર્થ પ્રકાશે; પુત્ર તીર્થંકર ત્રિભુવન નમશે, સકળ મનોરથ ફળશે. (૪)

॥ અર્થ ॥ તે ચૌદ સ્વપ્નમાં પહેલો હાથી દીઠો, બીજો વૃષભ, ત્રીજો કેસરિ સિંહ, ચોથામાં શ્રીદેવી, પાંચમે કુલની માળા, છઠે ચંદ્ર, સાતમે સૂર્ય, આઠમે ધ્વજ, નવમે પૂર્ણકળશ, દશમે પદ્મસરોવર, અગીયારમે ક્ષીરસમુદ્ર, બારમે વિમાન, તેરમે રત્ન રાશિ. ચૌદમે નિર્ધૂમ અગ્નિશિખા. આવા પ્રકારના ઉત્તમ સ્વપ્નને દેખી માતાજી જાગીને રાજાજીની પાસે જઈને વિનયપૂર્વક સ્વપ્નની વાત કહે છે રાજા પણ સ્વપ્નને બરાબર સાંભળી તેના વિચાર કરી તે સ્વપ્નનું ફલ આ પ્રમાણે કહે છે. હે દેવાનુપ્રિયે ! તારે

ત્રણ ભુવનનો સ્વામી તીર્થંકર પુત્ર થશે કે જેના ચરણારવિન્દમા
સુરાસુરાના ટોળાઓ નમસ્કાર કરશે અને સકળ સંઘની મનો-
વાંચ્છા પૂર્ણ થશે.

॥ વસ્તુ છંદ ॥

અવધિનાણે અવધિનાણે, ઉપના જિનરાજ,
જગત જસ પરમાણુઆ, વિસ્તર્યા વિશ્વજંતુ સુખકાર;
મિથ્યાત્વતારા નિર્બંધા, ધર્મ ઉદય પરભાત સુંદર.
માતા પણ આણુંદિયાં, જગતી ધર્મ વિધાન,
જાણુંતી જગતિલક સમો, હોશે પુત્ર પ્રધાન. ॥૧॥

॥ અર્થ ॥ જે વખતે ભગવંત ગર્ભમાં ઉત્પન્ન થાય છે
ત્યારથીજ મતિ, શ્રુત અને અવધિજ્ઞાનના ધણી હોય છે. અને તે
વખતે સમગ્ર જીવો શાંતિ પામે છે. જેમ સૂર્યના ઉદયથી તારાઓનું તેજ
ચાલી જાય છે તેવીજ રીતે સૂર્ય-સમાન દેવાધિદેવ તીર્થંકર ભગ-
વંતના ઉદયથી મિથ્યાત્વરૂપી તારાઓનો નાશ થાય છે. આવા
ઉત્તમ તીર્થંકરરૂપી પુત્રના ગર્ભને ધારણ કરનારી માતા “ મારો
પુત્ર ત્રણ જગતમાં તિલક સમાન થશે ” એમ જાણી મનમાં
અત્યંત આનંદ પામી શેષ રાત્રીમાં ધર્મક્રિયા કરે છે.

॥ દોહા ॥

શુભ લગ્ને જિન જન્મમીયા, નારકીમાં સુખજ્યોત;
સુખ પામ્યા ત્રિભુવન જના, હુઓ જગત ઉદ્યોત.

॥ અર્થ ॥ અનુક્રમે પોતાનો યોગ્ય ગર્ભકાળ પરિપૂર્ણ થએ
છતે દેવાધિદેવ તીર્થંકર ભગવંતનો શુભ અવસરે જન્મ થાય છે.
આ વખતે નારકીના જીવો પણ ક્ષણભર શાંતિ સુખ ભોગવે છે.
ત્રણ ભુવનના સંધના જીવો અત્યંત સુખ પામે છે અને ત્રણ જગ-
તમાં ઉદ્યોત થઈ રહે છે.

અહીં પંખો, ચામર, દર્પણુ ધરવું તથા રાખડી
જમણે અંગુઠે મુકવી:—

॥ હાળ ॥

॥ કડખાની દેશી ॥

સાંભળો કળશ જિન, મહોત્સવનો ઇલાં, છપ્પન કુમરી.
દિશી વિદિશી આવે તીલાં, માય સુત નમિય આણુંદ
અધિકો ધરે, અષ્ટ સંવર્ત વાયુથી કચરો હરે ॥ ૧ ॥
વૃષ્ટિ ગંધોદકે, અષ્ટ કુમરી કરે, અષ્ટ કળશ ભરી, અષ્ટ
દર્પણુ ધરે, અષ્ટ ચામર ધરે, અષ્ટ પંખા લાડી; ચાર
રક્ષા કરી, ચાર દીપક ગ્રહી ॥ ૨ ॥ ઘર કરી કેળના, માય-
સુત લાવતી, કરણ શુચિકર્મ જળ કળશે નહવરાવતી,
કુસુમ પૂજી અલંકાર પેહેરાવતી, રાખડી ખાંધી જઇ
શયન પધરાવતી ॥ ૩ ॥ નમિય કહે માય તુજ, ખાળ-
લીલાવતી, મેરૂ રવિ ચંદ્ર લગે, જીવળે જગપતિ; સ્વામી
ગુણ ગાવતી, નીજ ઘરે જાવતી, તેણે સમે ઇંદ્ર સિંહાસન
કંપતી. ॥ ૪ ॥

॥ અર્થ ॥ જે વખતે દેવાધિદેવ અભિહુત પરમાત્માનો જન્મ
થાય છે ત્યારે દરેક દિશાઓમાંથી પોતાને યોગ્ય ક્રિયા કરવા માટે
છપ્પન દિશિ કુમારીઓ ત્યાં આવે છે. ત્યાં આવી ભગવંતને અને
તેમની માતાજીને નમસ્કાર કરી અત્યંત આનંદ પૂર્વક નીચેના
કામો કરે છે. આઠ દિશિકુમારિકાઓ સંવર્ત વાયુવડ ચાર દિશામાં
એકેક યોજનનો સઘળો કચરો ફેર કરે છે. ત્યાર પછી આઠ કુમા-
રિકાઓ સુગંધી જળની વૃષ્ટિ કરે છે. આઠ કુમારિકાઓ હાથમાં
પૂર્ણ કળશને ધારણ કરીને ઉભી રહે છે. આઠ કુમારિકાઓ દર્પણુ

ધરે છે. આઠ કુમારિકાઓ ચામર વીંજે છે. આઠ કુમારિકાઓ ખંખા હાથમાં લઇને પવન નાંખે છે. ચાર કુમારિકાઓ હાથમાં રાખડી લઇને ઊભી રહે છે. અને ચાર કુમારિકાઓ દીપકને ચાલુ કરે છે. ત્યાં ઉત્તમ પ્રકારના કેળના પાંદડાઓનું સૂતિચાહુ બનાવી તેની અંદર પુત્ર અને માતાજીને લાવે છે. અને કલશો વડે સ્નાન કરાવે છે, પછી પુષ્પ વડે પૂજા કરી આભૂષણ પહેરાવે છે. પછી હાથે રાખડી બાંધી પલ્લવકમાં પધરાવે છે. આ પ્રમાણે પોતાને લાયક ક્રિયાઓ કરી માતા તથા પુત્રને નમસ્કાર કરી આ પ્રમાણે કહે છે:-હે દેવાધિદેવ, આ જગત જીવોના હિત માટેં ચાવચ્ચંદ્રદિવાકરૌ સુધી આપ જીવજો. આ પ્રમાણે પ્રભુના ગુણ ગાતી ગાતી પોતપોતાના સ્થાનકે જાય છે આવા અવસરે સૌધર્મ દેવલોકમાં ઇંદ્રનું સિંહાસન ચલાયમાન થાય છે.

॥ ઢાળ ॥

॥ એકવીશાની દેશી ॥

જિન જન્મ્યાજી, જિણુ વેળા જનની ઘરે, તિણુ વેળાજી,
ઇંદ્ર સિંહાસન થરહરે, દાહિણોત્તરજી, જેતા જિન જનમે
યદા, દિશિનાયકજી, સોહમ ઇશાન બેહું તદા ॥ ૧ ॥

॥ અર્થ ॥ જે જે વંખતે તીર્થંકર ભગવંતનો જન્મ થાય છે તે વખતે સૌધર્મ અને ઇશાન દેવલોકના દક્ષિણ ઉત્તરના ઇંદ્રોના સિંહાસન કંપે છે.

॥ ત્રુટક ॥

તદા ચિંતે ઇંદ્ર મનમાં, કોણ અવસર એ બન્યો,
જિન જન્મ અવધિનાણે જાણી, હર્ષ આનંદ ઉપન્યો.

સુધોષઆદે ઘંટનાદે, ઘોષણા સુરમેં કરે,
સવિ દેવી દેવા જન્મ મહોત્સવે આવળે સુરગિરિવરે. ॥૨૧॥

અહીં ઘંટ વગાડવો—

॥ અર્થ ॥ આમ અકસ્માત સિંહાસન કંપવાનું કારણ ઇંદ્રમહારાજ અવધિજ્ઞાન વડે જીએ છે તો તીર્થંકર ભગવંતનો જન્મ થયેલો જાણી અત્યંત આનંદ પામે છે અને તરતજ હુરિણુગમેષી નામના દેવતા પાસે સુધોષા નામનો ઘંટ વગાડવે છે અને બધા દેવોને ખબર આપે છે કે હે દેવો મહાનુભાવ તીર્થંકર ભગવંતનો જન્મ થયેલો છે. માટે સર્વ દેવો જન્મોત્સવ કરવા મેરૂ પર્વત ઉપર આવળે.

॥ ઢાળ ॥ પૂર્વલી ॥

એમ સાંભળીજી, સુરવર કોડી આવી મળે, જન્મોત્સવજી,
કરવા મેરૂ ઉપર ચલે, સોહમપતિજી, બહુ પરિવારે
આવીયા, માય જિનનેજી, વાંદી પ્રભુને વધાવિયા. ॥૩૧॥

॥ અર્થ ॥ આ પ્રમાણે તીર્થંકર ભગવાનના જન્મની ખબર પડતાની સાથે કોડી દેવો એકઠા થાય છે અને ભગવંતનો જન્મોત્સવ કરવા માટે મેરૂ પર્વત ઉપર જાય છે. ઘણા પરિવારથી પરિવરેલા સૌધર્મઇંદ્ર દેવલોકમાંથી ભૂમિતલ ઉપર આવી જે ઠેકાણે તીર્થંકર ભગવંતનો જન્મ થયો છે ત્યાં જાય છે અને ત્યાં જઈ માતા અને ભગવંતને નમસ્કાર કરી પ્રભુને વધાવે છે.

॥ તુટક ॥

વધાવી બોલે હે રત્નકૂખ, ધારિણી તુજ સુતતણે;
હું શકું સોહમ નામે કરશું, જન્મમહોત્સવ અતિ ઘણે

એમ કહી જીન પ્રતિબિંબ સ્થાપી, પાંચ રૂપે પ્રભુ ગ્રહીઃ
દેવ દેવી નાંચે હર્ષ સાથે, સુરગિરિ આવ્યા વહી. ॥૪૫॥

॥ અર્થ ॥ ત્યાર પછી ઇંદ્ર મહારાજ પ્રભુની માતાને આ
પ્રમાણે કહે છે. હે રત્નકુક્ષીને ધારણ કરવાવળી ! હું સૌંદર્ય દેવલો-
કનો શક નામે ઇંદ્ર તમારા પુત્રનો જન્મ મહોત્સવ કરવા આવ્યો
હું. આ પ્રમાણે કહી ભગવંતના પ્રતિબિંબને સ્થાપન કરી ભગ-
વંતને ઇંદ્ર મહારાજે પાંચ રૂપે ગ્રહણ કર્યા અને દેવદેવીઓના
સમૂહ સાથે વાજતા ગાજતાં મેરૂ પર્વત ઉપર આવ્યા.

॥ દાળ ॥ પૂર્વલી ॥

મેરૂ ઉપરજી, પાંડુકવનમેં ચિહ્ન દિશે; શીલા ઉપરજી,
સિંહાસન મન ઉલ્લસે; તિહાં બેસીજી, શકે જીન બોળે
ધર્યા; હરિ ત્રેસઠજી, બીજા તિહાં આવી મળ્યા. ૫

॥ અર્થ ॥ મેરૂ પર્વત ઉપર પાંડુકવનમાં શીલા ઉપર સિં-
હાસન ગોઠવી ત્યાં બેસી ઇંદ્ર મહારાજે ભગવંતને પોતાના બો-
ળામાં ધારણ કર્યા. અને બીજા ત્રેસઠ ઇંદ્રો ત્યાં આવ્યા.

॥ ત્રુટક ॥

મદ્યા ચોસઠ સુરપતિ તીહાં. કરે કળશ અડળતીના;
માગધાદિ જળતીર્થ ઔપધી, ધૂપ વળી બહુ ભાતિના;
અચ્યુતપતિયે હુકમ કીનો, સંભળો દેવા સવે;
ખીર જલધી ગંગાનીર લાવો, ઝટિતી જિન મહોત્સવે. ૬

॥ અર્થ ॥ તે ચોસઠ ઇંદ્રોએ આઠ જાતના કળશ બનાવી
તેની અંદર માગધ વિગેરે ઉત્તમ તીર્થનાં સુગંધી પાણી ભર્યાં.
અનેક પ્રકારનો સુગંધી ધૂપ ઉખેલ્યો, ત્યાર પછી અચ્યુતેંદ્રે બીજા

દેવોને જિનેશ્વર ભગવાંતના જન્મમહોત્સવમાં ગંગા વિગેરેના પાણી
લાવવા માટે હુકમ કીધો.

॥ હાળ ॥

॥ વિવાહલાની દેશી ॥

સુર સાંભળીને સંચરીયા, માગધ વરદામે ચલીયા;
પદ્મદ્રુહ ગંગા આવે, નિર્મળ જળ કળશ ભરાવે. ૧. તીરથ
ફળ ઔષધિ લેત, વળી ખીરસમુદ્રે જાતાં; જળ કળશ
બહુલ ભરાવે, કુલ ચંગેરી થાળ લાવે. ૨. સિંહાસન ચામર
ધારી, ધુપ ધાણું રકેખી સારી; સિદ્ધાંતે ભાખ્યાં જેહ,
ઉપકરણ મિલ્યાવે તેહ. ૩. તે દેવા સુરગિરિ આવે, પ્રભુ
દેખી આનંદ પાવે; કળશાદિક સહુ તિહાં ઠાવે, ભક્તે
પ્રભુના ગુણ ગાવે. ૪

॥ અર્થ ॥ અચ્યુતેન્દ્રના હુકમને સાંભળીને તુરંતજ ખીજ
દેવો ગંગા, માગધ, ક્ષીરસમુદ્ર વિગેરે તીર્થોના પાણી લેવા માટે
ગયા. અને તે તીર્થોના નિર્મળ પાણીવડે કળશાઓ ભર્યા. ભરીને
પાછા આવતાં અનેક પ્રકારની સુગંધી ઔષધિઓ પુષ્પ ચંગેરી
થાળ વિગેરે વસ્તુઓ લાવ્યા. સિંહાસન, ચામર, વૂપવાનુ, રકેખી
વિગેરે સિદ્ધાંતમાં કહેલા સર્વ ઉપકરણો (વસ્તુઓ) ત્યાં એકઠાં
કર્યા. એ પ્રમાણે દરેક વસ્તુ લઈને તેઓ મેરૂ પર્વત પર આવ્યા.
પ્રભુના દર્શન કરીને બહુજ આનંદ પામ્યા. પોતાની સાથે લાવેલા
જળકળશા વિગેરે સમગ્ર વસ્તુઓ ત્યાં મૂકી ઘણાજ આનંદ સહીત
પ્રભુના ગુણ ગાવા લાગ્યા.

॥ ઢાળ ॥

॥ રાગ ધન્યાશ્રી ॥

આતમ ભકિત મધ્યા કેઈ દેવા, કેતા મિત્તનું જાઈ;
 નારી પ્રેર્યા વળી નિજ કુલવટ, ધર્મી ધર્મ સખાઈ; જો-
 ઈસ વ્યંતર ભુવનપતિના, વૈમાનિક સુર આવે; અચ્યુત
 પતિ હુકમે ધરી કળશા, અરિહાને નવરાવે. ॥૧॥ અડ જાતિ
 કળશા પ્રત્યેકે, આઠ આઠ સહસ્ર પ્રમાણે; ચઉસઠ સહસ્ર
 હુઆ અભિષેકે, અદિસેં ગુણા કરી જાણે; સાઠ લાખ
 ઉપર એક કોડી, કળશાનાં અધિકાર; ખાસઠ ઈંદ્રતણા
 તિહાં ખાસઠ, લોકપાલના ચાર. ॥૨॥ ચંદ્રની પંક્તિ છાસઠ
 છાસઠ, રવિસેણી નરલોકો; ગુરૂસ્થાનક સુર કેરો એકજ,
 સામાનિકનો એકો; સોહમપતિ ઈશાનપતિની, ઇંદ્રાણીના
 સોળ; અમુરની દશ ઇંદ્રાણી નાગની, ખાર કરે કદલોલ.
 ॥૩॥ જ્યોતિષ વ્યંતર ઇંદ્રની ચઉ ચઉ, પર્પદાત્રણનો એકો;
 કટકપતિ અંગરક્ષક કેરો, એક એક મુવિવેકો; પરચુરણ
 સુરનો એક છેલ્લો; એ અદિસેં અભિષેકો, ઈશાન ઇંદ્ર કહે
 મુજ આપો, પ્રભુને ક્ષણ અનિરેકો. ॥૪॥ તવ નસ ખોલે
 ઠવિ અરિહાને, સોહમપતિ મનરંગે; વૃષભરૂપ કરી શૃંગ-
 જળે ભરી, નહવાણ કરે પ્રભુ અંગે; પૂંખાદિક પૂજને છાંટે,
 કરી કેસર રંગરોલે; મંગળદીવો આરતી કરતાં, સુરવર
 જય જય ખોલે. ॥૫॥ ભેરી ભુંગળ તાલ ખળવત, વળિયા
 જીત કર ધારી; જનની ઘર માતાને સોંપી, એણિ પરે
 વચન ઉચ્ચારી; પુત્ર તમારો સ્વામી હમારો, અમ સેવક
 સાધાર; પંચ ધાવી રંભાદિક થાપી, પ્રભુ ખેલાવણ હાર.

॥ તા બગીચા કોડી કનક મણિ માણિક, વસ્ત્રની વૃષ્ટિ કરાવે;
 પૂરણ હર્ષ કરેવા કારણ, દ્વીપ નંદીસર જાવે; કરિય અ-
 ક્ષાઈ ઉત્સવ દેવા, નિજ નિજ કદપ સધાવે; દીક્ષા કેવળને
 અભિલાષે, નિત નિત જિન ગુણ ગાવે, ॥૭॥ તપગચ્છ ઈસર
 સિંહસૂરીસર, કેરા શિષ્ય વડેરા; સત્યવિજય પંન્યાસ
 તણે પદ, કપૂરવિજય ગંભીરા; ખિમાવિજય તસ સુજસ
 વિજયના, શ્રીશુભવિજય સવાયા; પંડિત વીરવિજય શિષ્યે
 જિન, જન્મમહોત્સવ ગાયા. ॥૮॥ ઉત્કૃષ્ટા એકસાને સિત્તેર,
 સંપ્રતિ વિચરે વીશ; અતીત અનાગતકાળે અનંતા,
 તીર્થંકર જગદીશ; સાધારણ એ કળશ જે ગાવે, શ્રી
 શુભવીર સવાઈ; મંગળ લીલા સુખભર પાવે, ઘર ઘર
 હર્ષ વધાઈ. ॥૯॥

ઈતિ શ્રી સ્નાત્રપૂજા સમાપ્ત.

॥ અર્થ ॥ કેટલાક દેવો પોતાને પ્રભુ ઉપર ભક્તિ હોવાથી,
 કેટલાક મિત્રની પ્રેરણાથી, કેટલાક સ્ત્રીની પ્રેરણાથી, કેટલાક આ
 આપણા કુલ ધર્મ છે એમ જાણી ભુવનપતિ, વ્યંતર, જ્યોતિષ
 અને વૈમાનિક દેવો ત્યાં આવ્યા હતા અને અચ્યુતેંદ્રના હુકમથી
 કળશા ભરી પ્રભુને નહવરાવતા હતા ૧ તે કળશાઓ આઠ પ્રકાર-
 ના હતા; તે દરેક આઠ આઠ હજાર હતા એટલે બધા મળી
 ૬૪૦૦૦) કળશાઓ હતા, અને તેને અઢીસે ગુણા કરવા. કારણ કે
 કળશા ૬૪૦૦૦) પરંતુ અભિષેક કરનારા અઢીસે, તે કોણ તે આગળ
 કહેશે. તે પ્રમાણે ગુણાકાર કરવાથી એક કોડ સાઠ લાખ અભિષેક
 થાય છે. હવે અઢીસે અઢીસે કયા કયા તે કહે છે. ખાસઠ ઇંદ્રના
 ખાસઠ, ચાર લોકપાલના ચાર. ૨. ચંદ્રની છાશઠ પંકિતના છાસઠ,
 છાસઠ સૂર્યપંકિતના છાસઠ. એક ગુરૂનો, એક સામાનિક દેવનો,

સોળ સૌધર્મ ઇંદ્ર અને દશાનેંદ્રની ઇંદ્રાણીના, દસ અસુરેંદ્રની ઇંદ્રાણીના, બાર નાગેંદ્રની ઇંદ્રાણીના. ૩. ચાર જ્યે.તિષી ઇંદ્રના, ચાર વ્યંતરેંદ્રના, એક ત્રણ પર્ષદાને, એક કટકપતિને, એક અંગ-રક્ષકને, એક પરચુરણ દેવને. આ પ્રમાણે અઢીસેં અભિષેક જાણવા. ત્યાર પછી ઇશાનેંદ્ર સૌધર્મ ઇંદ્રને કહે છે કે મને થોડીવાર પ્રભુજીને ખોળે બેસાડવા માંડે આપો. ૪. આ પ્રમાણે તેની માગણીથી તેના ખોળામાં પ્રભુજીને બેસાડીને પોતે વૃષભ રૂપ કરી શીંગડામાં જળ ભરી તે વડે પ્રભુજીને અભિષેક કરે છે. ત્યાર પછી આરતી મંગળ દીવો ઉતારીને દેવતાઓ જય જયના નાદ સાથે પ્રભુને વધાવે છે. ૫. ત્યાર પછી ભગવંતને હાથમાં ધારણ કરી ભેરી, સરણાદ વિગેરે બાજીવના અવાજ સાથે વાજતે ગાજતે માતા પાસે જઈ પુત્રને સોંપી આ પ્રમાણે બોલે છે. આ તમારો પુત્ર છે પરંતુ તે અમારો સ્વામી છે અમે એમના સેવક છીએ. તે પછી ધાવ માતા કેસ વિગેરે વસ્તુ પ્રભુને રમવા માટે સુકીને બત્રીશ કોડ સોનેયા મણી માણેક વસ્ત્ર વિગેરેની વૃષ્ટિ કરીને આનાંદ પુરે કરવા માટે નંદીશ્વરદ્વીપ જાય છે. ત્યાં અકુલ મહોત્સવ કરી સર્વે દેવો પોત પોતાને સ્થાને જાય છે. અને પ્રભુની દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન વિગેરે કલ્યાણકોના વંચનની રાહ જોતા રહે છે. ૭. હવે આ સનાતન પૂજના કર્તા કોણ છે તે કહે છે. તપગચ્છ નાયક વિજયસિંહસૂરી-શ્વરના સત્યવિજય પંન્યાસ નામના શિષ્ય થયા; તેમના શિષ્ય કપૂરવિજય મહારાજને ખીમાવિજય મહારાજ નામના શિષ્ય થયા તેમના શિષ્ય સુજશવિજયને તેમના શુભવિજય નામના શિષ્ય થયા તેમના શિષ્ય પંડિત વીરવિજયજીએ આ જન્મ મહોત્સવની રચના કરી છે. ૮. ઉત્કૃષ્ટ ૧૬૦ તીર્થકર અને હાલમાં વિચરતા મહાવિદેહ દેવમાં રહેલા વીશ વિહરમાન તથા અતીત અનાગત અને વર્તમાન તીર્થકરનો આ જે સામાન્ય કલશ છે તે જે પ્રાણી

ગાય છે તે આનંદ મંગળ પામે છે. અને ઘેર ઘેર હૃદયના વધા-
મણા થાય છે. ૯.

॥ મુચના ॥

અહીં કળશાભિષેક કરીયે, પછી દુધ, દહીં, ઘી, જળ અને
સાકર એ પાંચ વસ્તુઓ ભેગી કરી તેનો પખાલ કરવો. પછી
અંગ લુહણા કરી (વરખ હોય તો છાપી) પૂત કરવી. પછી
પુષ્પ ચઢાવવા પછી લુણુ ઉતારી આરતી ઉતારવી પછી પ્રતિમા-
જીને આડો પડદો રાખી સ્નાત્રીઆએ પાતાના નવ અંગે કંકુના
ચાંદલા કરવા પછી પડદો કાઢી નાંખી મંગળ દીવો ઉતારવો.
(આરતી મંગળદીવો બન્ને ઉતારતી વખતે થાળીમાં એક એક
પૈસો મુકવો.) (અહીં સ્નાત્ર ભણાવ્યા પછી તરતજ શ્રી શાન્તિ-
નાથજીનો કળશ ભણાવવો હોય તો આ બધી ક્રિયા પછી કરવી.)
(પંચામૃત ભરેલો કળશ લઈ ઉભા રહેવું.)

॥ અથ ॥

શ્રી જ્ઞાનવિમળસૂરીશ્વરજી કૃત

શ્રી શાંતિનાથજીનો કળશ.

॥ કાવ્ય ॥

ત્રેયઃશ્રીજયમંગલાભ્યુદયતાવક્રીપ્રરોદાંબુદો. દારિદ્ર્યઉમકાન-
નૈકદલને મતોદ્ધુરઃ સિધુરઃ; વિવેચિન્ન પ્રગટપ્રસાવમહિમા સૌભા-
ગ્યભાગ્યોદયઃ, સ શ્રીશાંતિજિનેશ્વરોડભિમતદો જ્યાત સુવર્ણચ્છવિઃ

॥ ગદ્ય પાઠ ॥

અહો ભવ્યભવ્યાઃ શૃણુત તાવત્ સકલમંગલમાલાકેલિકલન-
લસનકમલલીલાસકલકરોલભિતાંચિતપૃતથો વિહિતશ્રીજિનેન્દ્રલ-
ક્ષિતપ્રવૃતયઃ સાંપ્રતશ્રીમત્શાંતિજિનજન્માભિષેકકલશઃ ॥

॥ ઢાલ ॥ રાગ વસંત ॥

॥ આરામ મંદર ભાવ-એ દેશી ॥

શ્રી શાંતિ જિનવર સયલ સુખકર કલશ ભણીયે તાસ, જિમ ભવિક જનને સર્વ સંપત્તિ બહુલ લાલ વિલાસ; કુર નામ જનપદ તિલક સમેવડ હુધિણાઉર સાર, જિણ નર રી કંચણ રચણ વણ કણ સુગુણ જણ આધાર ॥૧॥ તિહાં રાય રાજે બહુ દિવાજે વિશ્વસેન નરિંદ, નિજ પ્રકૃતી સોમહ તેજે તપન માનુ ચંદ દિહુંદ; તસ પણ-યખાણિ પદરાણી નામે અચિરા નાર, સુખ સેજ સૂતાં ચાદ પેખે સુપન સાર ઉદાર ॥૨॥ શાંતિકરણ જિન શાંતિ જિનેશ્વર દેવ, જે યોગ ક્ષેમકર જગ હિતકર નિત મવ; વિશ્વસેન નરેશ્વર વંશ મહોદધ ચંદ, મૃગલંછન કંચનવાને સમ સુખકંદ ॥ ૩ ॥ જે પંચમ ચક્રી સોલસમે જિનરાય, જસ નામે સઘળા ઇત ઉપદ્રવ જાય; આવી ઉપત્રા અચિરા દેવી કુખે, નિજ સુખ ઉતરતાં ચાદસ સુહણા દેખે ॥ ૪ ॥

॥ દુહા ॥

ભાવારથ જેહવા હુશે, દ્રવ્ય ભાવથી જેહ; જિણ ગુણ દામુ દેશથી, મતિ મંદ કહું તેહ.

॥ ઢાલ ॥ તેહિજ સામેરી તથા નટ ગાઇ રે ॥

ઉન્નત સિત ગજવર ચઉવિધ વર્મ કહુંત, માનુ મોહ મહાગદ તસ સિર દોટ દિયંત; અરાવણ નપિત નતિ સોવત ચઉગતિ અંત, તિણ હેતે પ્રથમ ગજ સુપને શુભ ચઉદંત ॥૧॥ સંચમ ભારવહેવા ધોરી વૃષભ કહાવે, ભરતે ભવિ ખેત્રે ખોચિ બીજવર વાવે; જસ ઉન્નત *કુંકુદ ઉન્નત ગોત્રને વંશ, સિત અમૃત મંગલ મુખ બીજે વૃષભ અવતંસ ॥ ૨ ॥ પરતીર્થિક શ્યાપદ પીડિત ભવિ વન રાખે, એકલ-

મહા દુર્ઘર સિંહ પરાક્રમ દાખે; પરીસહ ગજ ભેદી નહિ અસહાય
 અખીહ, એવો એ હોશે ત્રાજ આવા એમ કહે સીંહ ॥૩૧૬॥ વા-
 પિક દાને જન પદ લચ્છી લેકસે, મુજ આપલ દુપણ એહને સંગે
 મીરશે, જડકંટક સગી નિજ કજ છંડી વાસ, કહે લક્ષ્મી ચોથે
 સુપને અર્થ વિલાસ ॥૩૧૭॥ ત્રિભુવન શીર ધરશે જસ આણા સુર-
 ધામ, નિજ જસ ભરે સુરભિ ૧ જગત હુશે ઉદામ; એ પંચમ સુહણે
 છઠે શશિધર દેખે, નિઃકલંક હું થાવું તુજ સુત સંગ વિશેષે ॥૩૧૮॥
 કુવલયે મુદ દેશે સમ અંદ્રાતર ચુકત, હવે સપ્તમે દિનકર મિ-
 થ્યા તિમિર વિમુક્ત; ભવિકમળ વિકાસે માનુ કહે પુંપદંત, તુમ-
 સુતપરે અમથો નિત્ય ઉદય પલણુંત ॥૩૧૯॥ કુળ ધ્વજ તુમ નંદન ધર્મ
 ધ્વજ સોહંત, સવિ ત્રિભુવન માંડ એહિજ એક મહંત; એમ અકુમ
 સુહણે ભવિકને ભાવ જણાવે. હવે નવમે કુંભો સુપને એમ કહાવે
 ॥ ૭ ॥ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ધર્મ મહાપ્રાસાદ, તસ શીખરે ઠવશે
 આતમ નહિ વિખવાદ; દશમે પદ્મસરોવર સુકૃત કજપદ ઠાવે,
 એ પાવન કરશે જ્ઞાનાંજલી મગસ ભાવે ॥૮॥ તુજ સુત ગુણ રચણે
 ગંભીરો સુગુણ મહેઠો, થયો જાણી સેવે ખીર સમુદ્રજ મીઠો; તે
 ભણી મુજ નીરે હોજે તનુ પરિભોગ, એકાદસ સુહણે માનુ એ વિન-
 તિયોગ ॥૯॥ વર્ણી ભુવન વિમાનાધિપ અઉદવનીકાય, સેવીત
 એ હોશે પાસે સુર સમુદાય; આરંભે એ જાણે તેરમે રચણનો રાશી,
 ધન કંચન દેઝ કરશે ત્રિગડ વાસી ॥ ૧૦ ॥ જ્ઞાનાદિક ગુણ મણિ
 દેશે ભવિને એહ, વર વરિકા ઘોષિ પુરવ પરે ગુણગેહ; નિજ કર્મ
 ધંબનને ધ્યાનાનલશું ઝાટી, નિજ આતમ નિર્મળ કંચન પરે
 અજવાળ ॥ ૧૧ ॥ નિર્ધૂમ અગ્નિ સમ ભવિ સોવન કરી શુદ્ધ,
 ચૌદસમે સુહણે અષ્ટ કર્મ ખયે સિદ્ધ; ચૌદરાજની ઉપર કરશે જે
 અહી ઠાણ, તેહ ભણી સંપુરણ ચૌદ સુપન મંગણ ॥ ૧૨ ॥
 ગુણ લક્ષણ લક્ષિત અતી સુંદર આકાર, જિન માતા ચૌદે દેખે

સુપન ઉદાર; પણ ચક્રી માતા કાંઈક તેજે હીણ, દેખે દાય વદર દાય વાર
 ગુણ પીણ ॥ ૧૩ ॥ કુલ કીરતા થંભો કુલાધાર કુલ મેર, કુલ સુર-
 તર પાદપ જેહને નહીં ભવર; કુલ મંડણ દીપક ઝીપક દુશમન
 કોડી, ત્રિભુવન જસ ભજતે નમશે પદ કર જોડા ॥ ૧૪ ॥ વળી
 હોડ ન એહની કરતા ભુવન મઝાર, લોકોત્તર ચરિતે વન્ય હોશે
 અવતાર; વળી જ્ઞાતિભળ ગુણ જેહનાં કહોતાં પાર, ન લહે
 મુખ કહોતાં જો સુરગર અવતાર ॥ ૧૫ ॥

સવકુ સિદ્ધ વિમાનયા તવ ચવિય ઉચ્ચરે ઉપત્ત, બહુ ભદ્ર
 ભદ્રવ કસિણ સતમી દિવસ ગુણ સંપુત્ત. તવ રોગ સાગ વિધોગ
 વિહર મારી ઘત સમન, વર સયલ મંગલ કેલિ કમલા ઘર ઘરે વિલ-
 સંત; વર અંદયોગે જેઠ તેરસ વે દિન થયો જમ્મ, તાંમ મજ્જ રચણી
 દિશાકુમરી કરે મુઠ કમ્મ. તવ ચલિય આસન ઇંદ સાણે સવિ હરિ
 ઘટનાદે મેલી, સુરવિંદ સથે મેર મથે રચે મજ્જન કેલી.

॥ ઢાળ ॥ નાભિરાયા ઘરે નંદન જનમીયાએ ॥

॥ એ દેશી ॥

॥ તાલ ॥ વિધિસેન વૃષ ઘરે નંદન જનમીયાએ; તિદુઅણ
 ભવિઅણ પ્રેમ શુ પ્રણવીયાએ. ॥ ત્રુટક ॥ પ્રણમીયા અઉસક
 ઇંદ, લેઘ ઠવે મેર ગિરિંદ સુર નદીય નીર સમીર, તિહાં ખીર
 જલનિધિ નીર ॥ ૧ ॥ સિંદુસને સુરરાજ તિહાં મદ્યા દેવ-
 સમાજ, સવિઝ્યેવધી ની ના, તિહાં સરસ કમળ વિખ્યાત ॥ ૨ ॥
 ॥ તાલ ॥ વિખ્યાત વિવિધ પરિકર્મનાએ, તિહાં હરખમર સુરભી
 વર દામનાએ ॥ ત્રુટક ॥ વરદામ આગધ નામ, જેહ તીર્થ ઉત્તમ ઠાન;
 તિહાં તણી માટી સર્વ કર અહે સર્વ સુપર્વ ॥ ૩ ॥ આવનાચંદન
 • સાર, અભિઓગિ સુર અધિકાર; અનધરો અધિક આગંદ; અવ-
 લોકતા જિતચંદ ॥ ૪ ॥ તાલ ॥ શ્રી જિતચંદને સુરપતિ સવિ

નવરાવતાએ, નિજ નિજ જન્મ સુકૃતારથ ભાવતાએ ॥ ત્રુટક ॥
 ભાવતા જનમ પ્રમાણ, અભિપેક્ષ કળશ મંડાણ; સાઠ લાખ
 ને એક કોડિ શત દાય પંચાસ જોડિ ॥ ૫ ॥ આઠ જન-
 તિના જે હોએ, ચઉસઠિ સહસા જોએ, એણિ પરે ભક્તિ
 ઉદાર, કરે પૂજા વિવિધ પ્રકાર ॥ ૬ ॥ તાલ ॥ વિવિધ પ્રકારના
 કરીય શિષ્યગારશુ' એ, ભરિય જલ વિમલના વિપુલ ભૃંગારનાએ
 ॥ ત્રુટક ॥ ભૃંગાર થાલ ચંગરી સુપતિષ્ઠ પ્રમુખ સૂભેરી; સવિ કલશ
 પરિમંડાણ તે વિવિધ વસ્તુ પ્રમાણ ॥ ૭ ॥ આરતિ મંગળ દીપ,
 જિનરાજ ને સમીપ; ભગવતિ ચૂરણી માંહિ; અધિકાર એહ ઉત્સાહ
 ॥ ૮ ॥ તાલ ॥ અધિક ઉત્સાહશુ' હરખભર જલ ભીજતાએ.
 નવ નવ ભાતિશુ' ભક્તિભર કીજતાએ ॥ ત્રુટક ॥ કીજતા નાટિક
 રંગ, ગાજતી ગુહિર મૃદંગ, કિટ કીરતિ કઠતાલ, ચઉતાલ તાલ
 કંસાલ ॥ ૯ ॥ શંખ પણવ ભુંગળ ભેરી, જલસરી વિણા નરેરી;
 એક કરે હયહયકાર, એક કરે ગુંજ ગુલકાર ॥ ૧૦ ॥ તાલ ॥
 ગુલકાર ગરજનારવ કરે એ, પાય દુર દુરંચ સુર ધરે એ; ॥ ત્રુટક ॥
 સુર ધરે અતિ બહુમાન, તિહાં કરે નવ નવ તાન; વરવિવિધ જાતિ
 છંદ જાણે ભક્તિ સુરતર કંદ ॥ ૧૧ ॥ વલી મંગલ કરે આઠ,
 એ જંબુ પત્રતી પાઠ; થય થુધ મંગલ એમ, મન ધરે અતિ
 બહુ પ્રેમ ॥ ૧૨ ॥ તાલ ॥ બહુ પ્રેમ સુધોષણ પૂણ્યની સુર
 સહુએ, સમકિત પોષણ શિષ્ટ સંતોષણ એમ બહુએ ॥ ત્રુટક ॥
 બહુ પ્રેમશુ' મુખ એમ, ધરે આવીયા નિધિ જેમ; બત્રિસ કોડિ
 સુવર્ણ, કરે વૃષ્ટિ રચણ નિધન ॥ ૧૩ ॥ જિનજનની પાસે મેહુલી,
 કરે અઠાધની કેલિ, નંદિસરે જિનગેહુ કરે મહોત્સવ સસનેહુ ॥ ૧૪ ॥

॥ ઢાળ ॥

હવે રાય મહોત્સવ કરે રસભર હુવો જખ પરભાત; સૂર
 પુજાઓ સુત નયન પેખે, હરખીઓ તવ તાત; વર ધવલ મંગલ

ગીત ગાને ગાંધર્વ ગાયે રાસ; બાહુ દાને માને સુખીયા કીધા, સકલ
 પુગી આસ ॥ ૧ ॥ પંચ વરણિ કુસુમ વાસિત, ભૂમિકા સંલિત;
 વર અગર ચંદન ગુરુધુપ ધુપણા છટા કુંકુમ દિત્ત; શિર મુગટ
 મંડળ કાને કુંડલ હૈયે નવસર હાર; ઈમ સયલ ભૂપણ ભૂષિતાં-
 બર જગતજન પરિવાર ॥ ૨ ॥ જિન જન્મ કલ્યાણક મહોત્સવે,
 ચૈદ ભુવન ઉઘોત; નારકી થાવર પ્રમુખ સુખીયાં, સકલ મંગલ
 હોત; દુઃખ દુરિત ઇત સમંત સઘળે જિનરાજ જન્મ પ્રતઃપતેણે હેતે
 શાંતિકુમાર ઠવીઉં નામ ઇતિ આલાપ. ॥ ૩ ॥ એમ શાંતિ જિ-
 નનો કલશ લણતાં હોએ મંગલમાલ; કલ્યાણ કમલા કેલિ કરતાં
 લહિએ લીલ વિલાસ; જિન સ્નાત્ર કરીએ સહેજે તરીયે ભવ
 સમુદ્ર અપાર; શ્રી જ્ઞાનવિમલ સૂરિંદ જંપે શ્રી શાંતિ જન
 જયકાર ॥ ૪ ॥

॥ ઇતિ શ્રી શાંતિજનનો કણશ ॥

॥ અથ લુણ ઉતારણ ॥

લુણ ઉતારો જિનવર અંગે, નિર્મળ જળધારા મન
 રંગે ॥ લુણ (૧) જિમ જિમ તડ તડ લુણજ કુટે, તિમ
 તિમ અશુભ કર્મ બંધજ તુટે ॥ લુણ (૨) નયણ સલુણા
 શ્રી જિનજના, અનુપમ રૂપ દયા રસ લીના ॥ લુણ (૩)
 રૂપ સલુણ જિનજનું દીશે. લાજ્યું લુણ તે જળમાં પેસે ॥
 લુણ (૪) ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઈ જળધારા, જલણ ખેપવીએ
 લુણ ઉદારા ॥ લુણ (૫) જે જિન ઉપર દુમણો પ્રાણી,
 તે એમ થાળે લુણ જ્યું પાણી ॥ લુણ (૬) અગર કૃષ્ણાગર
 કુંદર સુગંધે, ધુપ કરીજે વિવિધ પ્રબંધે ॥ લુણ (૭)

॥ અર્થ ॥ હે ભવિ પ્રાણી સ્વચ્છ જલની ધારાની માફક

તારા મનની ઉજવણી દ્વારાથી જિનેશ્વર ભગવંતના અંગે લુણ ઉતારજે. તે લુણ ઉતારવાથી શું ફલ થાય છે તે ખતાવે છે. જિનેશ્વર ભગવંતના અંગે લુણ ઉતારવાથી જેમ તે લુણ તરત ફુટી જાય છે તેવી રીતે આપણા અશુભ કર્મના દહીંઆ નાશ પામે છે. જિનેશ્વર ભગવંતના નેત્ર કમલ અત્યંત દ્યાર્દ્ર હોય છે. જિનેશ્વર ભગવંતના અનુપમ રૂપને જોઈને જાણે મનમાં લજ્જા ઉત્પન્ન થઈ હોય તેમ તે લુણ પાણી પાણી થઈ જાય છે. હે ભાવિ પ્રાણી તું જિનેશ્વર ભગવંતને ત્રણ પ્રદક્ષિણા કરીને અગ્નિને વિષે લુણ નાખજે. જે પ્રાણી જિનેશ્વર ભગવંત ઉપર દુમણા થાય છે. તે મીઠાની માદક પાણી જેવો થઈ જાય છે. મારે હે ભવિ પ્રાણીઓ ઉત્તમ દશાંગ કૃષ્ણાંગ વિગેરે સુગંધી દ્રૂપ વડે પ્રભુની ભક્તિ કરજો.

॥ અથ આરતી ॥ ૧ ॥

વિવિધ રત્નમણી જડીત રચાવો, થાળ વિશાળ
અનોપમ લાવોઃ આરતી ઉતારો પ્રભુજીની આગે, ભાવના
ભાવી શીવ સુખ માગે ॥ આરતીવાસાત ચઉદ ને એકવીશ
ભેદા, ત્રણ ત્રણ વાર પ્રદક્ષિણા દેવા ॥ આરતીવારા ॥ જિમ જિમ
જળધારા દેઈ જાપે, તિમ તિમ દોહડા થરહર કંપે ॥
આરતીવાડા ॥ બહુ ભવ સંચિત પાપ પણાસે, દ્રવ્ય પૂજથી
ભાવ ઉદ્ધાસે ॥ આરતીવા ૪ ॥ ચૌદ ભુવનમાં જિનજીને
તોલે, કોઈ નહી આરતી એમ બોલે ॥ આરતીવા ૫ ॥

॥ અર્થ ॥ વિવિધ પ્રકારના રત્નોથી જડિત એવો થાળ
મંગાવીને તેની અંદર આરતી મુકો પ્રભુજીની આગળ આરતી
ઉતારવી. આરતી ઉતારતી વખતે શુભ ભાવના ભાવતા મોક્ષ
સુખની માગણી કરવી. સાત ચૌદ અને એકવીશ ભેદ વાળી

આરતી વડે ત્રણ ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેવી અને જલની ધારા દેતાં જેમ જેમ આરતી બોલે છે તેમ તેમ સર્વ પાપનો નાશ થાય છે. જિનેશ્વર ભગવંતની દ્રવ્ય પૂજા કરતાં વણા ભવના પાપો નાશ પામે છે. આ આરતી. એમ બોલે છે કે ત્રણ ભુવનને વિષે જિનેશ્વર ભગવંતના સરખું બીજું કોઈ નથી.

અથ શાંતિ જિનની આરતી. ૨.

જય જય આરતી શાંતિ તુમારી, તોરા ચરણકમળકી મે જાઉં બલિહારી. ॥ જય જય૦ ॥ ૧ ॥ વિશ્વસેન અચિરાજકેનંદા, શાંતિનાથ મુખ પૂનમ ચંદા ॥ જય જય૦ ॥ ૨ ॥ આદીસંધનુષ્ય સોવનમય કાયા, મૃગલંછન પ્રભુ ચરણ સુહાયા. ॥ જય જય૦ ॥ ૩ ॥ ચક્રવર્તી પ્રભુ પાંચમા સોહે, સોળમા જિનવર જગ સહુ મોહે ॥ જય જય૦ ॥ ૪ ॥ મંગળ આરતી તોરી કીજે, જન્મ જન્મનો હણવો લીજે ॥ જય જય૦ ॥ ૫ ॥ કર જોડી સેવક ગુણ ગાવે, સૌ નર નારી અમરપદ પાવે ॥ જય જય૦ ॥ ૬ ॥

શ્રી આદી જિનની આરતી. ૩.

અપછરા કરતી આરતી જન આગે, હારે જિન આગે રે, જન આગે; હારે એ તો અવિચળ મુખડાં માગે, હારે નાભિ નંદન પાસ ॥ અપ૦ ॥ ૧ ॥ તા થેડ નાટક નાચતી પાય ઠમકે, હારે દાય ચરણ ઝાંઝર ઝમકે, હારે સોવનમય ધુધરી ઘમકે, હારે લેતી કુદડી બાસ ॥ અપ૦ ॥ ૨ ॥ તાસ મૃદંગ ને વાંસળી, ડહ વીણા, હારે રૂડા ગાવંતી સ્વર ઝીણા, હારે સુણી ચાતક જન અતિ લીણા; હારે જોતી મુખડું નિહાળ ॥ અપ૦ ॥ ૩ ॥ ધન્ય મરૂદેવી માતને પુત્ર જાયા, હારે તોરી કંચનવરણી કાયા, હારે મેં તો પૂરવ પુણ્યે પાયા, હારે દેખ્યો તેરો દેહાર ॥ અપ૦ ॥ ૪ ॥ પ્રાણ જીવન પરમેશ્વર પ્રભુ પ્યારો, હારે પ્રભુ સેવક હું હું તારો; હારે

ભવો ભવનાં દુખડાં વારો, હારે તુમે દીન દયાળ ॥ અપ૦ ॥૫॥
 સેવક જાણી આપનો ચિત્ત ધરજો ॥ હારે મોરી આપદા સઘળી
 હરજો, હારે મુનિ માણેક સુખીયા કરજો ॥ હારે જાણી પોતાનો
 બાળ ॥ અપ૦ ॥ ૬ ॥

આરતી. ૪.

જય દેવ જય દેવ જય જિનવર દાતા, પ્રભુ જય જિનવર દાતા;
 આરતી અરિહા કેરી, આરતી અરિહા કેરી, કરતા સુખ શાતા.

જય દેવ જય દેવ૦ ૧

દુસરી આરતી નાથ શેત્રુંજય કરતા. પ્રભુ શેત્રુંજય કરતા.
 પાપ પડત સૌ જાવે, પાપ પડત સૌ જાવ, ગિરિ ઉપર ચઢતાં.

જય દેવ જય દેવ૦ ૨

આરતી કરતાં ઇંદ્ર ત્રિભુવનની ત્રીજી. પ્રભુ ત્રિભુવનની ત્રીજી.
 કંચનગિરિ ઉપર કંચનગિરિ ઉપર; મનથી બહુ રીઝી.

જય દેવ જય દેવ૦ ૩

ચોથી આરતી નાથ, ચૌગતી તો જાવે ચૌગતી જાવે;
 ભાવે ભગતી કરીએ, ભાવે ભગતી કરીએ;

ભવજગતે તરવા

જય દેવ જય દેવ૦ ૪

પંચમી આરતી નાથ પવિત્ર થવા કરીએ, પ્રભુ પવિત્ર થવા૦
 આ ભવજગમાં રહીને, આ ભવજગમાં રહીને:

દહાવો શુભ લહીએ.

જય દેવ જય દેવ૦ ૫

આરતી પંચ ઉતારી જીનવર ગુણ ગાવા, પ્રભુ જીનવર૦
 પ્રીતમ તુમ પરતાપે, પ્રીતમ તુમ પરતાપે.

કુળ શુદ્ધો થાવા.

જય દેવ જય દેવ૦ ૬

આરતી. ૫.

જય દેવ જય દેવ, જય શિવના ગામી, પ્રભુ જય૦ (૨)

ત્રણ ભુવનના સ્વામી (૨) ચંદુ શીર નામી.

જય દેવ૦ ૧

અધ્યક્ષેન કુલચંદ્ર, વામાના જાયા, પ્રભુ વામાનાં (૨)
 નગરી વણારશી રાયા (૨) હરિ લંછન પાયા. જય દેવ ૨
 ત્રેવીસમા પ્રભુ પાર્શ્વ, કર્મ વેરી વારો, પ્રભુ કર્મ (૨)
 અનુકંપા દીસ લાવી (૨) ભવ સિંધુ તારો. જય દેવ ૩
 દુઃખ વિદારણ દેવ, ચાર ગતિ કાપો, પ્રભુ ચાર (૨)
 જૈન સજ્જા મુક્તિ વિમલ વંદે છે તુજને. પ્રભુ વંદે છે (૨)
 સૌભાગ્ય વિમલ કહે છે. (૨) શિવ પદ ઘો મુજને. જય દેવ ૪

॥ અથ મંગળ દીવો ॥ ૧ ॥

દીવારે દીવો મંગલિક દીવો, ભુવન પ્રકાશક જિન
 ચિરં જીવો ॥ દીવો ॥ ૧ ॥ ચંદ્ર સુરજ પ્રભુ તુજ મુખ
 ફેરા, લુંછણ કરતા દે નીત્ય ફેરા ॥ દીવો ૨ ॥ જીમ
 તુજ આગળ સુરની અમરી, મંગળ દીપક કરી દીવે
 ભમરી ॥ દીવો ૩ ॥ જીમ જીમ ધૂપ ઘડી પ્રગટાવે.
 તીમ તીમ ભવનાં દુરીત દઢાવે ॥ દીવો ૪ ॥ નીર
 અક્ષત કુસુમાંજલિ ચંદન, ધુપ દીપ ફલ નૈવેદ્ય વંદન ॥
 દીવો ૫ ॥ એણીપેરે અષ્ટ પ્રકારી કીજે, પૂજા સ્નાન
 મહોત્સવ પલણીજે ॥ દીવો ॥ ૬ ॥

॥ અર્થ ॥ હે ભગવંત હું આપની પાસે મંગલિક દીવો
 ઉતારું છું. હે ત્રણ ભુવનને પ્રકાશિત કરનારા જિનેશ્વર દેવ તમે
 ચિર કાલ પર્યંત જયવંતા વર્તો હે પ્રભુ ચંદ્ર અને સૂર્ય પણ
 તમારા મુખ કમલનું લુંછણું કરવા માટે નિરંતર આમથો તેમ
 ફર્યા કરે છે, જેવી રીતે દેવાંગના તારી પાસે મંગલ દીવો ઉતારી
 નાચ વિગેરે કરે છે. વળી જેમ જેમ ધૂપ વિગેરેને ઉખેલે છે તેમ
 તેમ તેના ભવો ભવના પાપો પણ નાશ પામે છે. માટે હે ભવિ-

પ્રાણી તું પણ જલ, અક્ષત, (ચે.ખા) કુસુમાંજલિ, ચંદન,
 દૂધ, દીપક, નૈવેદ્ય વિગેરે અષ્ટ પ્રકારી પૂજા વડે સ્નાત્ર મહો-
 ત્સવ કરજે.

॥ અથ મંગળ દીવો ॥ ૨ ॥

ચાર મંગળ ચાર આજ મારે ચાર મંગળ ચાર.

દેખ્યો દરસ મરસ જીતજીકો. શોભા સુંદર સાર.	આજ ૦ ૧
છિતું છિતું છિતું મન મોહન ચરચો, ઘસી કેવર ઘનસાર. આ ૦ ૨	
વિવિધ જાતિકે પુષ્પ મંગાવો, મોગર લાલ ગુલાલ. આજ ૦ ૩	
દૂધ ઉખેલોને કરો આરતી, મુખ ખોલો જયકાર. આજ ૦ ૪	
હૃદય ધરી આદીશ્વર પૂજો, ચૌમુખ પ્રતિમા ચર. આજ ૦ ૫	
હૈયે ધરી ભાવ ભાવના ભાવો, જિમ પામો ભવ પાર. આજ ૦ ૬	
સકળચંદ્ર સેવક જિનજીકો, આનંદઘન ઉપકાર. આજ ૦ ૭	

મંગલં ભગવાન્ વીરો મંગલં ગૌતમઃ પ્રભુઃ ।

મંગલં સ્થૂલિભદ્રાઘાઃ જૈનધર્મોઽસ્તુ મંગલં ॥ ૧ ॥

॥ પાંડિત શ્રી વીરવિજયજીકૃત અષ્ટપ્રકારી પૂજના દુહા ।

॥ પ્રથમ જલ પૂજ ॥

॥ દુહા ॥

જલપૂજ જીગતે કરે, મેલ અનાદિ વિનાશ;

જલપૂજ રૂપ મુજ હજે, માંગે અમ પ્રભુ પાસ. ॥ ૧ ॥

॥ મંત્ર ॥ ઓમ્ હ્રીં શ્રી પરમપુરૂષાય, પરમેશ્વરાય, જન્મજરા-
મૃત્યુનિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય, જલં યજ્ઞમહે સ્વાહા.

॥ દ્વિતીય અન્ન પૂજ ॥

॥ દુહા ॥

શીતલ ગુણ જેહમાં રહ્યો, શીતલ પ્રભુ મુખ રંગ;

આત્મ શીતલ કરવા ભણી, પૂજે અરિહા અંગ ॥ ૨ ॥

॥ મંત્ર ॥ ઓમ્ હ્રીં શ્રી પરમપુરૂષાય, પરમેશ્વરાય, જન્મ-
જરામૃત્યુનિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય, અન્નં યજ્ઞમહે સ્વાહા.

॥ તૃતીય પુષ્પ પૂજ ॥

॥ દુહા ॥

સરભિ અખંડ કુસુમ ગ્રહી, પૂજે ગત સંતાપ;

સુમજંતુ ભવ્યજ પરે, કરિયે સમકિત છાપ. ॥ ૩ ॥

॥ મંત્ર ॥ ઓમ્ હ્રીં શ્રી પરમ પુરૂષાય, પરમેશ્વરાય, જન્મ-
જરામૃત્યુનિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય, પુષ્પાણિ યજ્ઞમહે સ્વાહા.

॥ ચતુર્થ ધૂપ પૂજ ॥

॥ દુહા ॥

ધ્યાનધરા પ્રગટાવીયે, વામ નયન જિન ધૂપ;

મિચ્છતદુગંધ દૂરે ટળે, પ્રગટે આત્મ રવરૂપ. ॥ ૪ ॥

॥ મંત્ર ॥ ઐં હ્રીં શ્રીં પરમપુરુષાય, પરમેશ્વરાય, જન્મ-
જરામૃત્યુનિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય, ધૂપં યજ્ઞમહો સ્વાહા.

॥ પંચમ દીપક પૂજા ॥

॥ હુહા ॥

દ્રવ્ય દીપક સુધિવિકસી, કરતાં દુઃખ હોય દોષ;
ભાવ પ્રદીપ પ્રગટ હુવે, ભાસિત લોકલોક. ॥ ૫ ॥

॥ મંત્ર ॥ ઐં હ્રીં શ્રીં પરમપુરુષાય, પરમેશ્વરાય, જન્મ-
જરામૃત્યુનિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય, દીપમાલાં યજ્ઞમહો સ્વાહા.

॥ ષષ્ઠ અક્ષત પૂજા. ॥

॥ હુહા ॥

શુદ્ધ અક્ષત અક્ષત મહી, નંદાવર્ત વિશાળ;
પૂરી પ્રભુ સન્મુખ રહો, ટાળી સકળ જંગલ. ॥ ૬ ॥

॥ મંત્ર ॥ ઐં હ્રીં શ્રીં પરમપુરુષાય, પરમેશ્વરાય, જન્મજરા-
મૃત્યુનિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય, અક્ષતાં યજ્ઞમહો સ્વાહા.

॥ સપ્તમ નૈવેદ્ય પૂજા ॥

॥ હુહા ॥

અણ્ણહારીપદ મેં કર્યાં, વિગ્રહ ગામિ અનંત;
દૂર કરી તે દીછયે, અણ્ણહારી શિવસંત. ॥ ૭ ॥

॥ મંત્ર ॥ ઐં હ્રીં શ્રીં પરમપુરુષાય, પરમેશ્વરાય, જન્મજરા-
મૃત્યુનિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય નૈવેદ્યં યજ્ઞમહો સ્વાહા.

(૩૫)

॥ અષ્ટમ ફળ પૂજા. ॥

॥ હુહો ॥

ઈંદ્રાદિક પૂજા ભણી, ફળ લાવે ધરી રાગ.

પુરુષોત્તમ પૂજા કરી, માગે શિવફલ ત્યાગ. ॥ ૮ ॥

॥ મંત્ર ॥ ઐં છીં શ્રીં પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય, જન્મજ-
રામૃત્યુનિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય, ફલોનિ યજ્ઞમહે સ્વાહા.

૧ ઇતિ અષ્ટ પ્રકારી પૂજના હુહો ॥

॥ અથ ચૈત્યવંદન વિધિ સહિત ॥

પ્રથમ ત્રણ ખમાસમણા દેવા.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જાવણિજ્ઞજ્ઞએ, નિસીહિઆએ
મત્યએણુ વંદામિ ॥ ૧ ॥ ઈચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જાવ-
ણિજ્ઞજ્ઞએ નિસીહિઆએ મત્યએણુ વંદામિ ॥ ૨ ॥ ઈચ્છામિ
ખમાસમણો, વંદિઉં જાવણિજ્ઞજ્ઞએ નિસીહિઆએ મત્યએણુ વં-
દામિ ॥ ૩ ॥ (પછી જમણો ઠીંચણુ ભોંય સ્થાપી, ડાબો ઠીં-
ચણુ ઉભો રાખી બે હાથ જોડી) ઈચ્છાકારેણુ સંદિસહ ભગ-
વન્ ચૈત્યવંદન કરૂં ! ઈચ્છું, સકલકુશલવદિલઃ પુષ્કરાવર્તમ્બો,
દુરિતતિમિરલાતુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ । ૧ । ભવજલનિધિયાતઃ,
સર્વસંપત્તિહેતુઃ, સ ભવતુ સતતં વઃ, ત્રેયસે શાંતિનાથઃ
ત્રેયસે પાર્થનાથઃ ॥ ૨ ॥

॥ પાર્શ્વનાથ ચૈત્યવંદન ॥

જયચિંતામણી પાર્શ્વનાથ, જગત્રિભુવન સ્વામી; અષ્ટ કર્મ
રિપુ છતીને, પંચમ ગતિ પામી. ૧ પ્રભુ નામે આનંદ કંદ, સુખ
સંપત્તિ લહીએ. પ્રભુ નામે ભવ ભવ તણાં, પાતક સખ દહીએ
.૨ ઓ' હી' વર્ણુ જોડી કરીએ, જપીએ પાર્શ્વ નામ; વિષ
અમૃત થઈ પરણમે, પામે અવિચળ ઠામ. ૩

જંકિચિં

જંકિચિં નામ તિથ્યં, સગ્ગે પાયાલિ માણસે લોએ ॥

જાઈ' જિજ્ઞાષિંબાઈ', તાઈ' સંવાઈ' વંદામિ ॥ ૧ ॥

(બે હાથ જોડી નાસિકા સુધી ગાળી)

નમુદ્યુણં (શકસ્તવ)

નમુદ્યુણં, અરિહંતાણં, ભગવંતાણં ૧ આઘગરાણં, તિ-
થયરાણં, સયં સંબુદ્ધાણં ૨ પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીહાણં, પુ-
રિસવર પુંડરીઆણં, પુરિસવરગંધલ્લ્લીણં ૩ લોગુત્તમાણં, લો-
ગનાહાણં, લોગહિઆણં લોગપદ્મવાણં, લોગપન્નજ્ઞેઅગરાણં ૪
અભયદયાણં, અખખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણુદયાણં, બોહિદ-
યાણં ૫ ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસિયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મ-
સારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંત ચક્કવટ્ટીણં ૬ અપ્પહિલ્લયવરનાણ-
દંસણધરાણં, વિઅદ્ધઉમાણં, જિજ્ઞાણં જાવયાણં, તિન્નાણં, તારયાણં
બુદ્ધાણં બોહ્યાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં. ૮ સંવન્નૂણં, સંવદરિ-
સીણં, સિવ-મયલ-મદ્મ-મણંત-મખખમ-મવાબાહ-મપુણરા-
વિત્તિ-સિદ્ધિગઈ-નામધેયં, ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિજ્ઞાણં, જિઅ-

ભયાણું ૯ જેઘ અધ્યા સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સતિ જ્ઞાગયે કાલે,
સંપર્ધ અ વદમાણા, સવ્યે તિવિહેણ વંદામિ ॥ ૧૦ ॥

॥ જવંતિ ચેધઆધં ॥

જવંતિ ચેધઆધં, ઉદ્દેય અહ્યે તિરિઅ લોઅે અ; સ-
વાધં તાધં વદે, ઈહ સંતો તત્થ સંતાધં ॥ ૧ ॥

॥ ખમાસમણુ ॥

હચ્છામિ ખમાસમણુ, વંદિઉં જવણિજ્ઞાઅે, નિસીહિ-
આઅે મત્થઅેણુ વંદામિ. ॥ ૧ ॥

॥ જવંત કેવિ સાહૂ ॥

જવંત કેવિ સાહૂ, ભરહે-રવય-મહા વિદહે અ; સવેસિં
તેસિં પણઆ, તિવિહેણુ તિદંડવિરયાણું ॥ ૧ ॥

॥ નમોડહંત્ ॥

નમોડહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ (પછી સ્તવન
કહેવું, સ્તવન ના આવડે તો ઉવસગ્ગહરં કહેવું.)

॥ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજીનું સ્તવન ॥

અંતરજામી સુણ અલવેસર, મહિમા ત્રિજગ તુમારો,
સાંભળીને આવ્યો હું તીરે, જન્મ મરણ દુઃખ વારો. ॥ સેવક
અરજ કરે છે રાજ, અમને શિવ સુખ આપો. ॥ એ આંકણી ॥
સહુકોનાં મન વંછીત પૂરો, ચિંતા સહુની ચૂરો; એહવું બિરદ
છે રાજ તુમારું, કેમ રાખો છો દૂરે. ॥ સે. ॥ ૨ ॥ સેવકને
વલવલતો દેખી, મનમાં મહેર ન ધરશો; કરૂણાસાગર કેમ કહે-

વાશો, જો ઉપગાર ન કરશે ॥ સે૦ ॥ ૩ ॥ લટપટનું હવે
કામ નહીં છે, પ્રત્યક્ષ દરિસણુ લીજો, ધુન્ધાડે ધીજી નહીં સા-
હિય, પેટ પડ્યાં પતીજો ॥ સે૦ ॥ ૪ ॥ શ્રી શંખેશ્વર મંડણુ
સાહિય, વિનતડી અવધારો; કહે જિનહર્ષ મયા કરી મુજને,
લવસાગરથી તારો ॥ સે૦ ॥ ૫ ॥

॥ ઉવસગ્ગહર સ્તવન ॥

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્ભધણુમુક્કં; વિસહર
વિસનિન્નાસં, મંગલ-કલ્લાણુ-આવાસં ॥ ૧ ॥ વિસહર કુલિં-
ગમંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ રોગ મારી,
દુક-જરા જંતિ ઉવસામં ॥ ૨ ॥ ચિકુઉ દૂરે મંતો, તુજજ પણા-
માવિ બહુકલો હોઈ; નરતિરિએસુ વિ જવા, પાવંતિ ન દુખખ-
દોગચ્ચં. ॥ ૩ ॥ તુહ સમ્મતે લધે ચિંતામણિ-કમ્પ-પાયવ-
ળલહિએ; પાવંતિ અવિચ્છેણું, જવા અચરામરં ઠાણું ॥ ૪ ॥
ધમ્મ સંધુઓ મહાયસ, ભત્તિળભર-નિળભરેણુ હિયએણુ; તા
દેવ દિનજ યોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણુચંદ. [પછી એ હાથ
જોડી કલ્લાટ મુધી ઉંચા રાખી જય વીયરાય કહેવા.)

॥ જયવીયરાય ॥

જય વીયરાય જગગુરૂ, હોઉ મમં તુહ પલાવઓ ભયવં;
ભવનિન્વેઓ મગ્ગા-જુસારિઆ ઇકુદ્દલસિદ્ધિ ॥ ૧ ॥ લોગ
વિરુદ્ધચ્ચાઓ, ગુરૂજણુ પૂઆ પરથ્થ કરણું ચ; સુહુગુરૂ જોઓ ત-
વ્વય, જુસેવણા આભવમખંડા ॥ ૨ ॥ [પછી એ હાથ નીચા
ઉતારી નાસીકા મુધી રાખવા] વારિનજ્જ મધવિ, નિઆણુ-
ખંધણું વીયરાય તુહ સમએ; તહવિ મમ હુનજ સેવા, ભવે
ભવે તુમહ ચલણાણું ॥ ૩ ॥ દુખખ ખઓ કમ્ભખઓ, સમાહિ

મરણું થ યોહિલાભોઅ; સંપન્નઉ મહ એઅં, તુહ નાહ પણામ
કરણેણું. ॥ ૪ ॥ સર્વમંગલ માંગલ્યં, સર્વ કલ્યાણકારણું;
પ્રધાનં સર્વ-ધર્મોણું જનં જયતિ શાસનમ. ॥ ૫ ॥ (પછી
ઉભા થઈ)

॥ અરિહંત ચૈઘ્યાણું ॥

અરિહંત ચૈઘ્યાણું, કરેમિ કાઉસગ્ગં, વંદણુવત્તિઆએ,
પૂઅણુવત્તિઆએ, સક્કારવત્તિઆએ, સમ્માણુવત્તિઆએ, યોહિલા-
ભવત્તિઆએ, નિરવસગ્ગવત્તિઆએ, સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિદ્ધાએ,
ધારણાએ, આણુપેહાએ, વઠ્ઠમાણીએ, ઠામિ કાઉસગ્ગં. ॥

॥ અન્નતથ ॥

અન્નતથ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું,
જંભામ્મએણું, ઉએણું, વાયનિસગ્ગેણું, ભમ્મલીએ પિત્તમુચ્છા
એ, ૧ સહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સહુમે-
હિં દ્વિહિસંચાલેહિં, ૨ એવમાદ્ધએહિં આગારેહિં, અભગ્ગો અ-
વિરાહિઆ, હુન્ન મે કાઉસ્સગ્ગો, ૩ જાવ અરિહંતાણું, ભગવંતાણું,
નમુક્કારેણું, ન પારેમિ, તાવ કાયં, ઠાણેણું મોણેણું, ઝાણેણું અ-
પ્પાણું વોસિરામિ.

હવે પ્રતિમાકારે ઉભા રહી મનમાં એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ
કરવો તે નીચે પ્રમાણે.

॥ નવકાર (પંચ પરમેષ્ઠી મંત્ર) ॥

નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આત્તરિઆણું,
નમો ઉવજ્જાયાણું, નમો લોએ સંવસાહુણું, એસો પંચ નમુ-

કારો, સવ્વપાવખણાસણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઠમં હવઈ
મંગલં. ॥

(કાઉસઝ પારી નીચે પ્રમાણે નમોડહ્મં તં કહી એક થાય કહેવી)
નમોડહ્મં તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુબ્યઃ

॥ પાર્શ્વનાથની થાય ॥

પાસ જિણુંદા વામાનંદા, જળ ગરભે ફળી;
સુપના દેખે અર્થ વિશેષ, કહે મધવા મળી;
જિનવર જાયા, સર હુલરાયા, હુઆ રમણી પ્રિયે;
નેમિ રાજ ચિત્ત વિરાજ, વિલોકિત પ્રત લીઝ.
[પછી ખમાસમણું જવું:]

॥ ખમાસમણ ॥

ધર્યામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જવણિજાળએ. નિસીહિઆ-
એ મત્થએણ વંદામિ.

॥ પ્રતિ ચૈત્યવંદન વિધિ સહીત ॥

સામાયિક લીધા પછી નીચેના દોષ તજવા.

દશ મનના--(૧) વેરી દેખી રીસ કરે, (૨) અવિવેક ચિંતવે, (૩) અર્થ ન ચિંતવે, (૪) મનમાં ઉદ્વેગ ધરે, (૫) યશની વાંચ્છા કરે, (૬) વિનય ન કરે, (૭) લય ચિંતવે, (૮) વ્યાપાર ચિંતવે, (૯) ફળનો સંદેહ રાખે, (૧૦) નીચાણું કરે.

દશ વચનના--(૧) કુવચન બોલે, (૨) હુકારો કરે, (૩) અર્થ ન ચિંતવે, (૪) લવારો કરે, (૫) કલહ કરે, (૬) આવો જાવો કહે, (૭) ગાળ બોલે, (૮) બાળક રમાડે, (૯) વિકથા કરે, (૧૦) હાંસી કરે

બાર કાયાના - (૧) આસન ચપળ, (૨) ચાર દીશાએ જીવે, (૩) સાવધ કામ કરે, (૪) આળસ મરડે, (૫) અવિનય બોલે, (૬) ઓઠુ લઈ બેસે, (૭) મેલ ઉતારે, (૮) ખરજ ખણે, (૯) પગ ઉપર પગ ચઢાવે, (૧૦) અંગ ઉઘાડું મુકે, (૧૧) અંગ ઢાંકે, (૧૨) ઉંઘે.

॥ સામાયિક લેવાની વિધિ.

પ્રથમ ઉંચે આસને પુરતક પ્રમુખ મુકી આવક શ્રાવિકા કટાસાજું, મુહુપત્તી, ચરવળો લઈ, શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરી જ્યા પુંજ કટાસાજું પાથરી કટાસણા ઉપર બેસી, મુહુપત્તી ડાબા હાથમાં મુખ પાસે રાખી, જમણા હાથ સ્થાપનાજી સન્મુખ રાખી, નવકાર અને પંચિંદિઅ કહે. (સ્થાપનાચાર્ય સ્થાપેલા હોય તો નવકાર અને પંચિંદિઅ કહેવા નહીં.) પછી ખમાસમણ દઈ, ઈરિયાવહી, તસ્સ ઉત્તરી, અન્નતથ કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉત્સજી કરવો. તે પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો, પછી ખમાસમણ દઈ ઇન્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક મુહુપત્તી પડિલેહુ ! ઇન્છં. એમ કહી મુહુપત્તી તથા અંગની પડિલેહુના પચાસ બેાલ કહી મુહુપત્તી પડિલેહીએ. પછી ખણાસમણ દઈ ઇન્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક સંદિસાહુ ? ઇન્છં. કહી ખમાસમણ દઈ ઇન્છાં સામાયિક ઠાઉં ? ઇન્છં. એમ કહી બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણી ઇન્છકારી ભગવન્ પસાય કરી સામાયિક દંડક ઉચ્ચરાવોજી. તે વારે વડિલ કરેમિ ભંતે કહે. વડીલ ન હોય તો પોતે કહે. પછી ખમાસમણ દઈ ઇન્છાં બેસણે સંદિસાહુ ? ઇન્છં. પછી ખમાસમણ દઈ ઇન્છાં બેસણે ઠાઉં પછી ખમાસમણ દઈ ઇન્છાં સજ્જા-

ય સંદિસાહુ ? ઇચ્છિં પછી ખમાસમણ દેઈ ઇચ્છાં સનઝાય કરું ? ઇચ્છિં. એમ કહી તણુ નવકાર ગણવા. પછી બે ઘડી સનઝાય ધર્મધ્યાન કરવું.

॥ ઇતિ સામાયિક લેવાની વિધિ સમાપ્ત ॥

॥ હવે સામાયિક લેવાના વિધિમાં આવતા સૂત્રો

અનુક્રમે લખીએ છીએ ॥

॥ નવકાર ॥

નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આચરિયાણું,
નમો ઉવળઝાયાણું, નમો લોએ સવ્વસાહૂણું, એસો પંચ
નમુકારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પદમં
હવર્ધ મંગલં ॥ ઇતિ ॥ ૧ ॥

॥ પંચિંદિઅ ॥

પંચિંદિઅ સંવરણો, તહ નવવેહ—ખંભચેર ગુત્તિધરે;
ચઉવિહ—કસાય—મુકો, ઇઅ અકારસ ગુણેહિં સંજુતો ॥૧॥ પંચ-
મહવ્વયજુતો પંચ વિહાયારપાલણ—સમથો ; પંચસમિઓ
તિગુતો, છત્તીસ ગુણે ગુર મનઝ ॥ ૨ ॥

॥ ખમાસમણ ॥

ઇચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જવણિનજાએ નિસીહિ-
આએ, મત્થએણુ વંદામિ ॥ ૩ ॥

॥ ઇરિયાવહી ॥

ઇચ્છાકારેણુ સંદિસહ લગવન ! ઇરિયાવહિયં પડિક્ક-
મામિ ! ઇચ્છં, ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, ઇરિયાવહિયાએ, વિરા-

હણાઝ, ગમણાગમણે, પાણુકમણે, ળીયકકમણે, હરિયકકમણે,
 ઝાસા ઉત્તિંગ-પણુગ દગ-મટ્ટી-મકકડા સંતાણા સંકમણે,
 જે મે જીવા વિરાહિયા, ઝેગિંદિયા, ઝેઈંદિયા, તેઈંદિયા,
 ચઉરિંદિયા, પંચિદિયા, અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંધા-
 ધયા, સંધદિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદવિયા, ઠાણાઝા-
 ઠાણું સંઠામિયા, જીવિયાઝા વવરોવિયા તરસ મિચ્છામિ
 દુકકડં ॥ ઇતિ ॥ ૪ ॥

॥ તરસઉત્તરી ॥

તરસ ઉત્તરીકરણેણું, પાયચ્છિતકરણેણું, વિસોહી કરણેણું,
 વિસહલી કરણેણું, પાવાણું કરમાણું, નિચ્ચાયણુકાઝ, ઠામિ
 કાઉસઝ ॥ ઇતિ ॥ ૫ ॥

॥ અન્નતથ ॥

અન્નતથ ઊસસિઝેણું, નીસસિઝેણું, ખાસિઝેણું, છી-
 ઝેણું, જંભાઘઝેણું, ઉડ્ડઝેણું, વાયનિસઝેણું, ભમલીઝે
 પિત્તમુચ્છાઝે, સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસં-
 ચાલેહિં, સુહુમેહિં દિહિસંચાલેહિં, અવમાઘઝેહિં આગારેહિં,
 અભગ્ગો અવિરાહિઝો હુન્ન મે કાઉસઝો, જાવ અરિહં-
 તાણું, ભગવંતાણું, નમુકકારેણું, ન પારેમિ, તાવ કાયં, ઠાણેણું,
 મોણેણું, ઝાણેણું, અપ્પાણું વોસિરામિ ॥ ઇતિ ॥ ૬ ॥

(હવે એક લોગસ્સ (અથવા ચાર નવકાર) નો કાઉસ-
 ઝ કરવો પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો તે નીચે પ્રમાણે.)

॥ લોગસ્સ ॥

લોગસ્સ ઉન્નજેઅગરે, ધમ્મતિથયરે જિણે; અરિહંતે
 કિત્તમસ્સં, ચઉવીસંપિ કેવલી ॥ ૧ ॥ ઉસભમજિઅં ચ વદે,
 સભવમભિણંદણું ચ સુમહં ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણું ચ

ચંદ્રપદ્મં વદે ॥ ૨ ॥ મુવિહિં ચ પુષ્કરં, સિન્ધુલ-સિન્ધુ-
સ વાસુપુન્નં ચ; વિમલમણં ચ જિણં, ધરમં સંતિં
ચ વંદામિ. ॥ ૩ ॥ કુંથું અરં ચ મહિલં, વદે મુણિસુન્વયં
નમિજિણં ચ; વંદામિ રિકુનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ ॥ ૪ ॥
એવં મયે અભિયુગ્મા, વિહુય રમ્યમલા પહીણ જર મરણા;
ચઉવીસંપિ જિણવરા, તિથયરા મે પસીયંતુ ॥ ૫ ॥ કિત્તિયવં-
દિય-મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરગ્ગ યોહિ-
લાભં, સમાહિવરમુત્તમં દિંતુ ॥ ૬ ॥ ચંદ્રેસુ નિમ્મલયરા,
આરુચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવરગંભીરા, સિદ્ધા સિ-
દ્ધિં મમ દિસંતુ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥ ૭ ॥

ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં જવણિજ્ઞાએ નિસીહિઆએ
મત્યએણ વંદામિ, ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક
મુહુપત્તિ પડિલેહુ? ઇચ્છં (૧ એમ કહી મુહુપત્તિના પચીસ
તથા અંગની પડિલેહુણાનાપચીસ બોલ કહી મુહુપત્તિ નીચે
પ્રમાણે ક્રિયા કરી પડી લેહુવી.

૧ પ્રથમ મુહુપત્તિ ઉકેલીને જે છેડા જે હાથે પકડી પહેલા પાસે
(મુત્ર^૧) અને બીજે પાસે (અર્થ^૨) તેનું (તત્ત્વ^૩)
સમ્યક પ્રકારે હૃદયને વિષે ધરં એમ ચિંતવી જે પાસાં જેઠ બેવાં, ત્યાર
પછી જમણા હાથમાં પકડેલો છેડો ડાબા હાથ ઉપર નાખી ડાબા હાથમાં
પકડેલો છેડો જમણા હાથે પકડવો એમ ફેરવી જે હાથે પકડી ડાબા
હાથવાળા છેડાને (સમકિત મોહની, મિશ્ર મોહની, મિથ્યાત્વ

૧-૨-૩-આ એકજ બોલ સમજવો, બાકી કાંઈસમાં રહેલા
બધા બોલ છે.

પછી ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં જાવણિજનએ નિ-
સીહિઆએ, મત્યએણ વંદામિ. ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવત
સામાયિક સંદિસાહુ ? ઇચ્છં, ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં-
જાવણિજનએ નિસીહિઆએ મત્યએણ વંદામિ. ઇચ્છાકારેણ
સંદિસહ ભગવત સામાયિક ઠાઉં ? ઇચ્છં. પછી એ હાથ
જોડી નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિયાણું.

મોહની પરીહરં) એ ત્રણ બોલથી નચાવવાની પેરે હ
લાવવો, તેજ પ્રમાણે જમણા હાથના છેડાને (કામરાગ, સ્નેહ-
રાગ, દ્વિષ્ટિરાગ પરીહરં,) એ ત્રણ બોલથી પખોડા કરવા, પછી
મુહપત્તી ફેરવી એકેક પડથી વાળી ત્રણ વધુકટ કરી જમણા
હાથની ચાર આંગળીઓ વચ્ચે ભરાવી ડાબા હાથની પસલી
કરીને (સુદેવ, સુગુર, સુધર્મ આદરં,) એ બોલથી ત્રણ
અખોડા પસલી કરવી પછી મુહપત્તિ ઉંચી રાખી પસલી અ-
વળી કરી હાથના તલાને મુહપત્તિ ન અડકે તેવી રીતે
(કુદેવ, કુગુર, કુધર્મ પરીહરં) એ બોલથી ખાંખેરી ત્રણ પ-
ખોડા કરવા, પછી (જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર આદરં) એ બોલથી
ત્રણ પ્રમાજના પસલી માંહેથી ઘસી કાઢવી, પછી મુહપત્તિ
ડાબા હાથમાં લઈ એકેક પડથી વાળી ત્રણ વધુકટ કરી
ડાબા હાથની ચાર આંગળીઓ વચ્ચે ભરાવી, જમણા હાથની
પસલી કરીને (જ્ઞાનવિરાધના, દર્શનવિરાધના, ચારિત્રવિરાધના,
પરીહરં) એ ત્રણ બોલથી અખોડા પસલી કરવી, પછી મુ-
હપત્તિ ઉંચી રાખી પસલી અવળી કરી હાથના તલાને મુહ-

નમો ઉવજાયાણું, નમો લોચે સવ્વસાહુણું, એસો પંચ નમુ.
કારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો. મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઠમં હવર્ધ
મંગલં. ઇચ્છિકારી ભગવન્ પસાય કરી સામાયિક દંડક ઉ-
ચ્ચરાવોજી (તે વારે વડિલ હોય તે કરેમિભંતે કહે, વડીલ ના
હોય તો પોતાની મેળે ઉચ્ચરવું તે નીચે પ્રમાણ.)

પતિ ન અડકે તેવી રીતે (મનગુપ્તી. વચનગુપ્તી. કાયગુપ્તી
આદરૂં) એ ત્રણ બોલથી ખંખેરી ત્રણ પખોડા કરવા, પછી
મન દંડ, વચન દંડ, કાય દંડ પરીહરૂં) એ ત્રણ બોલથી
ત્રણ પ્રમાર્જના પચલી માંહેથી ઘસી કાઢવી પછી તરતજ
અંગની પડીલેહણા માટે રપ બોલની નીચે મુજબ શરૂઆત કરવી.
(હાસ્ય, રત્તી, અરત્તી, પરીહરૂં) એ ત્રણ ડાખા હાથની ભુજાએ
કોણીથી ઉપરનાં બાગે કહેવા. ભય, શોક, દુગ્ધા પરીહરૂં
એ ત્રણ જમણા હાથની ભુજાએ કોણીથી ઉપરના બાગે કહેવા
(કૃષ્ણલેશ્યા, નીલલેશ્યા, કાપોતલેશ્યા પરીહરૂં) એ ત્રણ
મસ્તકે પ્રમાર્જના કરવી. (રસગારવ, ઋદ્ધિગારવ, શાતાગારવ,
પરીહરૂં) એ ત્રણ મુખે પ્રમાર્જના કરવી (માયાશલ્ય, નિયાણુ-
શલ્ય, મિથ્યાત્વશલ્ય પરીહરૂં) એ ત્રણ છાતીએ પ્રમાર્જના
કરવી (ક્રોધ, માન પરીહરૂં.) ડાખા ખભાની નીચે પીઠની
બાજુએ કહેવા. (માયા, લોભ પરીહરૂં) જમણા ખભાની
નીચે પીઠની બાજુએ કહેવા (પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય
ની જયણા કરૂં ડાખા પગે દીવ્યજ્વાની નીચે ત્રણ કહેવા,
(વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાયની રક્ષા કરૂં) જમણા

॥ કરેમિ મંતે ॥

કરેમિ ભંતે ! સામાર્થ્ય, સાવજ્ઞ જોગં પચ્ચન્નપ્પામિ, જાવ
નિયમં પજ્જવાસામિ, દુવિહં, તિવિહેણં, મરેણં, વાયાએ,
કાએણં, ન કરેમિ, ન કારવેમિ તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ, નિ-
દ્દામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ ॥

॥ ખમાસમણ ॥

ધંચ્છામિ ખમાસમણે વંદિઉં જાવણિજ્ઞાએ નિસીહિઆ-
એ મત્થએણ વંદામિ ॥ ધંચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ યેસણે
સંદિસાહુ ! ધંચ્છં ધંચ્છામિ ખમાસમણે વંદિઉં જાવણિજ્ઞાએ નિ-
સીહિઆએ, મત્થએણ વંદામિ ॥ ધંચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગ-
વન્ યેસણે ઠાઉં? ધંચ્છં ધંચ્છામિ ખમાસમણે વંદિઉં જાવણીજ્ઞાએ
નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ ॥ ધંચ્છાકારેણ સંદિસહ ભ-
ગવન્ સજ્જાય સંદિસાહુ ? ધંચ્છં ધંચ્છામિ ખમાસમણે વંદિઉં જા-
વણિજ્ઞાએ નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ ॥ ધંચ્છાકારેણ સં-
દિસહ ભગવન્ સજ્જાય કરેં ? ધંચ્છં ॥ યે હાથ જોડી (ત્રણ)
નવકાર ગણવા)

॥ નવકાર ॥

નમો અરિહંતાણં, નમો સિદ્ધાણં, નમો આયરિઆણં,

પગે ઢીંચણથી નીચે ત્રણ કહેવા. ઉપર મુજબ પચાસ
બોલથી મુહુપતિ પડીશેહવી જોઇએ)

નમો ઉવજ્ઞાયાણું, નમો લોએ સવ્વસાહૂણું, એસો પંચ નમુકારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઠમં હવર્ધ મંગલં (૧) નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિઆણું, નમો ઉવજ્ઞાયાણું, નમો લોએ સવ્વસાહૂણું, એસો પંચ નમુકારો સવ્વપાવપ્પણાસણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં પઠમં હવર્ધ મંગલં. (૨) નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિઆણું, નમો ઉવજ્ઞાયાણું, નમો લોએ સવ્વસાહૂણું, એસો પંચ નમુકારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઠમં હવર્ધ મંગલં. (૩) હવે એ ધડી (અડતાલીસ મીનીટ) સજ્જાય ધર્મધ્યાન (લણત્રું વિગેરે) કરવું.

॥ ઇતિ સામાયિક લેવાનો વિધિ ॥

॥ સામાયિક પારવાની વિધિ ॥

ખમાસમણ દર્ધ ઇરિયાવહી પડીકકમી તસ્સ ઉત્તરી અન્ન-
તથ કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો.
તે પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણ દર્ધ ઇચ્છાકારેણ
સંદ્ધિસહ ભગવન્ મહુપત્તિ પડિલેહું, ઇચ્છં એમ કહી મુહપત્તી
પડિલેહિએ. પછી ખમાસમણ દર્ધ ઇચ્છાં સામાયિક પારું ? યથા
શક્તિ વળી ખમાસમણ દર્ધ ઇચ્છાં સામાયિક પારું. તહત્તિ
એમ કહી પછી જમણો હાથ ચવળા અથવા કરાસણા ઉપર
થાપી એક નવકાર ગણી સામાયિક વચજીત્તો કહેવો. પછી
જમણો હાથ સ્થાપનાળ સન્નુખ સવળો રાખી સામાયિક

૪૮ માં પેજની છેલ્લી લીટીમાં 'સામાયિક' શબ્દ વધુ છપાયે છે. માટે નકામો છે.

એક નવકાર ગણીને ઉઠી જવું.

॥ ખમાસમણ ॥

ધ્વિછામિ ખમાસમણે, વંદિઉં જવણુજનએ; નિસી-
હિઆએ, મત્યએણ વંદામિ ॥

॥ ધરિયાવહી ॥

ધ્વિછાકારેણ સંદિસહ ભગવન ! ધરિયાવહિયં પડિક્કમામિ !
ધ્વિં, ધ્વિછામિ પડિક્કમિઉં, ધરિયાવહિયાએ, વિરાહણાએ,
ગમણાગમણે, પાણુકકમણે, ધીયકકમણે, હરિયકકમણે, ઓસા ઉ-
ત્તિંગ, પણુગ-દગ-મટ્ટી-મકડા સંતાણા સંકમણે, જે મે જ્યા
વિરાહિયા, એમિદિયા, બેઈદિયા, તેઈદિયા ચઉરિદિયા, પં-
ચિદિયા, અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંધાઈયા, સંધદિયા, પરિ-
યાવિયા, કિલામિયા, ઉદવિયા, ઠાણાઓ ઠાણું સંકામિયા, જવિયા-
ઓ વવરોવિઆ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥

॥ તસ્સઉત્તરી ॥

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું, પાયચ્છિત્તકરણેણું, વિસોહિકરણેણું,
વિસક્ષીકરણેણું, પાવાણું કમ્માણું, નિઘાયણુકાએ, ઠામિ કાઉ-
સગ્ગાં ॥

॥ અન્નતથ ॥

અન્નતથ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું,

જાંભાઈએણું, ઉડુએણું, વાયનિસએણું, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ,
 સુહુમેહિ અંગસંચાલેહિ, સુહુમેહિં બેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિ-
 ક્કિસંચાલેહિં, એવમાઈએહિં આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ,
 હુન્ન મે કાઉસગ્ગો, જાવ અરિહંતાણું ભગવંતાણું, નમુક્કારેણું, ન
 પારેમિ, તાવકાયં, ઠાણેણું, માણેણું, ઝાણેણું, અપ્પાણું વોસિરામિ ॥
 પછી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો
 ॥ તે પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો)

॥ લોગસ્સ ॥

લોગસ્સ ઉન્નેઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે
 કિત્તઈસ્સં, અઉવીસંપિ કેવલી ૧ ઉસભમજિઅં ચ વદે,
 સંભવમભિણ્ઠણું ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણું ચ
 ચંદપ્પહં વદે ૨ સુવિહિં ચ પુદ્દતં, સીઅલસિન્નજંસ વા-
 મુપુન્નજં ચ; વિમલમણ્ઠં ચ જિણું, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ ૩
 કુંથું અરં ચ મહિલં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણું ચ; વં-
 દામિ રિક્કનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણું ચ ૪ એવં મએ અભિ-
 શુઆ, વિહુયરયમલા પહીણુજરમરણા; અઉવીસંપિ જિણુવરા,
 તિથ્થયરા મે પસીયંતુ, ૫ કિત્તિય-વંદિય-મહિયા, જે એ લો-
 ગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરગ્ગ-ઓહિલાલં, સમાહિવરમુત્તમં
 દિંતુ ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈએસુ અહિયં પયાસયરા;
 સાગરવરગંલીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિશંતુ ॥ ૭ ॥ (પછી)

॥ ખમાસમણ ॥

ધમ્મામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જાવણિન્નજાએ, નિસીહિઆએ,

મત્થએણ વંદામિ ॥ ઇન્દ્રિયકારેણ સંદ્વિસહ ભગવન્ મુહપત્તિ
પડિલેહુ ? ઇન્દ્રિયં. એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. ઇન્દ્રિયકારેણ
સંદ્વિસહ ભગવન્ સામાયિક પાર ? યથાશક્તિ (કહી) ઇન્દ્રિયામિ
અમાસમણો 'વંદિઉં' જાવણિજનએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વં-
દામિ ॥ ઇન્દ્રિયકારેણ સંદ્વિસહ ભગવન્ સામાયિક પાર્યું. તહત્તિ
(પછી) જમણે હાથ ચરવણા અગર કટાસણા ઉપર સ્થાપી
નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિયાણું, નમો
ઉવજઝાયાણું, નમો લોએ સવ્વસાદૂણું, એસો પંચ નમુક્કારો,
સવ્વપાવપ્પણામણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પદમં હવર્ધ મંગલં.

॥ સામાઈય વચનુત્તો ॥

સામાઈયવચનુત્તો, જાવ મણે હોઈ નિયમસંજુતો ; છિ-
ત્તઈ અમુહં કમ્મં, સામાઈય જતિઆવારા. ૧ સામાઈયંમિ ઉ કંઠે
સમણો ધવ સાવઓ હવ્ધ જમહા ; એએણ કારણેણું, ખહુસો
સામાઈયં કુજ્જ. ૨ સામાયિક વિધે લીધું, વિધે પાર્યું. વિધિ
કરતાં જે કોઈ અવિધિ હુઆ હોય, તે સવિ હું મન વચન
કાયાએ કરી તસ્સ મિન્દ્રિયામિ દુક્કડં. (પછી જમણે હાથ
સ્થાપનાજી સન્નુખ સવજો રાખી એક નવકાર ગણવો.) ન-
મો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિયાણું, નમો
ઉવજઝાયાણું, નમો લોએ સવ્વસાદૂણું, એસો પંચ નમુક્કા-
રો. સવ્વપાવપ્પણામણો, મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પદમં હવ-
ર્ધ મંગલં. (જે આપણે સ્થાપનાચાર્ય ના સ્થાપના હોય
તો નવકાર કહેવો નહિં.) (આહીં ઉપરા ઉપરી એ
કે ત્રણ સામાયિક કરવા હોય તો દરેક સામાયિક લેતાં
લેવાની વિધિ કરવી, પણ વખતો વખત પારવું નહિં. એ
સામાયિક કરવા હોય તો પુરા થએ અને ત્રણ સા-

માયિક કરવા હોય તો ત્રણ પુરા થએ એક વાર પારણું,
એવી પ્રવૃત્તિ છે.)

॥ ઇતિ સામાયિક પારવાનો વિધિ ॥

॥ ગુરૂવંદન કરવાનો વિધિ ॥

॥ ખમાસમણ ॥

ઈચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉં જાવણિજાએ; નિસી-
હિઆએ, મત્યએણું વંદામિ ॥ ઇચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉં
જાવણિજાએ, નિસીહિઆએ, મત્યએણું વંદામિ.

॥ ઇચ્છકાર ॥

ઈચ્છકાર સુહરાઈ (સુહ દેવસિ) સુખ તપ શરીર-
નિરાખાધ, સુખ સંજમ જાત્રા નિવહિા છાણ ? સ્વામી સા-
તા છેલ ? ભાત પાણીનો લાભ દેજેલ. 'ઈચ્છામિ ખમા-
સમણો વંદિઉં જાવણિજાએ, નિસીહિઆએ, મત્યએ-
ણું વંદામિ. ॥

૧. પ્રભાતથી તે બપોરના બાર સુધી 'સુહરાઈ' કહેવું.

૨. બપોરથી સંધ્યાકાળ સુધી 'સુહદેવસી' કહેવું.

૩. જો ગુરૂમહાશય મુનિ હોય તો ખમાસમણું ન દેવું પણ આચાર્ય,
ઉપાધ્યાય, પંન્યાસ કે ગણી હોય તો ખમાસમણું દેવું એવી રીત છે.

॥ અખભુટ્ટિય સૂત્ર ॥

ધ્વજાકારેણ સદ્વિસદ્ ભગવન્ ! અખભુટ્ટિયોમિ અ-
ખિભંતર રાધ્યં (દેવસિચ્ચં) ખામેઉં ? ધ્વજ્જં ખામેમિ રા-
ધ્યં, (દેવસિચ્ચં) જં કિંચિ અપત્તિચ્ચં, પરપત્તિચ્ચં, ભત્તે પાણે,
વિણ્ણે, વેચ્ચાવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અં-
તરભાસાચ્ચે-ઉવરિભાસાચ્ચે, જં કિંચિ મજ્જં વિણ્ણય-પરિહી-
ણં, સુહુમં વા ખાયરં વા, તુળ્ણે જાણુદ્ધ, અહં ન યાણામિ
તસ્સ મિચ્છામિ દુકકકં ॥ પછી ગુરુને પુછવું-સ્વામી શાતા
છે જી ? ॥

॥ ઈતિ ગુરુ વંદન વિધિ ॥

શ્રી રત્નાકર પૂજ્યીશી.

પદાત્મક રહસ્ય તથા ભાષાન્તર સાથે.

॥ મંગળાચરણ ॥ ઉપજાતિ ॥

શ્રેયઃ શ્રિયાં મંગલકેલિસદ્ગ,
 નરેન્દ્રદેવેન્દ્રનતાંધ્રિપદ્મ;
 સર્વજ્ઞ ! સર્વાતિશયપ્રધાન,
 ચિરં જય જ્ઞાનકલાનિધાન ॥ ૧ ॥

મંદીર છે મુક્તિતણી માંગલ્ય કીડાના પ્રભુ,
 ને ઇંદ્રિ નર ને દેવના સેવા કરે તારી વિભુ;
 સર્વજ્ઞ છે સ્વામી વળી શિરદાર અતિશય સર્વના,
 ધણું જીવ તું ધણું જીવ તું ભંડાર જ્ઞાન કળા તણા. ॥૧॥

અર્થ—મોક્ષરૂપી લેક્ષ્મીના મંગલમય આનંદના ગૃહ,
 નરના ઇન્દ્ર—રાજાઓએ તથા દેવતાઓના ઇન્દ્રોએ નમન કર્યું
 છે જેના ચરણકમલમાં એવા, સર્વ અનિશયે કરીને મુખ્ય અને
 જ્ઞાનરૂપી કળાના ભંડાર એવા હે સર્વજ્ઞ પ્રભુ ! આપ ચિ.
 રકાળ જયવંતા વતો. ૧

(૫૫)

॥ અભિધેય સૂચન ॥

જગત્રયાધાર કૃપાવતાર,

દુવારસંસારવિકારવૈદ્ય ।

શ્રીવીતરાગ ત્વયિ મુગ્ધભાવા-

દ્વિજ પ્રભો વિજયયામિ કિંચિત્ ॥ ૨ ॥

ત્રણ જગતના આધાર ને અવતાર હે કરુણાતણા,

વળી વૈદ્ય હે દુવાર આ સંસારનાં દુઃખો તણા;

વીતરાગ વદલભ વિશ્વના તુજ પાસ અરજી ઉચ્ચરું,

જાણો છતાં પણ કહી અને આ હૃદય હું ખાલી કરું ॥ ૨

અર્થ- ત્રણ જગતના આધાર, કૃપાના અવતાર, અત્યંત દુઃખથી છુટે તેવા સંસારના વિકારોને મટાડવામાં વદ્ય સમાન, વીતરાગ ! અધુન જાણવાવાળા એવા હે પ્રભુ ! હું તમારી પાસે અહુજ મુગ્ધભાવથી- ભોળાપણથી કાંઇક વિનતિ કરું છું. ૨

॥ બાળક જેવા નિખાલસપણાથી વિનતિ કરવાનો નિર્ણય ॥

કિં બાલલીલાકલિતો ન બાલઃ,

પિત્રોઃ પુરો જલ્પતિ નિર્વિકલ્પઃ ।

તથા યથાર્થ કથયામિ નાથ,

નિજશયં સાનુશયસ્તવાગ્ને ॥ ૩ ॥

શું બાળકો મા-બાપ પાસે બાળકીડા નવ કરે ?
 ને મુખમાંથી જેમ આવે તેમ શું નવ ઉચ્ચરે;
 તેમજ તમારી પાસ તારક આજ ભોળા ભાવથી
 જેવું બન્યું તેવું કહું તેમાં કશું ખોટું નથી. ॥ ૩ ॥

અર્થ—બાળકીડામાં આનંદ પામનાર બાળક પોતાના
 મા-બાપ પાસે કોઈ પણ જાતની શંકા રાખ્યા સિવાય (જે-
 મનમાં આવે તે) શું નથી બોલતો ? તેવીજ રીતે હે નાથ !
 મારો આશય—મારું નિવેદન યશ્ચાત્તાપપૂર્વક હું આપની પાસે
 યથાર્થ રીતે કહીશ. ૩

॥ દાન, શિયળ, તપ અને ભાવના વિનાનું વ્યર્થ ભ્રમણ ।

દત્તં ન દાનં પરિશીલતં ચ,
 ન શાલિ શીલં ન તપોડલિતમ્ ।
 શુભો ન ભાવોડપ્યભવદ્ભવેડસ્મિન,
 વિભો મયા ભ્રાંતમહો મુધૈવ ॥ ૪ ॥

મેં દાન તો દીધું નહિ, ને શિયળ પણ પાળ્યું નહિ,
 તપથી દમી કર્યા નહિ શુભ ભાવ પણ ભાળ્યો નહિ;
 એ ચાર ભેદે ધર્મમાંથી કાંઈ પણ પ્રભુ નવ કર્યું,
 મહારૂં ભ્રમણ ભવસાગરે નિષ્કુળ ગયું નિષ્કુળ ગયું ! ॥૪॥

અર્થ—હે પ્રભુ ! નથી એ આ ભવમાં દાન દીધું કે નથી
 શુદ્ધ પ્રહ્મચર્ય પાળ્યું, નથી કર્યો મેં તપ, તેમ નથી

અંતરમાં ભાગ્યે સારો ભાવ, એ ચાર પ્રકારના ધર્મમાંથી
મે કાંઈ પણ કશું નહિ. અરેરે ! મારો આ ભવનો દેરો
નકામોજ થયો. ૪ ,

॥ કષાયના બંધનથી પ્રભુને ભજવાની અશક્તિ ॥

દુઃખોડગ્નિના ક્રોધમયેન દષ્ટો,
દુષ્ટેન લોભાખ્યમહોરગેણ ।

અસ્તોડભિમાનાજગરેણ માયા—

જાલેન બદ્ધોડસ્મિ કથં ભજે ત્વામ ॥૫॥

હું ક્રોધ અગ્નિથી બળ્યો વળી લોભ સર્પ ડર્યો મને,
ગળ્યો માનરૂપી અજગરે હું કેમ કરી ધ્યાવું તને ?
મન મારું માયાજાળમાં મોહન ! મહા મુંઝાય છે,
ચડી ચાર ચોરો હાથમાં ચેતન બણે ચગદાય છે. ॥ ૫ ॥

અર્થ—ક્રોધરૂપી અગ્નિએ મને બળ્યો, દુષ્ટ લોભરૂપી
મોટા સર્પે મને ડંશ દીધો, અભિમાન રૂપી અજગર મને
ગળી ગયો અને માયા રૂપી જાળમાં હું બંધાયો. હે
પ્રભુ ! હું તમને શી રીતે ભજુ' ? એ ચાર ચોરો (ક્રોધ,
માન, માયા અને લોભના વશ પડેલો મારો આત્મા ધણો
દુઃખી થાય છે.) ૫ .

॥ સત્કર્મને અભાવે ભવોની નિષ્ફળતા ॥

કૃતં મયાઽમુત્ર હિતં ન ચેહ,
લોકેઽપિ લોકેશ સુખં ન મેઽભૂત ।
અસ્માદશાં કેવલમેવ જન્મ,
જિનેશ જન્મે ભવપૂરણાય ॥ ૬ ॥

મેં પરભવે કે આ ભવે પણ હિત કાંઈ કર્યું નહિ,
તેથી કરી સંસારમાં સુખ અદ્ય પણ પામ્યો નહિ;
જન્મે અમારા જિનજી ! ભવ પૂર્ણ કરવાને થયા,
આવેલ બાજી હાથમાં અજ્ઞાનથી હારી ગયા. ॥ ૬ ॥

અર્થ—હે ત્રણ જગતના નાથ ! આ ભવમાં તથા પરભવમાં
મેં કોઈનું પણ હિત કરેલ ન હોવાથી લેશ માત્ર પણ સુખ
મને મળ્યું નથી, હે પ્રભુ ! અમારા જેવાનો અવતાર તો
જાણે ભવ પૂરો કરવા માટેજ થયો હોય તેમ લાગેછે. હાથમાં
રહેલી તક અજ્ઞાનને લીધે નકામી ગઈ ૬.

॥ મનની પાપાણુથી પણ વિશેષ કઠોરતા ॥

મન્યે મનો યત્ન મનોઝવૃત્ત,
ત્વદાસ્યપીયૂષમયૂખલાલાત ।
કૃતં મહાનંદરસં કઠોર—
અસ્માદશાં દેવ ! તદ્દશમતોઽપિ ॥ ૭ ॥

અમૃત ઝરે તુજ મુખરૂપી ચંદ્રથી તો પણ પ્રભુ,
ભીંજાય નહિં મુજ મન અરેરે ! શું કરું હું તો વિભુ;
પત્થર થકી પણ કઠણ મારું મન ખરે ક્યાંથી દ્રવે,
મરકટ સમા આ મન થકી હું તો પ્રભુ હાર્યો હવે ॥ ૭ ॥

અર્થ—આનંદદાયક વર્તનવાળા હે પ્રભુ ! તમારા મુખરૂપી
ચંદ્રના દર્શનને લાલ થવા છતાં પણ આનંદરૂપી રસ મારા
મનમાંથી ઝર્યો નહિં. તેથી હું ધારું છું કે મારું મન પા-
વાણુથી પણ વધારે કઠોર છે. મરકટ (વાંદર) સરખા આ
મનથી હું હાર્યો છું. (મનને વશ રાખી શકતો નથી) ૭.

॥ દુઃપ્રાપ્ય રત્નત્રયીનું પ્રમાદ વડે ગુમાવવું. ॥

ત્વત્તઃ સુદુઃપ્રાપ્યમિદં મયાત્તં,
રત્નત્રયં ભૂરિ ભવભ્રમેણ ।
પ્રમાદનિદ્રાવશતો ગતં તત્,
કસ્યાગ્રતો નાયક ! પૂતકરોમિ ॥ ૮ ॥

ભમતાં મહા ભવસાગરે પામ્યો પસાયે આપના,
જે જ્ઞાન દર્શન અરણ્યરૂપી રત્નત્રય દુષ્કર ધણા;
તે પણ ગયા પ્રમાદના વશથી પ્રભુ કહું છું ખરું,
કોની કને કિરતાર આ પોકાર હું જઈને કરું ? ॥૮॥

અર્થ—હે પ્રભુ ! દુઃખથી પ્રાપ્ત કરી શકાય તેવાં (જ્ઞાન,
દર્શન, આરિતરૂપી) ત્રણ રત્નો ખુબ ભવોમાં ભ્રમણ કર્યા પછી

આપની પાસેથી મેં મેળવ્યાં; પરંતુ તે પણ પ્રમાદ અને નિદ્રા-
ના વશવર્તી પણામા હું ગુમાવી બેઠો. હવે હું કોની પાસે
જઈને પોકાર કરું ! ૮,

॥ વૈરાગ્ય, ધર્મ અને વિદ્યાદિનો દુરપયોગ ॥

વૈરાગ્યરંગઃ પરવચનાય,

ધર્મોપદેશો જનરંજનાય ।

વાદાય વિદ્યાધ્યયનં ચ મેડભૂત,

કિયદ બ્રુવે હાસ્યકરં સ્વમીશ ॥ ૯ ॥

ઠગવા વિભુ આ વિશ્વને વૈરાગ્યના રંગો ધર્મ,

ને ધર્મના ઉપદેશ રંજન લોકને કરવા કર્યા;

વિદ્યા ભણ્યો હું વાદ માટે કેટલી કથની કરું ?

સાધુ થઈને જહારથી દાંભિક અંદરથી રહું ॥ ૯ ॥

અર્થ—હે પ્રભુ ! મેં વૈરાગ્યનો દેખાવ કર્યો તે પણ બી
જાને ઠગવા માટે, ધર્મનો ઉપદેશ કર્યો તે માત્ર લોકોને ખુશી
કરવા માટે, વિદ્યા ભણ્યો તે પણ માત્ર વાદ કરવાને માટે,
આપને મારી હસવા જેવી કેટલીક વાતો કરું ? હું તો સાધુ-
પણાનો ડાળ કરતો રહું છું ૯.

॥ મુખ, ચક્ષુ તથા મનનો દુરુપયોગ ॥

પરાપવાદેન મુખં સદોષં,
નેત્રં પરસ્ત્રીજનવીક્ષણેન ।

ચેતઃ પરાપાયવિચિંતનેન,
કૃતં ભવિષ્યામિ કથં વિભોઽહં ॥ ૧૦ ॥

મેં મુખને મેલું ક્યું દોષો પરાયા ગાઈને,
ને નેત્રને નિંદિત કર્યાં પરનારીમાં લપટાઈને;
વળી ચિત્તને દોષિત ક્યું ચિંતી નહાઈં પરતણું,
હે નાથ ! મારું શું થશે ચાલાક થઈ ચુક્યો ધણું. ॥૧૦॥

અર્થ—અન્યતું વાંકું બોલીને મેં મારા મુખને, પારકી
સ્ત્રીઓને જોઈને મારી આંખોને, પારકાતું અશુભ ચિંત-
વીને મારા ચિત્તને, મેં દોષિત કર્યાં છે. હે પ્રભુ ! હવે મારું
શું થશે ? ॥૧૦॥

॥ કામાંધ થઈ આત્માને ઉપજવેલી પીડા. ॥

વિડંબિતં ચત્સ્મરધસ્મરાર્તિ,
દશાવશાત્સ્વં વિષયાંધલેન ।

પ્રકાશિતં તદ્ભવતો દ્વિયૈવ,
સર્વજ્ઞ સર્વં સ્વયમેવ વેત્સિ ॥ ૧૧ ॥

કરે કાળજને કતલ પીડા કામની બિહામણી,
એ વિષયમાં બની અંધ હું વિડંબના પામ્યો ધણી;

તે પણ પ્રકાશ્યું આજ લાવી લાજ આપતણી કને,
જાણો સહુ તેથી કહું કરે માફ મારા વાંકને ॥૧૨॥

અર્થ—કામથી આંધળા બનેલા મેં કામદેવરૂપી રાક્ષ-
સથી મારી જાતને બહુ કદર્યાના ઉપજાવી, હે સર્વજ્ઞ! શરમ
આવે છે, તો પણ તે બધું હું આપની સન્મુખ પ્રગટ કરું
છું. જો કે આપ તો તે સર્વ હકીકત જાણો છો, મારા ગુન્હા
માફ કરો. ૧૧

॥ મતિબ્રમથી કરેલાં અકાર્યો ॥

ધ્વસ્તોઽન્યમંત્રેઃ પરમેષ્ઠિમંત્રઃ ।

કુશાસ્ત્રવાક્યૈર્નિહતાગમોક્તિઃ ।

કર્તુઃ વૃથા કર્મ કુદેવસંગા—

દવાંછિ હે નાથ મતિબ્રમો મે ॥ ૧૨ ॥

નવકાર મંત્ર વિનાશ કીધો અન્ય મંત્રો જાણીને,

કુશાસ્ત્રના વાક્યો વડે હણી આગમોની વાણીને;

કુદેવની સંગત થકી કર્મો નકામાં આવ્યાં,

મતિબ્રમણથી રત્નો ગુમાવી કાચ કટકા મેં ગણ્યા. ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—(ખેલિક મુખ દેનાર) અન્ય મંત્રો વડે પરમેષ્ઠિ

મંત્ર (નવકાર મંત્ર) નો મેં નાશ કર્યો. (ત્યજી કીધો)

ખેટાં શાસ્ત્રોનાં પ્રમાણથી જોન આગમનાં વાક્યો ઉપર

પ્રહાર કર્યાં; ખસજ દેવના સમાગમથી નકામાં (આત્માને

હાનિકારક) કર્મો કરવાની મને ઇચ્છા થઈ, હે નાથ ! આ
તે મારી કઈ જાતની માનસિક ભ્રમણા ! ! ! ૧૨

॥ આપને મૂકીને મેં કરેલી સ્ત્રીઓના
વિલાસની ભાવના. ॥

વિમુચ્ય દુર્ગ્લક્ષ્યગતં ભવંતં,
ધ્યાતા મયા મૂઢધિયા દ્વંદંતઃ ।
કરાક્ષવક્ષોજગભીરનાભિ—
કટીતટીયાઃ સુદૃશાં વિલાસાઃ ॥ ૧૩ ॥

આવેલ દૃષ્ટિમાર્ગમાં મૂકી મહાવીર આપને,
મેં મૂઢધિએ દ્વંદ્વમાં ધ્યાયા મદનના આપને;
નેત્રખાણે ને પથોધર નાભી ને સુંદર કટી,
શણગાર સુંદરીઓ તણા છટકેલ થઈ જોયાં અતિ ॥૧૩॥

અર્થ—દૃષ્ટિગોચર થએલા આપને છોડીને મૂઢબુદ્ધિ-
વાળા મેં અંતરમાં સુંદર આંખોવાળી સ્ત્રીઓના કરાક્ષ, સ્તન,
નાભી તથા કટીતટનું જ ધ્યાન ધર્યું. ॥ ૧૩ ॥

॥ સ્ત્રીમુખ દર્શનથી ઉત્પન્ન થએલ
રાગની તીવ્રતા. ॥

(૬૪)

લોલેક્ષણા વક્રત્રિનીરીક્ષણેન,
યો માનસે રાગલયો વિલગ્નઃ ।
ન શુદ્ધસિદ્ધાંતપથોધિમધ્યે,
ધૌતોડપ્યગાત્તારક કારણં કિમ્ ॥ ૧૪ ॥

મૃગનયણી સમ નારીતણાં મુખચંદ્ર નીરખવાવતી,
મુજ મન વિષે જે રંગ લાગ્યો અદ્ય પણ ગૂઢો અતિ;
તે શ્રુત રૂપ સમુદ્રમાં ધોયા છતાં જતો નથી,
તેનું કહો કારણ તમે બચું કેમ હું આ પાપથી ? ॥ ૧૪ ॥

અર્થ—(સ્ત્રીઓના) ચપળ ચક્ષુયુક્ત ચહેરાને જોવાથી
મનની અંદર જે રાગનો અંશ જરા જરા લાગ્યો છે તે પવિત્ર
શાસ્ત્રરૂપી સમુદ્રમાં ધોયા છતાં પણ જતો નથી, હે તારક !
તેનું શું કારણ ?

॥ દરિદ્રી છતાં મારું અભિમાન ॥

અંગં ન ચંગં ન ગણો ગુણાનાં,
ન નિર્મલઃ કોઽપિ કલાવિલાસઃ ।
સ્ફુરતપ્રભા ન પ્રભુતા ચ કાઽપિ,
તથાડપ્યહંકારકદર્થિતોડહં ॥ ૧૫ ॥

સુંદર નથી આ શરીર કે સમુદાય ગુણતણો નથી,
ઉત્તમ વિલાસ કળાતણો દેહીપ્યમાન પ્રભા નથી;
પ્રભુતા નથી તો પણ પ્રભુ અભિમાનથી અકકક ફરે,
ચોપાટ ચાર ગતિ તણી સંસારમાં ખેલ્યા કરે ॥ ૧૫ ॥

અર્થ—નથી મારું શરીર સુંદર, કે નથી હું ગુણોનો ભંડાર, નથી વિકાસ પામેલી મારામાં કંઈ કળા, તેમ નથી ઝળકતું જરા પણ તેજ, બળી મારામાં એવી કંઈ નથી પ્રભુતા; છતાં અહંકાર મને છાડે નથી. (એ દરેકનો હું અહંકાર કર્યા કરું છું.) ૧૫.

॥ મહા મોહથી યસ્ત યએત મારી અપદશા ॥

આયુર્ગલિત્યાશુ ન પાપબુદ્ધિ-

ગતિં વયો નો વિષયાલિલાયઃ ।

યત્નશ્ચ લૈપન્યવિધૌ ન ધર્મે,

સ્વામિન્મહામોહવિડંબના મે ॥ ૧૬ ॥

આયુષ્ય ઘટતું જાય તોપણ પાપબુદ્ધિ નવ ઘટે,

આશા જીવનની જાય પણ વિષયાલિલાયા નવ મટે;

ઔષધ વિષે કરું યત્ન પણ હું ધર્મને તો નવ ગણું,

બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયા વિનાના ઘર ચઢું. ॥૧૬॥

અર્થ—મારું આયુષ્ય ઘટતું જાય છે, પરંતુ પાપ વૃત્તિ ઘટતી નથી; ઉમ્મર (જીવનની) ચાલી જાય છે, પરંતુ વિષય તૃષ્ણા ઘટતી નથી; ઔષધ માટે હું યત્ન કરું છું, પણ ધર્મ માટે કંઈ યત્ન કરતો નથી; હે સ્વામિન્ ! મહામોહથી ઘેરાયેલી એવી મારી સ્થિતિ તો જુઓ ! ! ૧૬.

॥ આપની વાણીની હાજરી છતાં અન્યની વાણીનો કરેલ સ્વીકાર ॥

નાત્મા ન પુણ્યં ન ભવો ન પાપં,
મયા વિદાનાં કટુગીરપીયમ્ ।
અધારિ કર્ણે ત્વયિ કેવલાર્કે,
પરિસ્કુટે સત્યપિ દેવ ધિગ્મામ્ ॥ ૧૭ ॥

• આત્મા નથી પરભવ નથી વળી પુણ્ય પાપ કશું નથી,
મિથ્યાત્વીની કટુ વાણી મેં ધરી કાન પીધી સ્વાદથી;
રવિ સમ હતા જ્ઞાને કરી પ્રભુ આપશ્રી તો પણ અરે,
દીવો ભઈ કુવે પડ્યો ધિક્કાર છે મુજને અરે ॥ ૧૭ ॥

અર્થ—કેવળજ્ઞાન વડે સૂર્ય સમાન તમે પ્રગટ હોવાં છતાં
મારા કાનમાં આવેલ મિથ્યાત્વની ખોટી વાણી જેવી કે ‘ આ-
ત્મા નથી, પુણ્ય નથી, પરભવ નથી, પાપ નથી ’ વિગેરે મેં
પ્રેમથી ધારણ કરી; તેથી હે દેવ મને ધિક્કાર છે. ૧૭

॥ મારાથી હારી જવાયેલ મનુષ્ય જન્મ ॥

ન દેવપૂજા ન ચ પાત્રપૂજા,
ન શ્રાદ્ધધર્મશ્ચ ન સાધુધર્મઃ ।
લલ્લવાપિ માનુષ્યમિદં સમસ્તં,
કૃતં મયારણ્યવિલાપતુલ્યં ॥ ૧૮ ॥

મેં ચિત્તથી નહિ દેવની કે પાત્રની પૂજા ચહી,
ને શ્રાવકો કે સાધુઓનો ધર્મ પણ પાળ્યો નહિ;

પામ્યો પ્રભુ ! નરભવ છતાં રણમાં રડ્યા જેવું થયું,
ધોળી તણા દુત્તા સમું મમ જીવન સહુ એળે ગયું. ॥૧૮॥

અર્થ—મેં ન કરી દેવની પૂજા, તેમ ન કરી પાત્રની પૂજા, (સુપાત્ર દાન દેવું તે.) ન કરી મેં શ્રાવક ધર્મની ઉપાસના, તેમ ન કરી મેં સાધુધર્મની પ્રતિપાલના, મનુષ્ય જન્મ પામીને તે જંગલમાં કરાતા રૂદનની માફક મેં નિષ્કળ ગુમાવ્યો. ૧૮

॥ જૈનધર્મ પામ્યા છતાં કલ્પવૃક્ષાદિકની કરેલી
સ્પૃહા ॥

અકે મયાડસત્સ્વપિ કામધેનુ—

કલ્પદુષિંતામણિષુ સ્પૃહાર્તિઃ ।

ન જૈનધર્મે સ્ફુટશર્મદેડપિ,

જિનેશ ! મે પશ્ય વિમૂઢભાવમ ॥ ૧૯ ॥

હું કામધેનુ કલ્પતર ચિંતામણિના પ્યારમાં,

ખોટા છતાં જાંબો ધણું બની લુબ્ધ આ સંસારમાં;

જે પ્રગટ સુખ દેનાર ત્હારો ધર્મ તે સેવ્યો નહિ,

મુજ મૂર્ખ ભાવોને નિહાળી નાથ દર કંઈ ॥૧૯॥

અર્થ—કામધેનુ, કલ્પવૃક્ષ અને ચિંતામણિ જેવી ચીજો અહર્તા હોવા છતાં મેં તંઓના ઉપર આસક્તિ કરી—તે મેળવવા પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ પ્રત્યક્ષ સુખ આપી શકનાર જૈનધર્મને

વિષે મેં આસક્તિ ન કરી, હે પ્રભુ ! મારી મુખાંધ જોઈ મારા
ઉપર દયા કરો. ૧૯

॥ વિપર્યાસ બુદ્ધિ ॥

સદ્ભોગલીલા ન ચ રોગકીલા,
ધનાગમો નો નિધનાગમશ્ચ ।
દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે,
વ્યચિંતિ નિત્યં મયકાધમેન ॥ ૨૦ ॥

મેં ભોગ સારા ચિંતવ્યા તે રોગ સમ ચિંત્યા નહિ,
આગમન ઈચ્છ્યું ધનતણું પણ મૃત્યુને પ્રીછ્યું નહિ;
નહિ ચિંતવ્યું મેં નર્ક કારાગ્રહ સમી છે નારીઓ,
મધુખિંદુની આશા મહીં લય માત્ર હું બુદ્ધી ગયો ॥૨૦॥

અર્થ—મારા અંતરમાં સુન્દર ભોગને મેં અધમે ચિંતવ્યા
પરંતુ રોગની ખાણ તરીકે તેની મેં ચિંતવના ન કરી; ધન-
પ્રાપ્તિનો મેં વિચાર કર્યો, પરંતુ તે મૃત્યુને જોલાવવા જેવું
છે તે બુદ્ધી ગયો; સ્ત્રીઓનો લહાપોહ કર્યો, પરંતુ તે નરકનું
ખંદીખાનું છે તેનું જ્ઞાન મને અધમને કદિ પણ
ન થયું. ૨૦

॥ મારા જન્મની નિષ્ફળતા ॥

સ્થિતં ન સાધોર્હદિ સાધુવૃત્તાત,

પરોપકારાન્ન યશોઽર્જિતં ચ ।

કૃતં ન તીર્થોદ્ધરણાદિ કૃત્યં,

મયા મુધા હારિતમેવ જન્મ ॥ ૨૧ ॥

હું શુદ્ધ આચારો વડે સાધુ હૃદયમાં નવ રહ્યો,

કરી કામ પર ઉપકારના યશ પણ ઉપાર્જન નવ કર્યો;

વળી તીર્થના ઉદ્ધાર આદિ કોઈ કાર્યો નવ કર્યાં,

ક્રોગટ અરે આ લક્ષ ચોરાશી તણા ફેરા કર્યાં. ૨૧.

અર્થ—સારા વર્તનથી ઉત્તમ પુરૂષના હૃદયમાં મેં સ્થાન ન મેળવ્યું, બીજાનું બહું કરી મેં કીર્તિ પણ પ્રાપ્ત ન કરી, તીર્થોદ્ધારાદિક કાર્યો પણ મેં ન કર્યાં; મેં તો મારો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવ્યો । । ૨૧.

॥ સંસારસમુદ્રનો પાર ઉતરવા માટે
સાધનનો અભાવ ॥

વૈરાગ્યરંગો ન ગુરુદિતેષુ,

ન દુર્જનાનાં વચ્ચનેષુ શાંતિઃ ।

નાધ્યાત્મલેશો મમ કોઽપિ હવ,

તાર્યઃ કથંકારમયં ભવાબ્ધિઃ ॥ ૨૨ ॥

ગુરુવાણીમાં વૈરાગ્ય કેરો રંગ લાગ્યો નહિ અને,
 દુર્જન તણા વાક્યો મહીં શાંતિ મળે ક્યાંથી મને ?
 તરૂં કેમ હું સંસાર આ અધ્યાત્મ તો છે નહિ જરી,
 તુટેલ તળીયાનો ઘડો જળથી ભરાયે કેમ કરી ? ॥ ૨૨ ॥

અર્થ—ગુરુમહારાજનાં વચનથી મારા મનમાં વૈરાગ્યનો રંગ
 લાગ્યો નહિ, તેમજ દુર્જનનાં વાક્યો સાંભળી હું શાંતિ
 રાખી શક્યો નહિ, હે દેવ ! અધ્યાત્મ જ્ઞાન જેવું તો
 મારામાં જરા પણ છેજ નહિ, ત્યારે આ સંસારસમુદ્ર મારાથી
 કેવી રીતે તરી શકાશે ? ૨૨

॥ ભૂત, વર્તમાન તથા ભવિષ્ય ત્રણે જન્મ
 હું તો હાર્યો ! !

પૂર્વે ભવેડકારિ મયા ન પુણ્ય—
 આગામિ જન્મન્યપિ નો કરિષ્યે ।
 યદીદશોડહં મમ તેન નષ્ટા,
 ભૂતોદ્ભવદ્ભાવિભવત્રયીશ ॥ ૨૩ ॥

મેં પરભવે નથી પુણ્ય કીધું ને નથી કરતો હજી,
 તો આવતા ભવમાં કહો ક્યાંથી થશે હે નાથજી !
 ભૂત ભાવી ને સાંપ્રત ત્રણે ભવ નાથ હું હારી ગયો,
 સ્વામી ત્રિશુકુ જેમ હું આકાશમાં ભરકી રહ્યો. ૨૩.

અર્થ—આગલા ભવમાં મેં કાંઈ પુણ્ય કર્યું નહિ, તેમ હવે ભવિષ્યમાં કરી શકીશ પણ નહિ; હે ત્રણ જગતના નાથ ! હું તો આવો હોમને મારા ભૂત, વર્તમાન તથા હવે પછીના બધા જન્મે વ્યર્થ ગયા—નાશ પામ્યા. (પૂર્વ ભવે પુણ્ય કર્યું હોત તો અહીં ધર્મ કરત તો આગળના ભવમાં સારી સામગ્રી મળત તેથી ત્યાં પણ ધર્મ કરી શકત. આમ ન થવાથી મારા તો ત્રણે ભવ બગડ્યા) ૨૨.

॥ પ્રભુનું સર્વજ્ઞત્વ સૂચન ॥

કિં વા મુધાડહં બહુધા મુધાભુઃ--

પૂજ્ય ત્વદ્વચે ચરિતં સ્વકીયં ।

જદપામિ યસ્માત્ ત્રિજગત્સ્વરૂપ--

નિરૂપકસ્ત્વં કિયદેતદ્વત્ ॥ ૨૪ ॥

અથવા નકામું આપ પાસે નાથ શું બકવું બાકું ?

હે દેવતાના પૂજ્ય ! આ ચરિત્ર મુજ પોતાતણું;

જણે સ્વરૂપ ત્રણ લોકનું તો માહરં શું માત્ર આ,

જ્યાં કોડનો હીસાબ નહિ ત્યાં પાઈની તો વાત ક્યાં? ॥૨૪॥

અર્થ—દેવોને પૂજવા યોગ્ય હે પ્રભુ ! મારું ચરિત્ર આપની સન્મુખ હું આથી વધારે નહામું કેટલુંક કહું ? કારણ કે

આપ તો ત્રણ જગતના સત્ય સ્વરૂપને પ્રત્યક્ષ દેખી શકો છો
તો પછી મારું ચરિત્ર આપ જાણો તેમાં તો શું નવાઈ ! ૨૪

॥ છેલ્લી આંતરિક વિજ્ઞાપિત ॥

દીનોદ્ધારધુરંધરસ્તવકપરે નાસ્તે મહન્યઃ કૃપા—
પાત્રં નાત્ર જને જિનેશ્વર તથાપ્યેતાં ન યાચે શ્રિયમ્ ।
કિં ત્વહ્નિદમેવ કેવલમહો સદ્ગોધિરત્નં શિવં,
શ્રી રત્નાકરમંગલૈકનિલય શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ॥ ૨૫ ॥

હારાથી ન સમર્થ અન્ય દીનનો ઉદ્ધારનારે પ્રભુ,
મહારાથી નહિ અન્ય પાત્ર જગમાં જોતાં જડે હે વિભુ;
મુક્તિમંગળસ્થાન ! તોય મુજને ઈચ્છા ન લક્ષ્મી તણી,
આપો સમ્યગ્ રત્ન શ્યામ જીવને તો તૃપ્તિ થાયે ધણી ॥૨૫॥

અર્થ—હે જિનેશ્વર ! આપના જેવો રંકને ઉદ્ધારનાર
કોઈ પ્રભુ નથી, તેમ મારા જેવું કૃપાતું પાત્ર પણ કોઈ
નથી, તોપણ હું કાંઈ આપની પાસેથી ધન માગતો નથી
પરંતુ મોક્ષરૂપ લક્ષ્મીના સમુદ્ર સમાન તથા મંગળમય એક
સ્થાન જોવા હે જિનેશ્વર પ્રભુ ! હું તો ફક્ત સર્વ શ્રેયઃસાધક
સમ્યક્ત્વ રત્નનીજ પ્રાર્થના કરું છું. ૨૫

॥ શ્રી જિનેન્દ્રાય નમઃ ॥

અથ શ્રી સિદ્ધ્યાચળજીની નવાણુજત્રાની વિધિ.

॥ અથ શ્રી નવાણુ જત્રાનું ગણણું.

૧ શ્રી શત્રુંજય	૨ શ્રી બાહુબલી
૩ શ્રી મહેવી	૪ શ્રી પુંડરિકગિરિ
૫ શ્રી રૈવતગિરિ	૬ શ્રી વિમલાચલ
૭ શ્રી સિદ્ધરાજ	૮ શ્રી ભગીરથ
૯ શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર	૧૦ શ્રી સહસ્રકમલ
૧૧ શ્રી મુક્તિનિલયગિરિ	૧૨ શ્રી સિદ્ધાચલ
૧૩ શ્રી શતકૂટ	૧૪ શ્રી ઢંક
૧૫ શ્રી કદંબ	૧૬ શ્રી કોડીનિવાસો
૧૭ શ્રી લોહિત્ય	૧૮ શ્રી તાલધ્વજ
૧૯ શ્રી પુણ્યરાશિ	૨૦ શ્રી મહાબલગિરિ
૨૧ શ્રી દૃઢશક્તિ	૨૨ શ્રી શતપત્ર
૨૩ શ્રી વિજયાનંદ	૨૪ શ્રી ભદ્રંકર
૨૫ શ્રી મહાપીઠ	૨૬ શ્રી સૂરગિરિ
૨૭ શ્રી મહાગિરિ	૨૮ શ્રીમહાનંદ
૨૯ શ્રી કર્મસૂઝણ	૩૦ શ્રી કૈલાસગિરિ

૩૧ શ્રી પુષ્પદંત

૩૩ શ્રી આનંદ

૩૫ „ હસ્તગિરિ

૩૭ „ લવ્યગિરિ

૩૯ „ મહાજસ

૪૧ „ પૃથિવીપીઠ

૪૩ „ મુક્તિરાજ

૪૫ „ મેરુમહીધર

૪૭ „ આનંદધર

૪૯ „ જયાનંદ

૫૧ „ વિભાસ

૫૩ „ જગતારણ

૫૫ „ અકર્મકંઠ

૫૭ „ હેમગિરિ

૫૯ „ પુરુષોત્તમ

૬૧ „ જ્યોતિરૂપ

૬૩ „ સુભદ્ર

૬૫ „ ખેમકંઠ

૬૭ „ ગુણકંઠ

૬૯ „ શિવકંઠ

૭૧ „ તમોકંઠ

૭૩ „ ભવતારણ

૩૨ શ્રી જયંત

૩૪ „ શ્રીપદ

૩૬ „ શાશ્વતગિરિ

૩૮ „ સિદ્ધશેખર

૪૦ „ માલવંત

૪૨ „ દુઃખહરગિરિ

૪૪ „ મણિકંઠ

૪૬ „ કાંચનગિરિ

૪૮ „ પુણ્યકંઠ

૫૦ „ પાતાલમૂલ

૫૨ „ વિશાલ

૫૪ „ અકલંક

૫૬ „ મહાતીર્થ

૫૮ „ અનંતશક્તિ

૬૦ „ પર્વતરાજ

૬૨ „ વિલાસભદ્ર

૬૪ „ અજરામર

૬૬ „ અમરકંઠ

૬૮ „ સહસ્રપત્ર

૭૦ „ કર્મક્ષય

૭૨ „ રાજ્યરાજેન્દ્ર

૭૪ „ ગજચંદ્ર

૬૫ ,, મહોદય	૭૬ ,, મુરકંત
૬૬ ,, અચલ	૭૮ ,, અભિનંદ
૬૮ ,, સુમતિ	૮૦ ,, શ્રેષ્ઠ
૮૧ ,, અભયકંઠ	૮૨ ,, ઉજ્જવલગિરિ
૮૩ ,, મહાપદ્મ	૮૪ ,, વિશ્વાનંદ
૮૫ ,, વિજયભદ્ર	૮૬ ,, પર્વતેન્દ્ર
૮૭ ,, કપર્દી	૮૮ ,, મુક્તિનિકેતન
૮૯ ,, કેવલદાયક	૯૦ ,, ચર્યગિરિ
૯૧ ,, અષ્ટોતરશતકૂટ	૯૨ ,, સૌંદર્ય
૯૩ ,, યશોધર	૯૪ ,, પ્રીતિમંડલુ
૯૫ ,, કામુક	૯૬ ,, સહજનંદ
૯૭ ,, મહેન્દ્રવજ્ર	૯૮ ,, સર્વાર્થસિદ્ધ
૯૯ ,, પ્રિયંકર	

દરરોજ એકેક નામની એકેકી નવકારવાળી ગણવી.

પરચુરણ વિધિ

રનાત્ર પાંચ-તે ક્યાં ક્યાં કરવાં તેની વિધિ:—૧ તલાટીએ
૨ શાંતિનાથજીને દેહરે ૩ રાયણ તળે ૪ શ્રી પુંડરીકજીને દેહરે
૫ શ્રી મૂલનાથજીને દેહરે. નવાણુ જાત્રા કરનાર હંમેશાં દશ
નવકારવાલી બાંધી ગણે ત્યારે એક લાખ નવકાર પુરા થાય.

બે અઠમ તથા સાત છઠની વિધિ

અ.	નામ,	। નો ।	કા. ।	ખ.
૧	સહસ્ર કમલાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧
૨	ઋષભસર્વજ્ઞાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧
૩	શ્રી પુંડરીક ગણધરાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧
૪	શ્રી વિમલગણધરાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧
૫	શ્રી શત્રુંજયાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧
૬	શ્રી હરિગણધરાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧
૭	શ્રી બાહુભલિગણધરાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧
૮	શ્રી સહસ્રાદિ ગણધરાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧
૯	શ્રી કૌડિગણધરાય નમઃ	૨૦	૨૧	૨૧

આ છઠુ અઠમ કરે ત્યાંસુધી બે વખત પડિકમણાં ન બે વખત પડિલેહણુ કરે. ત્રણ વખત દેવ વાંદે, ત્રિકાલ પૂજા કરે, તેમાં મધ્યાહ્ને યથાશક્તિ અષ્ટપ્રકારી પૂજા, એકત્રીસ સાધીઆ તથા ફૂલ નવાણું ચઢાવે, જાત્રા કરનાર મનુષ્યે હમેશાં બે વખત પડિકમણાં કરવાં. સચિત્તનો ત્યાગ કરે, બ્રહ્મચર્ય પાળે. શક્તિ હોય તો એકાસણું પણ કરવું, બૃમિએ સંધારે કરવો.

—●—

॥ મૃપાવાદ ત્યાગ—શક્તિ હોય તો પગે ચાલીને
જાત્રા કરવી ॥

- (૧) યથાશક્તિ રથ જત્રાનો વરઘોડો તથા નવાણુ પ્રકારી પૂજા તથા આંગી રચાવવી.
- (૨) હંમેશાં ત્રણ પ્રદક્ષિણા તથા એક વાર નવાણુ પ્રદક્ષિણા પણ દેવી.
- (૩) નવ સાથીઆ તથા નવ ફળ તથા નૈવેદ્ય મુકવું.
- (૪) નવ લોગસ્સનો કાઉસચ કરવો.
- (૫) હંમેશાં નવ ખમાસમણાં, દેવાં.
- (૬) હંમેશાં બનતાં સુધી યથાશક્તિ અષ્ટપ્રકારી પૂજા પણ કરવી.
- (૭) હંમેશાં દશ બાંધી નવકારવાળી ગણવી.
- (૮) ચૈત્યવંદન હંમેશાં પાંચ ઠેકાણે કરવા. તે નીચે પ્રમાણે:—
(૧) તલેટી (૨) શાન્તિનાથજી (૩) રાયણુ તળે (૪) પુંડરી-કજી (૫) શ્રી મૂલનાયકજી.
- (૯) ચઉવીહારો છઠ કરીને સાત જત્રા કરવી, પુંડરીકજીનું ધ્યાન ધરવું.
- (૧૦) ઘેટીને પાયગે, રોહીશાલાની પાયગે, શત્રુજી નદીની પાયગે એક એક વાર તો અવશ્ય જત્રા કરવી.
- (૧૧) જો બને તો બાર ગાઉ, છ ગાઉ, અથવા દોઢ ગાઉની પ્રદક્ષિણા કરવી.

॥ મોટા સોળ ઉદાર થયા છે તેની વીગત ॥

- ૧ શ્રી ભરત મહારાજનો પહેલો ઉદાર.
- ૨ શ્રી ભરતથી આઠમી પાટે શ્રીદંડવીરજ રાજનો બીજો.
- ૩ શ્રી સંમંધરસ્વામીના ઉપદેશથી શ્રી ઇશાનેંદ્રનો ત્રીજો.

- ૪ એક કોડી સાગરોપમ પછી ચોથો માહેન્દ્રનો ઉદ્ધાર.
 ૫ દશ કોડી સાગરોપમ પછી પાંચમો બ્રહ્મેન્દ્રનો ઉદ્ધાર.
 ૬ એક લાખ કોડી સાગરોપમ પછી ચમરેન્દ્ર ભુવનપતિનો.
 ૭ શ્રી સગર ચક્રીનો.
 ૮ „ વ્યંતરેન્દ્રનો ઉદ્ધાર અભિનંદન સ્વામિના વખતમાં.
 ૯ „ ચંદ્રજ્ઞાનો ચંદ્રપ્રભુ સ્વામિને વારે.
 ૧૦ „ ચક્રાયુદ્ધનો શ્રી શાંતિનાથને વારે.
 ૧૧ „ રામચંદ્રનો શ્રી મુનિમુદ્રત સ્વામીને વારે.
 ૧૨ „ પાંડવનો શ્રી નેમનાથસ્વામીને વારે.
 ૧૩ „ જાવડશાનો ઉદ્ધાર વિક્રમ સંવત ૧૦૮ માં.
 ૧૪ „ બાહુડમંત્રિ શ્રીમાલીનો „ ૧૨૧૩ માં.
 ૧૫ „ સમરોશા ઓસવાલનો સંવત ૧૩૭૧ માં,
 ૧૬ „ કર્માશાનો સંવત ૧૫૮૩ માં કશવેલો હાલ
 પ્રવર્તમાન છે.
 ૧૭ „ વિમલ વાહન રાજા દુષ્પસહસ્રરિના ઉપદેશથી કશવશે તે
 હવે પછી થશે.

અથ શ્રી સિદ્ધગિરિ સ્તુતિ.

॥ દુહા ॥

શ્રી આદીશ્વર અજર અમર, અવ્યાયાધ અહનીશ;
 પરમાત્મ પરમેશ્વર, પ્રણમું પરમ મુનીશ. ૧

- જય જય જગપતિ જ્ઞાન ભાન, ભાષિત લોકાલોક;
 શુદ્ધ સ્વરૂપ સમાધિમય, નમિત સુરાસુર થોક. ૨
- શ્રી સિદ્ધાચલ મંડલે, નાભિ નરેસર નંદ;
 મિથ્યામતિ મત ભંજણો, ભવિ કુમુદાકર ચંદ. ૩
- પૂરવ નવાણું જસ શિરે સમવસર્યા જગનાથ;
 તે સિદ્ધાચલ પ્રણુમીએ, ભકતે જોડી હાથ. ૪
- અનંત જીવ ઈણ ગિરિવરે, પામ્યા ભવનો પાર;
 તે સિદ્ધાચલ પ્રણુમીએ, લહિયે મંગલ માલ. ૫
- જસ શિર મુકુટ મનોહર, મરૂદેવીના નંદ;
 તે સિદ્ધાચલ પ્રણુમીએ, ઋદ્ધિ સદા સુખ વૃંદ. ૬
- મહિમા જેહનો દાખવા, સુરગુરૂ પણ મતિ મંદ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, પ્રગટે સહજનનંદ. ૭
- સત્તા ધર્મ સમારવા, કારણ જેહ પૂર;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, નાશે અધ સવિ દૂર. ૮
- કર્મકાટ સવિ ટાળવા, જેહનું ધ્યાન હૂતાશ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, પામીજે સુખવાસ. ૯
- પરમાનંદ દશા લહે, જસ ધ્યાને મુનિરાય;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, પાતિક દૂર પલાય. ૧૦
- શ્રદ્ધા ભાસન રમણતા, રતનત્રયીનું હેતુ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, ભવ મકરાકર સેતુ. ૧૧
- મહા પાપી પણ નિસ્તર્યા, જેહનું ધ્યાન સુહાય;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, સુર નર જસ ગુણ ગાય. ૧૨
- પુંડરીક ગણધર પ્રમુખ, સિદ્ધા સાધુ અનેક;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, આણી દૃઢ્ય વિવેક. ૧૩

- ચંદ્રશેખર સ્વસાપતિ, જેહને સંગે સિદ્ધ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, પામીજે નિજ ઝઘ્ઘ. ૧૪
- જલચર ખેચર તિરિય સવે, પામ્યા આતમ ભાવ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, ભવ જળ તારણ નાવ. ૧૫
- સંધ યાત્રા જેણે કરી, કીધા જેણે ઉઠાર;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, છેદીજે ગતિ ચાર. ૧૬
- પુષ્ટિ શુદ્ધ સંવેગ રસ, જેહને ધ્યાને થાય;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, મિથ્યા મતિ સર્વ જાય. ૧૭
- સુરતર સુરમણિ સુરગાવિ, સુર ઘટ સમ જસ ધ્યાય;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, પ્રગટે શુદ્ધ સ્વભાવ. ૧૮.
- સુરલોકે સુરસુંદરી, મળી મળી થોકે થોક;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, ગાવે જેહના શ્લોક. ૧૯.
- જેગીશ્વર જસ દર્શને, ધ્યાન સમાધિ લીન;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, હુઆ અનુભવ રસ લીન. ૨૦.
- માનુ ગગને સૂર્યશશી, દીયે પ્રદક્ષિણા નિત્ય;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, મહિમા દેખણ ચિત્ત. ૨૧.
- સુર અસુર નર કિન્નરા, રહે છે જેહને પાસ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, પામે લીલ વિલાસ. ૨૨.
- મંગલકારી જેહને, મૃતકા હરિ ભેટ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, કુમતિ કદાચહ મેટ. ૨૩.
- કુમતિ કૌશિક જેહને, દેખી આંખા થાય;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, સવિ તસ મહિમા ગાય. ૨૪.
- સુરજ કુંડના નીરથી, આધિ વ્યાધિ પલાય;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, જસ મહિમા ન કહાય. ૨૫.

- સુંદર ઢૂંક સોહામણી, મેરૂ સમ પ્રાસાદ;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, દૂર ટળે વિખવાદ. ૨૬
- દ્રવ્ય ભાવ વૈરો તણા, જિહાં આવે હોય શાંત;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, જાયે ભવની ભ્રાંત. ૨૭
- જગ હિતકારી જિનવરા, આવ્યા એણે ઠામ;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, જસ મહિમા ઉદામ. ૨૮
- નદી શત્રુજી સ્નાનથી, મિથ્યા મળ ધોવાય;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, સવિ જનને સુખદાય. ૨૯
- આઠ કર્મ જે સિદ્ધગિરે, ન દીયે તીવ્ર વિપાક;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, જિહાં ન આવે કાક. ૩૦
- સિદ્ધશિલા તપનીયમય, રત્ન સ્ફટિક ખાણ;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, પામ્યા કેવલનાણ. ૩૧
- સોવન રૂપા રત્નની, ઓષધિ જાત અનેક;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, ન રહે પાતક એક. ૩૨
- સંયમ ધારી સંયમે, પાવન હોય જિજ્ઞાસેત્ર;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, દેવા નિર્મલ નેત્ર. ૩૩
- શ્રાવક જિહાં શુભ દ્રવ્યથી, ઓચ્છવ પૂજા સ્નાત્ર;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, યોષે પાત્ર સુપાત્ર. ૩૪
- સામિવત્સલ પુણ્ય જિહાં, અનંત ગુણું કહેવાય;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, સોવન ફૂલ વધાય. ૩૫
- સુંદર જાત્રા જેહની, દેખી હરખે ચિત્ત;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, ત્રિભુવન માંહે વિદિત. ૩૬
- પાલીતાણું પુર ભણું, સરોવર સુંદર પાળ;
તે તીર્થસ્થર પ્રણુમીયે, જાએ સકળ જંજળ. ૩૭

મનમોહન પાગે ચઢે, પગ પગ કર્મ ખપાય;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, ગુણ ગુણી ભાવ લખાય. ૩૮

જિણ ગિરિ રૂખ સોહામણાં, કુંડે નિર્મલ નીર;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, ઉતારે ભવતીર. ૩૯

મુક્તિ મંદીર સોપાન સમ, સુંદર ગિરિવર પાજ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, લહિયે શિવપુર રાજ. ૪૦

કર્મ કોટિ અથ વિકટભટ, દેખી ધૂળે અંગ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, દિન દિન ચઢતે રંગ. ૪૧

ગૌરી ગિરિવર ઉપરે, ગાવે જનવર ગીત;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, સુખે શાસન રીત. ૪૨

કવડ ચક્ષુ રખવાલ જસ, આહનીશ રહે હજુર;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, અસૂરાં રાખે દર. ૪૩

ચિત્ત ચાતુરી ચક્રેસરી, વિધન વિનાસજીહાર;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, સંધ તણી કરે સાર. ૪૪

સુરવરમાં મધવા યથા, ગ્રહ ગણમાં જિમ ચંદ
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, તિમ સવિ તીરથ ઈદ. ૪૫

દીઠે દુર્ગતિ વારણા, સમયો સારે કાજ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, સર્વી તીર્થ સિરતાજ. ૪૬

પુંડરીક પંચ કોડીસું, પામ્યા કેવલ નાણ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, કર્મતણી હોય હાણ. ૪૭

મુનિવર કોડી દસ સહિત, દ્રાવિડ અને વારિખેણ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, ચઢિયા શિવની શ્રેણ. ૪૮

નમિ વિનમિ વિદ્યાધરા, દોચ કોડી મુનિ સાથ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, પામ્યા શિવપુર આથ. ૪૯

ઋષભ વંશી નૃપતિ ઘણા, ઇણુ ગિરિ પહોંત્યા મોક્ષ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, ટાળ્યા પાતિક ઢોષ. ૫૦
 રામ ભરત બિહુ બંધવા, ત્રણ કોડી મુનિ યુત્ત;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, ઇણુ ગિરિ શિવ સંપત્ત. ૫૧
 નારદ મુનિવર નિર્મલો, સાધુ એકાણું લાખ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, પ્રત્યન પ્રગટ એ લાખ. ૫૨
 સાંબ પ્રદુમ્ન ઋષિ કહ્યા, સાડી આઠે કોડી;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, પૂરવ કર્મ વિછોડી. ૫૩
 થાવચ્ચાસુત સહસસું, અણસણ રંગે કીધ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, વેગે શિવપદ દીધ. ૫૪
 શુક પરિવ્રાજક વળી, એક સહસ અણુગાર;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, પામ્યા શિવપુર દ્વાર. ૫૫
 શૈલ સૂરિ મુનિ પાંચસેં, સહિત હુઆ શિવ નાહ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, અંગે ધરી ઉત્સાહ. ૫૬
 ઇમ બહુ સિદ્ધા ઇણુ ગિરે, કહેતાં નાવે પાર;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, શાસ્ત્ર માંહે અધિકાર. ૫૭
 બીજ ઇહાં સમકિત તણું, રોપે આતમ ભોમ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, ટાળે પાતિક સ્તોમ. ૫૮
 બ્રહ્મ સ્ત્રી જુણ ગો હત્યા, પાપે ભારિત જેહ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, પોહોત્યા શિવપુર છેહ. ૫૯
 જગ જાતાં તીરથ સવે, એ સમ અવર ન દીઠ;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, તીર્થ માંહે ઉકિઠ્ઠ. ૬૦
 ધન ધન સોરઠ દેશ જિહાં, તીરથ માંહે સાર;
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણમીયે, જવપદમાં શિરદાર. ૬૧

અહોનિશ આવત હુંકડા, તે પણ જેહને સંગ;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, પામ્યા શિવ વધુ રંગ. ૬૨
 વિરાધક જિણુ આણુના, તે પણ હુઆ વિશુદ્ધ;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, પામ્યા નિર્મલ પુદ્ધ. ૬૩
 મહા મ્લેચ્છ શાસન રિપુ, તે પણ હુઆ ઉપશંત;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે. મહિમા દેખીઅનંત. ૬૪
 મંત્ર યોગ અંજન સવે. સિદ્ધ હુવે જિણુ દામ;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, પાતિકહારી નામ. ૬૫
 સુમતિ સુધારસ વરસતે, કર્મ દાવાનલ સંત;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, ઉપશમ તસ ઉદલસંત. ૬૬
 શ્રુતધર નિતુ નિતુ ઉપદિશે, તત્વાતત્વ વિચાર;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, અહે ગુણુ યુત ઓતાર. ૬૭
 પ્રિયમેલક ગુણુ ગણુતાણુ, કીર્તિ કમલા સિંધુ;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, કલિકાળે જગ ખંધુ. ૬૮
 શ્રી શાંતિ તારણુ તરણુ, જેહની ભક્તિ વિશાલ;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, દિન દિન મંગલ માલ. ૬૯
 શ્વેત દેવજા જસ લહકતી, લાખે લવીને એમ;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, ભ્રમણુ કરે છા કેમ. ૭૦
 સાધક સિદ્ધ દશા ભણુમી, આરાધે એક ચિત્ત;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, સાધન પરમ પવિત્ત. ૭૧
 સંધપતિ થઈ એહની, જે કરે ભાવે યાત્ર;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, તસ હોય નિર્મળ યાત્ર. ૭૨
 શુદ્ધાતમ ગુણુ રમણુતા, પ્રગટે જેહને સંગ;
 તે તીર્થશ્વર પ્રણુમીયે, જેહનો જશ અભંગ. ૭૩

રાયણ વૃક્ષ સોહામણા, જિહ્વાં જિનેશ્વર પાય; ૭૪
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, સેવે સુર નર રાય.
 પગલાં પૂજી ઋષભનાં, ઉપશમ જેહને ચંગ; ૭૫
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, સમતા પાવન અંગ.
 વિદ્યાધરજ મળે બહુ, વિચરે ગિરિવર શંગ; ૭૬
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, ચડતે નવ રસ રંગ.
 માલતી ભોગર કેતકી, પરિમલ મોહે ભૂંગ; ૭૭
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, પૂજે ભવિં એકંગ.
 અજત જિનેસર જિહ્વાં રહ્યા, ચોમાસું ગુણ ગેહ; ૭૮
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, આણી અવિહડ નેહ.
 શાંતિ જિનેશ્વર સોલમા, સોલ કપાય કરી અંત; ૭૯
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, ચાતુર માસ રહંત.
 નમિ વિના જિનવર સવે, આન્યા જેણે હામ, ૮૦
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે. શુદ્ધ કરે પરિણામ.
 નમિ નેમ જિન અંતરે, અજતશાંતિ સ્તવ કીધ; ૮૧
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, નંદિષેણ પ્રસિદ્ધ.
 ગણધર મુનિ ઉવજગાય તિમ, લાલ લહ્યા કેઈ લાખ; ૮૨
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે જ્ઞાન અમૃત રસ ભાખ;
 નિત્ય ઘંટા ટંકારવે, રણજણે જલ્લરી નાદ; ૮૩
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, દુંદુભિ માદલવાદ.
 જેણે ગિરિ ભરત નરેશ્વરે, કીધો પ્રથમ ઉદ્ધાર; ૮૪
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, મહિમય મૂરતિ સાર.
 ચોમુખ ચઉગતિ દુઃખ હરે, સોવનમય સુવિહાર; ૮૫
 તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, અક્ષય મુખ દાતાર.

- ઇત્યાદિક મહોટા કહ્યા, સોળ ઉદાર સફાર; ૮૬
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, લઘુ અસંખ્ય વિચાર.
 દ્રવ્ય ભાવ વૈરી તણે, જેહથી થાએ અંત; ૮૭
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, શત્રુજય સમરંત.
 પુંડરીક ગણધર હુઆ, પ્રથમ સિદ્ધ ઇણે ઠામ; ૮૮
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, પુંડરીકગિરિ નામ.
 કાંકરે કાંકરે ઇણે ગિરિ, સિદ્ધ હુઆ સુપવિત્ત; ૮૯
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, સિદ્ધ ક્ષેત્ર સમ ચિત્ત.
 મળ દ્રવ્ય ભાવ વિશેષથી, જેહથી જાએ દૂર; ૯૦
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, વિમલાચલ સુખ પૂર.
 સુરવરા બહુ જે ગિરે, નિવસે નિર્મળ ઠાણ; ૯૧
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, સુરગિરિ નામ પ્રમાણ.
 પરવત સહુ માંહે વડો, મહાગિરિ તેણે કહ્યંત; ૯૨
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, દર્શન લહે પુણ્યવંત.
 પુણ્ય અનર્ગળ જેહથી, થાયે પાપ વિનાશ; ૯૩
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, નામ લહુ પુણ્યરાશ.
 લક્ષ્મી દેવી જે ભણ્યો, કુંડે કમળ નિવાસ; ૯૪
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, પદ્મ નામ નિવાસ.
 સવિ ગિરિમાં સુરપતિ સમો, પાતિક પંક વિલાત; ૯૫
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, પર્વત ઇન્દ્ર વિખ્યાત.
 ત્રિભુવનમાં તીરથ સવે, તેમાં મોટો એહ; ૯૬
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, મહા તીર્થ જસ રેહ.
 આદિ અંત નહિ જેહની, કોઈ કાલે ન વિલાય; ૯૭
 તે તીર્થેશ્વર પ્રજ્ઞમીએ, શાશ્વત ગિરિ કહેવાય.

- ભદ્ર ભલા જે ગિરિવરે, આવ્યા હોય અપાર;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, નામ સુભદ્ર સંભાર. ૯૮
- વીર્ય વધે શુભ સાધુને, પામી તીરથ ભક્તિ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, નામે જે દૃઢશક્તિ. ૯૯
- શિવ ગતિ સાધે જે ગિરે, તે માટે અભિધાન;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, મુક્તિ નિઘ્નય ગુણ ખાણ. ૧૦૦
- ચંદ્ર સુરજ સમકિતધરા, સેવ કરે શુભ ચિત્ત;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, પુષ્કરંત વિદિત. ૧૦૧
- ભીન્ન રહે ભવજળ થકી, જે ગિરિ લહે નિવાસ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, મહાપદ્મ સુવિલાસ. ૧૦૨
- ભુમિ ધરી જે ગિરિવરે, ઉદ્ધિ ન લોપે લીહ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, પૃથ્વીવીપીઠ અનીહ. ૧૦૩
- મંગલ સવિ મળવાતણું, પીઠ એહ અભિરામ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, ભદ્રપીઠ જસ નામ. ૧૦૪
- મૂલ જસ પાતાલમેં, રતનમય મનોહાર;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, પાતાલ મૂલ વિચાર. ૧૦૫
- કર્મક્ષય હોયે જિહાં, હોય સિદ્ધ સુખ કેલ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીયે, અકર્મ કરે મન મેલ. ૧૦૬
- કામિત સવિ પૂરણ હોયે, જેહનું દરિસણ પામ;
તે તીર્થેશ્વર પ્રણુમીએ, સર્વ કામ મન ઠામ. ૧૦૭
- ઈત્યાદિક એકવીશ ભલાં, નિરૂપમ નામ ઉદાર;
જે સમયાં પાતિક હરે, આત્મ શક્તિ અનુહાર. ૧૦૮

ધર્મ તીર્થનાયક, સ્તવન લાયક, સંયુષ્ઠો શ્રી સિદ્ધગિરિઃ
અઘોત્તર સય ગાહ સ્તવને, પ્રેમ ભક્તે મન ધરી.
શ્રીકલ્યાણસાગર સૂરિ શિષ્યે, શુભ જગીશે સુખ કરી;
પુણ્ય મહોદય સકલ મંગળ, વેદી સુજશે જય સિરિ. ૧૦૯

॥ ઈતિ સિદ્ધગિરિ સ્તુતિ. ॥

પંડિત શ્રીવીરવીજયજી કૃત શ્રી શત્રુંજય-
તીર્થના એકવીશ નામ સંબંધી એકવીશ
ગુણ આશ્રયી એકવીશ ખમાસમણ
આપવાના દોહા ।

- ૧ સિદ્ધાચલ સમરે સદા, સોરઠ દેશ મોઝાર;
મનુષ્ય જન્મ પામી કરી, વઢો વાર હજાર. ૧
- અંગ વસન મન ભૂમિકા, જો પગરણુ સાર;
ન્યાય દ્રવ્ય વિધિ શુદ્ધતા, શુદ્ધિ સાત પ્રકાર ૨
- કાર્તિક શુદ્ધિ પુનમ દિને, દશ કોટી પરિવાર;
દ્રાવિડ વારીખિલ્લજી, સિદ્ધ થયા નિધાર. ૩
- તિથુ કારણુ કાર્તિકી દિને, સંધ સકલ પરિવાર;
આદિ જિન સન્મુખ રહી, ખમાસમણ બહુ વાર. ૪
- એકવીશ નામે વરણુવું, તિહાં પહેલું અભિધાન;
શત્રુંજય શુકરાચરી, જનક વચન બહુમાન. ૫

(અહીંયાં “ સિદ્ધાચલ સમરો સદા ” એ દુહો પ્રત્યેક
અમાસમણ દીઠ કહેવો.) ૧

૨ સમોસર્યા સિદ્ધાચલે, પુંડરીક ગણધાર;
લાખ સવા માહાત્મ્ય કર્યું, સુર નર સભા મોઝાર. ૬

ચૈત્રી પૂનમને દિને, કરી અણસણ એક માસ,
પાંચ કોડી મુનિ સાથશું, મુક્તિનિલયમાં વાસ. ૭

તિણે કારણ પુંડરિકગિરિ, નામ થયું વિખ્યાત;
મન વચ કાચે વંદીયે, ઉઠી નિત્ય પ્રભાત. ૮ સિં ૨

૩ વીશ કોડીશું પાંડવા, મોક્ષ ગયા ઇણે ઠામ;
એમ અનંત મુક્તે ગયા, સિદ્ધ ક્ષેત્ર તિણે નામ. ૯ સિં ૩

૪ અડસઠ તીરથ નહાવતાં, અંગ રંગ ધરી એક;
તુંબી જળ સ્નાને કરી, જાગ્યો ચિત્ત વિવેક. ૧૦

ચંદ્રશેખર રાજા પ્રમુખ, કર્મ કઠિન મલ ધામ;
અચલ (અમલ) પદે વિમલા થયા, તેણે વિમલાચલ નામ.
૧૧ સિં ૪

૫ પર્વતમાં સુરગિરિ વડો, જિન અભિષેક કરાય;
સિદ્ધ હુઆ સ્નાતક પદે, સુરગિરિ નામ ધરાય. ૧૨

અથવા ચઉદે ક્ષેત્રમાં, એ સમો તીરથ ન એક;
તેણે સુરગિરિ નામે નમું, જિહાં સુર વાસ અનેક. ૧૩ સિં ૫

૬ અયસી યોજન પૃથુલ છે, ઉંચપણે છન્વીશ;
મહિમાએ મોટો ગિરિ, મહાગિરિ નામ નમીશ. ૧૪ સિં ૬

૭ ગણધર ગુણવંતા મુનિ, વિશ્વ માંહે વંદનીક;
જેહવો તેહવો સંધમી, વિમલાચલ પૂજનીક. ૧૫

- વિપ્રલોક વિષધર સમા, દુઃખીયા ભૂતલ માન;
 દ્રવ્યલિંગિ કણ ક્ષેત્ર સમ, મુનિવર છીપ સમાન. ૧૬
- આવક મેઘ સમા કઢ્યા, કરતાં પુણ્યનું કામ;
 પુણ્યની રાશિ વધે ઘણી, તેણે પુણ્યરાશિ નામ. ૧૭ સિં ૭
- ૮ સંયમધર મુનિવર ઘણા, તપ તપતા એક ધ્યાન;
 કર્મ વિયોગે પામીયા, કેવલ લક્ષ્મી નિધાન. ૧૮
- લખ એકાહુતું શિવ વયાં, નારદશું અણુગાર;
 નામ નમો તેણે આઠમું, શ્રીપદગિરિ નિરધાર. ૧૯ સિં ૮
- ૯ શ્રીસીમધર સ્વામીએ, એ ગિરિ મહિમા વિલાસ;
 ઇંદ્રની આગે વર્ણવ્યો, તેણે એ ઇંદ્રપ્રકાશ. ૨૦ સિં ૯
- ૧૦ દશ કોટિ આણુગ્રત ધરા, ભકતે જમાડે સાર;
 જૈન તીરથ યાત્રા કરી, લાલ તણો નહીં પાર. ૨૧
- તેહ થકી સિદ્ધાચલે, એક મુનિને દાન;
 દેતાં લાલ ઘણે હુવે, મહાતીરથ અભિધાન. ૨૨ સિં ૧૦
- ૧૧ પ્રાયઃ એ ગિરિ શાશ્વતો, રહેશે કાળ અનંત;
 શત્રુંજય મહાત્મ્ય સુણી, નમો શાશ્વતગિરિ સંત, ૨૩ સિં ૧૧
- ૧૨ ગૌ નારી બાલક મુનિ, ચઉ હૃત્યા કરનાર;
 યાત્રા કરતાં કાર્તિકી, ન રહે પાપ લગાર. ૨૪
- જે પરહારા લપટી, ચોરીના કરનાર;
 કેવ દ્રવ્ય ગુરૂ દ્રવ્યનાં, જે વળી ચોરણુહાર; ૨૫
- ચૈત્રી કાર્તિક પુનમે, કરે યાત્રા ઇણે ઠામ;
 તપ તપતાં પાતિક ગણે, તિણે દૃઢશક્તિ નામ. ૨૬ સિં ૧૨
- ૧૩ ભવ ભય પામી નીકડ્યા, થાવચ્ચા સુત જેહ;
 સહસ્ર મુનિશું શિવ વયાં, મુક્તિનિલયગિરિ તેહ. ૨૭ સિં ૧૩

- ૧૪ ચંદ્ર રજ બિંદુ જણાં. ઉભા ઇણે ગિરિ શંગઃ
કરી વરણવ ને વધાવીયો, પુષ્કંતગિરિ રંગ. ૨૮ સિં ૧૪
- ૧૫ કમ કલણુ ભવજળ તણ, ઈહાં પામ્યા શિવ સદ્મ;
પ્રાણી પદ્મ નિરંજની. વંદા ગિરિ મહાપદ્મ. ૨૯ સિં ૧૫
- ૧૬ શિવ વાહુ વિવાહ ઉત્સવે, મંડપ રચિયો સાર;
મુનિવર વર બેઠક ભણી, પૃથ્વીપીઠ મનોહાર. ૩૦ સિં ૧૬
- ૧૭ શ્રીસુભદ્રગિરિ નમો, ભદ્ર તે મંગલ રૂપ;
જલ તરે રજ ગિરિવર તણી, શીષ ચઢાવે ભૂપ. ૩૧ સિં ૧૭
- ૧૮ વિદ્યાધર સુર અપચ્છરા, નદી શેત્રંજ વિલાસઃ
કરતા હરતા પાપને, ભજ્યે ભવિ કેલાસ. ૩૨ સિં ૧૮
- ૧૯ બીજ નિરવાણી પ્રભુ, ગદ્ય ચોવીશી મોઝાર;
તસ ગણધર મુનિમાં વડા, નામે કદંબ અણુગાર. ૩૩
- પ્રભુ વચને અણુસણુ કરી, મુક્તિપુરીમાં વાસ;
નામે કદંબગિરિ નમો, તો હોય લીલ વિલાસ. ૩૪ સિં ૧૯
- ૨૦ પાતાલે જસ મૂલ છે, ઉજવલ ગિરિનું સાર;
ત્રિકરણુ યોગે વંદતા, અલ્પ હોયે સંસાર. ૩૫ સિં ૨૦
- ૨૧ તન મન ધન સુત વલ્લભા. સ્વર્ગાદિક સુખ ભોગ;
જે વંછે તે સંપજે, શિવ રમણી સંયોગ. ૩૬
- વિમલાચલ પરમેષ્ઠિનું, ધ્યાન ધરે ખટ માસ;
તેજ અપૂર્વ વિસ્તરે, પૂગે સધળી આશ. ૩૭
- ત્રીજે ભવ સિદ્ધિ લાહે. એ પણ પ્રાથિક વાચ;
ઉત્કૃષ્ટા પરિણામથી, અંતર મુહૂર્ત સાચ. ૩૮
- સર્વ ક્રમદાયક નમો, નામ કરી ઓળખાણ;
શ્રી શુભવીરવિજય પભુ, નમતાં કોડ કલ્યાણ. ૩૯ સિં ૨૧

ઇતિ શ્રી સિધ્ધાયલના એકવીશ નામ આશ્રયી
એકવીશ ગુણના ખમાસમણ સંબંધી
દોહા સમાપ્તઃ

— શ્રી શત્રુંજયનાં એકવીશ નામ. —

વિમલગિરિ મુક્તિનિલયો, સતુજો સિદ્ધખિત પુંડરીઓ;
સિરસિદ્ધસેહરઓ, સિદ્ધપંચઓ સિદ્ધરાઓ અ ૧

ખાહુખળી મહેવો, ભગીરહો સહસ્સપત્ત સયવત્તો;
હું સયટ્ટુત્તરઓ, નગાહિરાઓ સહસ્સ કમલો. ૨

ઢંકો કંઠડિનિવાસો, લોહિત્યો તાલુખ્લઓ ક્યંભુત્તિ;

સુર નર મુણિ ક્ય નામો, સો વિમલગિરિ જયઓ તિત્થં. ૩

અર્થ:—૧ પ્રથમ જેને વાંદવાથી, ફરસવાથી, પૂજવાથી
તથા ગુણ સ્તુતિ કરવાથી જીવ કર્મભળ રહીત થાય, વિમલ
થાય, તેથી એ તીર્થનું નામ (વિમલગિરિ કે૦) વિમલગિરિ જાણવું.

૨ શ્રી ભરત ચક્રવર્તિથી આઠ પાટ આરીશા-
ભુવનમાં કેવલજ્ઞાન પામી મોક્ષ પદ પામશે માટે (મુક્તિનિલય
કે૦) મુક્તિનિલયનામ જાણવું.

૩ જિતારી રાજ એ તીર્થ સેવી છ માસ આયંબીલ તપ
કરી શત્રુને જીતશે માટે (સતુજો કે૦) શત્રુંજય નામ જાણવું.

૪ એ તીર્થ ઉપર કાંકરે કાંકરે અનંતા જીવ સિદ્ધિ વયાં
છે માટે (સિદ્ધખેત કે૦) સિદ્ધક્ષેત્ર નામ જાણવું.

૫ હે પુંડરીક ગણધર ! તમે ચૈત્ર સદિ પુનેમના દિવસે પાંચ કોટી મુનિઓ સહિત સિદ્ધિ પામશો અથવા સર્વ તીર્થ રૂપ કમળમાં પુંડરીક કમળ સમાન સર્વોત્તમ એ તીર્થ છે માટે એનું (પુંડરીઓ કે૦) પુંડરીકગિરિ નામ જાણવું.

૬ બીજા સર્વ તીર્થ તથા અઢી દ્વીપને વિષે જોડલા જીવ સિદ્ધિ પામ્યા તેથી પણ ઘણા જીવો આ તીર્થને વિષે સિદ્ધિને પામ્યા છે માટે (સિરિસિદ્ધસેહરઓ કે૦) શ્રીસિદ્ધશેખર નામ જાણવું.

૭ સર્વ તીર્થો થકી તથા સર્વ પર્વતો થકી એ પર્વત પ્રસિદ્ધ છે માટે એનું સિદ્ધ પર્વત એવું નામ જાણવું.

૮ ઘણા રાજાઓ કેવલજ્ઞાન પામી એ તીર્થને વિષે સિદ્ધિ પામ્યા માટે એનું (સિદ્ધરાઓ કે૦)સિદ્ધરાજ એવું નામ જાણવું.

૯ શ્રી બાહુ- લી ઋષીધરે કહિસગ્ગ ક્યોં માટે એનું (બાહુબલી કે૦) બાહુબલી એવું નામ જાણવું.

૧૦ શ્રી ઋષભદેવની માતા મરૂદેવાજીની ટુંકે એ તીર્થ ઉપર છે માટે એનું (મરૂદેવા કે૦) મરૂદેવ નામ જાણવું.

૧૧ એ તીર્થની રક્ષા કરવા સારૂ ઈંદ્રના કહેવા થકી સગર ચક્રવર્તી સમુદ્રની ખાઈ લાવ્યા તેથી એનું (ભગીરથો કે૦) ભગીરથ એવું નામ જાણવું.

૧૨ એ પર્વતની પછવાડે સહસ્રકૂટ છે માટે એનું (સહસ્રપત્ત કે૦) સહસ્રપત્ર એવું નામ જાણવું.

૧૩ એ પર્વતની પછવાડે સેવંત્રાની ટુંક છે માટે એનું (સમયવત્તો કે૦) સયવત્તો નામ જાણવું.

૧૪ એ પર્વતની પુઠે એકસો આઠ ડૂંટ અથવા શિખર છે માટે એનું (૮૭ સયકુંતલરઓ કે૦)અષ્ટોત્તર શતકૂટ એવું નામ જાણવું.

૧૫ બીજા સર્વ પર્વતોમાં એ પર્વત રાજા સમાન છે માટે (નગાહિરાઓ કે૦) નગાધિરાજ નામ જાણવું.

૧૬ એ પર્વતની પુઠે કમળની પેરે સહસ્ર દુક છે માટે (સહસ્સ કમલ કે૦) સહસ્રકમલ નામ જાણવું.

૧૭ દંક નામે દુક છે માટે દંકગિરિ નામ જાણવું.

૧૮ કવડ નામા યક્ષનું દેરાસર છે માટે એનું (કઉડી નિવાસો કે૦) કઉડીનિવાસ એવું નામ જાણવું.

૧૯ લોહિતધ્વજ નામે પર્વત છે માટે એનું (લોહિત્યો કે૦) લોહિતગિરિ નામ જાણવું.

૨૦ તાલધ્વજ નામે પર્વત છે માટે એનું (તાલુખ્લઓ કે૦) તાલધ્વજ એવું નામ જાણવું.

૨૧ અતીત ચોવીશીમાં નિરવાણી નામા તીર્થકરના કદંબ નામે ગણધર કોડી મુનિ સાથે આ તીર્થની દુકે સિદ્ધિ વ્યાં માટે કદંબગિરિ એવું નામ જાણવું.

એ એકવીસ નામ તે (સુર નર મુનિ ક્ય કે૦) દેવતા મનુષ્ય તથા મુનિઓના ક્યાં થકાં થયાં કરશે માટે એ તીર્થ ઋષભકૂટાદિકના પરે પ્રાયઃ શાશ્વતો છે. કાળે કરી ઘટ વધ થાય પરંતુ સર્વથા નાશ ન થાય તે વિમલગિરિ તીર્થ જયવંતુ વર્તો.

॥ સજ્જાય છંદ વિગેરે ઉપયોગી સંગ્રહ. ॥

॥ અથ શ્રી આવક કરણીની સજ્જાય ।

(ચોપાઈ)

આવક તું ઉઠે પરભાત, ચાર ઘડી લે પાછલી રાત;
મનમાં સમરે શ્રી નવકાર, જિમ પામે ભવસાયર પાર. ૧

કવણ દેવ કવણ ગુરૂ ધર્મ, કવણ અમારું છે કુલકર્મ;
કવણ, અમારો છે વ્યવસાય; એવું ચિંતવજે મનમાંય. ૨

સામાયિક લેજે મન શુદ્ધ, ધર્મની હેડે ધરજે યુદ્ધ;
પડિમ્મભણું કરે રચણીતણું, પાતક આલોએ આપણું. ૩

કાયાશક્તિ કરે પચ્ચખાણુ, સૂદ્ધિ પાળે જિનની આણુ;
ભણજે ગુણજે સ્તવન સજ્જાય, જિણ હુંતી નિસ્તારો થાય. ૪

ચીતારે નિત્ય ચઉદ નીમ, પાલે દયા જીવોની સીમ;
દહેરે જાઈ જીહારે દેવ, દ્રવ્ય ભાવથી કરજે સેવ. ૫

પૂજા કરતાં ભાલ અપાર, પ્રભુજી મોટા મુકિત દાતાર;
જે ઉત્થાપે જિનવર દેવ, તેહને નવ દંડકની ટેવ. ૬

પોશાલે ગુરૂ વંદજે જાઈ, સુણે વખાણુ સદા ચિત્ત લાઈ;
નિર્દોષણુ સૂઝતો આહાર, સાધુને દેજે સુવિચાર. ૭

સાહ્યાભિવત્સલ કરજે ઘણું, સગપણુ મોહોટું સ્વામિતણું;
દુઃખીયા હીણા દીના દખ, કરજે તાસ દયા સુવિશેષ. ૮

ધર અનુસારે' દેજે કાન, મોટાશુ' મ કરે અભિમાન;
 ગુરને મુખ લેજે આખડી, ધર્મ ન મૂકીશ એકે ઘડી. ૯
 વાર શુદ્ધ કરે વ્યાપાર, ઓછા અધિકાનો પરિહાર;
 મ ભરજે કેની કૂડી સાખ, કૂડા જનશુ' કથન મ લાખ. ૧૦
 અનંતકાય કહ્યા ખત્રીશ, અભક્ષ્ય ખાવીશે વિશ્વાવીસ;
 તે ભક્ષણ નવિ કીજે કીમે, કાયાં ફૂણાં ફલ મત જિમે. ૧૧
 રાત્રી ભોજનના બહુ દાપ, બાણીને કરજે સંતાપ;
 સાજ સાજુ લોહને ગલી, મધુ ધાવડી મત વેચો વલી. ૧૨
 વલી મ કરાવે રંગણ પાસ, દ્રવણ ઘણાં કહ્યાં છે તાસ;
 પાણી ગળજે બે બે વાર, અણગલ પીતાં દાપ અપાર. ૧૩
 જીવાણીનાં કરજે, યત્ન, પાતક છંડી કરજે પુણ્ય;
 છાણાં ઈધન ચૂલો જોય, વાવરજે જિમ પાપ ન હોય. ૧૪
 ધૃતની પરે વાવરજે નીર, અણગલ નીર મ ધોઈશ ચીર;
 ખારે મત સુધાં પાલજે, અતીચાર સધલા ઠાલજે. ૧૫
 કહ્યાં પન્નરે કર્મદાન, પાપતણી પરહરજે ખાણ;
 માથે મ લેજે અનરથ દંડ, મિથ્યા મેલ મ ભરજે પિંડ. ૧૬
 સમકિત શુદ્ધ હૈડે રાખજે, બોલ વિચારીને લાખજે;
 પાંચ તિથિ મ કરે આરંભ, પાલો શિયલ તજે મન દંભ. ૧૭
 તેલ તક ધૃત દ્રવ ને દહિં, ઉઘાડાં મત મેલો સહી;
 ઉત્તમ ઠામે ખરચો વિત્ત, પર ઉપગાર કરો શુભ ચિત્ત. ૧૮
 દિવસ ચરિમ કરજે ચોવિહાર, ચારે આહાર તણો પરિહાર;
 દિવસ તણાં આલોએ પાપ, જિમ ભાંજે સધલા સંતાપ. ૧૯
 સંધ્યાયે આવશ્યક સાચવે, જિનવર ચરણ શરણ ભવભાવે;
 ચારે શરણ કરી દૃઢ હોય, સાગારી અણસણ લે સોય. ૨૦

કરે મનોરથ મન એહવા, તીરથ શત્રુજે જયવા;
સમેત શિખર આણુ ગીરનાર, ભેટીશ હું ધન ધન
અવતાર. ૨૧.

શ્રાવકની કરણી છે એહ, એહથી થાએ ભવનો છેહ;
આડે કર્મ પડે પાતલાં, પાપતણાં છૂટે આમલાં. ૨૨

વારૂ લહિયેં અમર વિમાન, અનુક્રમે પામે શિવપુર ઠામ;
કરે જન હર્ષ ઘણે સસનેહ, કરણી દુઃખ હરણી છે એહ. ૨૩

॥ અથ શ્રીગોતમસ્વામિનો છંદ ॥

વીર જિજ્ઞસર કેરો શિષ્ય, ગોતમ નામ જપો નિશદ્દીશ;
જો કીજે ગૌતમનું ધ્યાન, તો ઘર વિલસે નવે નિધાન. ૧

ગૌતમ નામે ગિરિવર ચડે, મનવંછિત હેલા સંપડે;
ગૌતમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ સંજોગ. ૨

જે વૈરી વિરૂપા વંકડા, તસ નામે નાવે હુંકડા;
ભૂત પ્રેત નવિ મંડે પ્રાણ, તે ગૌતમના કરૂં વખાણ. ૩

ગૌતમ નામે નિર્મળ કાય, ગૌતમ નામે વાધે આય;
ગૌતમ જિનશાસન શણગાર, ગૌતમ નામે જય જયકાર. ૪

શાલ દાલ સુરહા ધૂત ગોલ, મનવંછિત કાપડ તંબોલ;
ઘરસુ ઘરણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિનીત. ૫

ગૌતમ ઉદયો અવિચળ ભાણ, ગૌતમ નામ જપો જગ જણ;
મહોદ્યાં મંદિર મેરૂ સમાન, ગૌતમ નામે સદ્ગુણ વિહાણ. ૬

ધર મયગલ ઘોડાની જોડ, વાર પોહોંએ વંછિત કોડ;
 મહિયલ માને મોહોડા રાય, જે તૂટે ગૌતમના પાય. ૭
 ગૌતમ પ્રજુમ્યાં પાતક ટલે, ઉત્તમ નરની સંગતિ મલે;
 ગૌતમ નામે નિર્મલ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાઘે વાન. ૮
 પુણ્યવંત અવધારે સહુ, ગુરુ ગૌતમ ગુણ છે બહુ;
 કહે લાવણ્ય સમય કર જોડ, ગૌતમ તૂટે સંપત્તિ કોડ. ૯

॥ અથ શ્રી સોળ સતીનો છંદ ॥

—(૦)—

આદિનાથ આદિ જિનવર વંદી, સફલ મનોરથ કીજિયે એ;
 પ્રભાતે ઉઠી મંગલિક કામે, સોલ સતીનાં નામ લીજિયે એ. ૧
 બાલકુમારી જગ હિતકારી, બ્રાહ્મી ભરતની બહેનડી એ;
 ઘટ ઘટ વ્યાપક અક્ષર રૂપે, સોલ સતીમાંહિ જે વડી એ. ૨
 બાહુબલ ભગિની સતી શિરામણિ, સુંદરી નામે ઋષભમુતા એ;
 અંગ સ્વરૂપી ત્રિભુવન માંહિ, જેહ અનુપમ ગુણ જુતા એ. ૩
 ચંદન બાલા બાલપણાથી, શીલવતી શુદ્ધ શ્રાવિકા એ;
 અડદના બાકુલ વીર પ્રતિલાભ્યા, કેવલ લહી વ્રત ભાવિકા એ. ૪
 ઉમરેન કુઆ ધારિણી નંદનો, રાજિમતી નેમ વલ્લભા એ;
 જીવન વેશે કામને જીત્યો, સંયમ લેઈ દેવ દુલ્લભા એ. ૫
 પંચ ભરતારી પાંડવ નારી, દ્રુપદ તનયા વખાણીએ એ;
 એકશો આઠે ચીર પૂરાણાં, શિયલ મહિમા તસ જાણીએ એ. ૬

દશરથ નૃપની નારી નિરૂપમ, કૌશલ્યા કુલ ચંદ્રિકા એ;
 શિયલ સલુણી રામ જનેતા, પુણ્ય તણી પરનાલિકા એ ૭
 કૌશંબિક કામે સતાનિક નામે, રાજ્ય કરે રંગ રાજ્યો એ;
 તસ ધર ધરણી મૃગાવતી સતી, સુર હુવને જશ ગાજ્યો એ. ૮
 મુલસા સાચી શિયલે ન કાચી, રાચી નહી વિષયારસે એ;
 મુખડું જોતાં પાપ પલાએ, નામ લેતાં મન ઉલ્લસે એ. ૯
 રામ રઘુવંશી તેહની કામિની, જનકરતા સીતા સતી એ;
 જગ સદુ જાણે ધીજ કરંતાં, અનલ શિતલ થયો શીયલથી એ ૧૦
 કાચે તાંતણે ચાલણી બાંધી, ફૂવા થકી જલ કાઢીયું એ;
 કલંક ઉતારવા સતીય મુલદ્રા, ચંપા બાર ઉઘાડીયું એ. ૧૧
 સુર નર વંદિત શિયલ અખંડિત, શિવા શિવપદ ગામિની એ;
 જેહને નામે નિર્મલ થઈયે, બલિહારી તસ નામની એ. ૧૨
 હસ્તિનાગપુરે પાંડુરાયની, કુંતા નામે કામિની એ;
 પાંડવ માતા દશે દશારની, બહેન પતિવ્રતા પદ્મિની એ. ૧૩
 શીલવતી નામે શીલવ્રત ધારણી, ત્રિવિધે તેહને વંદીયે એ.
 નામ જપંતાં પાતક જાએ, દરિસણ દુરિત નિકંદીયે એ. ૧૪
 નિષિધા નગરી નરહ નરિંદની, દમયંતી તસ ગેહિની એ;
 સંકટ પડતાં શીલજ રાખ્યું, ત્રિભુવન કીર્તિ જેહની એ. ૧૫
 અનંગ અજિતા જગ જન પૂજિતા, પુણ્યચૂલાને પ્રભાવતી એ;
 વિશ્વવિખ્યાતા કામિતદાતા, સોલમી સતી પદ્માવતી એ. ૧૬
 વીરે ભાખી શાએ સાખી, ઉદય રતન ભાખે મુદાએ;
 વાહાણું વાતાં જે નર ભણ્યો, તે લેહેશે સુખ સંપદા એ. ૧૭

॥ અથ નવકારનો છંદ ॥

(ઢાહા)

- વાંછિત પૂરે વિવિધ પરે, શ્રી જિનશાસન સાર.
નિશ્ચે શ્રી નવકાર નિત, જપતાં જય જયકાર. ૧
- અડસઠ અક્ષર અધિક ફલ, નષ પદ નવે નિધાન;
વીતરાગ સ્વયંભુખ વદે, પંચ પરમેષ્ઠિ પ્રધાન. ૨
- એકજ અક્ષર એક ચિત્ત, સમર્થા સંપત્તિ થાય;
સચિત સાગર સાતનાં, પાતક દૂર પલાય. ૩
- સકલ મંત્ર શિર મુકુટમણિ, સદ્ગુરુ ભાષિત સાર;
સો ભવિયા મન શુદ્ધશું, નિત જપીએ નવકાર. ૪

(છંદ હાટકી)

- નવકાર થકી શ્રીપાલ નરેસર, પામ્યો રાજ પ્રસિદ્ધ;
સમશાન વિષે શિવ નામ કુમરને, સોવન પુરિસો સિદ્ધ;
નવલાખ જપતાં નરક નિવારે, પામે ભવનો પાર;
સો ભવિયાં ભત્તે ચોકએ ચિત્તે, નિત્ય જપીયે નવકાર. ૫
- બાંધી વડશાખા શિકે બેસી, હેઠલ કુંડ હુતાશ;
તસ્કરને મંત્ર સમર્થો આવકે, ઉડ્યો તે આકાશ;
વિધિ રીત જપ્યો વિષધર વિષ ટાલે, ઢાલે અમૃત ધાર, સો ૬
- બીજેરાં કારણ રાય મહાબલ, વ્યંતર દુષ્ટ વિરોધ;
જેણે નવકારે હુત્યા ટાલી, પામ્યો યક્ષ પ્રતિબોધ;
નવ લાખ જપતાં થાએ જિનવર, ઇચ્છો છે અધિકાર. સો ૭

પલિપતિ શિખ્યો મુનિવર પાસે, મહા મંત્ર મન શુદ્ધ,
પરભવ તે રાજસિંહ પૃથ્વીપતિ, પામ્યો પરિગલ ઝડક;
ઐ મંત્ર થકી અમરાપુર પહોંતો, ચાક્રદત્ત મુવિચાર. સો ૮

સંન્યાસી કાશી તપ સાધતો, પંચાગ્નિ પરજલે;
દીઠા શ્રીપાસ કુમારે પન્નગ, અધ બલતો તે ટાલે;
સંભલાવ્યો શ્રી નવકાર દેવચંદ્રુખ, ઇંદ્રભુવન અવતાર. સો ૯

મન શુદ્ધે જપતાં મયણાસુંદરી, પામી પ્રિય સંયોગ;
ઈણુ ધ્યાને કબ્જ ટલ્યું ઉંબરનું, રક્તપિત્તનો રોગ;
નિઃશ્વેશું જપતાં નવનિધિ થાયે, ધર્મતણો આધાર. સો ૧૦

ઘટમાંહિ કૃષ્ણ ભુજંગમ ઘાલ્યો, ધરણી કરવા ધાત;
પરમેષ્ઠિ પ્રભાવે હાર ફૂલનો, વસુધામાંહિ વિખ્યાત;
કમલાવતીયે પિંગલ કીધો, પાપતણો પરિહાર. સો ૧૧

ગયણાંગણુ જાતિ રાખી ગ્રહીને, પાડી બાણ પ્રહાર;
પદ પંચ મુણતાં પાંડુપતિ ધર. તે થઇ કુંતા નાર;
ઐ મંત્ર અમ્બલક મહિમા મંદિર. ભવ દુઃખ ભંજન હાર.
સો ૧૨

કંબલ ને સંબલ કાઢવ કાઢ્યાં, શકટ પાંચસેં માન;
દીધે નવકારે ગયા દેવલોકે, વિલસે અમર વિમાન;
ઐ મંત્રથકી સંપત્તિ વસુધા તલે, વિલસે જેન વિહાર; સો ૧૩
આગે ચોવીશી હુઈ અનંતી, હોશે વાર અનંત;
નવકાર તણી કેઈ આદી ન જાણે, ઇમ ભાષે અરિહંત;
પૂરવ દિશિ ચારે આદિ પ્રપંચે, સમર્યાં સંપત્તિ સાર. સો ૧૪
પરમેષ્ઠિ સુરપદ તે પણ પામે, જે કૃત કર્મ કઠોર;
પુંડરિકગિરિ ઉપર પ્રત્યક્ષ પેખ્યો, મણિધર ને એક મોર;
સદ્ગુરુને સન્મુખ વિધિ સમરંતા, સફલ જન્મ સંસાર. સો ૧૫

શૂલિકા રોપણ તરુકર કીધો, લોહખરો પરસિદ્ધ;
 તિંહા શેઠે નવકાર સુણાવ્યો, પામ્યો અમરની ઋદ્ધ;
 શેઠને ઘેર આવી વિધન નિવાર્યાં, સુરેં કરી મનોહાર. સોા ૧૬
 પંચ પરમેષ્ઠિ જ્ઞાનજ પંચહ, પંચ દાન ચારિત્ર;
 પંચ સજ્જાય મહાવ્રત પંચહ, પંચ સુમતિ સમકિત;
 પંચ પ્રમાદહ વિષય તજે પંચ, પાલો પંચાચાર. સોા ૧૭

॥ કલશ છપ્પય ॥

નિત જપીયે નવકાર, સાર સંપત્તિ સુખદાયક,
 શુદ્ધ મંત્ર એ શાશ્વતો, ઇમ જપે શ્રી જગનાયક;
 શ્રીઅરિહંત સુસિદ્ધ, શુદ્ધ આચાર્ય ભણીજે,
 શ્રીઉચ્ચજાય સુસાધુ, પંચપરમેષ્ઠિ થુણીજે.

નવકાર સાર સંસાર જે, કુશલ લાભ વાયક કહે;
 એક ચિત્તે આરાધતાં, વિવિધ ઋદ્ધિ વંછિત લાહે. ૧૮

॥ બત્રીશ અનંતકાયનાં નામ ॥

૧ સર્વ કંદની જાતિ	૨ સુરણ કંદ
૩ વજ્ર કંદ.	૪ લીલી હળદર
૫ લીલું આદુ	૬ લીલો કચુરો
૭ સતાવરીવેલી	૮ વિરાલી વેલી
૯ કુંઆરી	૧૦ થોહરિકંદ
૧૧ ગલો	૧૨ ભસણ કલી

૧૩ વાંસના કારેલા	૧૪ ગાજર
૧૫ લૂણા સાથ વૃક્ષ	૧૬ લોઢા પક્ષની કંઠ
૧૭ ગિરિકર્ણિકા એટલે સર્વ વનસ્પતિના	૧૮ ખરસુ આકંઠ
નવા ઉગતાં કુંપલપાન	
૧૯ થેંગ કંઠ	૨૦ નીલી માથ
૨૧ લૂણ વૃક્ષની છાલી	૨૨ ખીલુડા કંઠ
૨૩ અમૃત વેલિ	૨૪ મૂલાની પાડ
૨૫ ભૂમિ ફેડા જે ચોમાસામાં છ	૨૬ ટંક વત્થુલશાક
આકારે ઉગે તે	
૨૭ મુઅર વેલી	૨૮ પક્ષંક શાક
૨૯ કુંવલી આંખિલી	૩૦ આલુ કંઠ
૩૧ પિંડાલુ કંઠ	૩૨ વિરહા અંકુરા ધાન્ય

માર્ગાનુસારીના ૩૫ બોલ

૧ ન્યાય સંપન્ન વિભવ—ન્યાયથી ધન મેળવવું—સ્વામિદ્રોહ, મિત્ર દ્રોહ, વિદ્યાસીને ઠગવું, ચોરી કરવી, થાપણ આજવવી, વિગેરે નિંદવા થોમ્ય કામ ત્યાગ કરીને ધન ઉપાર્જન કરવું તે.

૨ શિષ્યાચાર પ્રશંસા—ઉત્તમ પુરુષોના આચરણનાં વખાણ કરવાં.

૩ સરખા કુળાચારવાળા પણ અન્ય ગોત્રી સાથે વિવાહ કરવો.

- ૪ પાપના કામથી ઠરવું.
- ૫ પ્રસિદ્ધ દેશાચાર પ્રમાણે વર્તવું.
- ૬ કોઈના અવર્ણવાદ બોલવો નહિ.
- ૭ જે ઘરમાં પેસવા નીકળવાના અનેક રસ્તા નથી તથા જે ઘર અતિ ગુપ્ત અને અતિ પ્રગટ ન હોય અને પાડોશી સારા હોય તેવા ઘરમાં રહેવું.
- ૮ સારા આચરણવાળા પુરૂષોની સોખત કરવી.
- ૯ માતા તથા પિતાની પૂજા કરવી—તેમનો સર્વ રીતે વિનય સાચવવો અને તેમને સર્વ રીતે પ્રસન્ન રાખવા.
- ૧૦ ઉપદ્રવવાળા સ્થાનકનો ત્યાગ કરવો—લડાઈ, દુકાળ વિગેરે અડચણવાળા ઠેકાણાં છોડવા.
- ૧૧ નિંદીત કામમાં ન પ્રવર્તવું—નિંદવા યોગ્ય કામ ન કરવાં.
- ૧૨ આવક પ્રમાણે ખર્ચ રાખવું.
- ૧૩ ધનને અનુસરતો વેશ રાખવો—પેદાશ પ્રમાણે પોશાકી રાખવી.
- ૧૪ આઠ પ્રકારના બુદ્ધિના ગુણને સેવવા. તે આઠ ગુણનાં નામ- ૧ શાસ્ત્ર સાંભળવાની ઈચ્છા. ૨ શાસ્ત્ર સાંભળવું. ૩ તેનો અર્થ સમજવો ૪ તે યાદ રાખવો. ૫ ઉલ્લે-તેમાં તર્ક કરવો તે સામાન્ય જ્ઞાન ૬ અપોહ વિશેષ જ્ઞાન. ૭ ઉપોહથી સંદેહ ન રાખવો. ૮ આ વસ્તુ આમજ છે એવો નિશ્ચય કરવો.
- ૧૫ નિત્ય ધર્મને સાંભળવો જેથી બુદ્ધિનિર્ભળ થાય.

- ૧૬ પહેલાં જન્મેલું ભોજન પચી જાય ત્યાર પછી નવું ભોજન કરવું.
- ૧૭ જ્યારે ખરી ભૂખ લાગે ત્યારે ખાવું, પણ એક વાર ખાધા પછી તરતજ મિઠાઈ વિગેરે આવેલું જોઈ લાલચથી તે પર ખાવું નહિ કારણ કે અપચો થાય.
- ૧૮ ધર્મ, અર્થ અને કામ એ ત્રણ વર્ગને સાધવા.
- ૧૯ અતિથિ તથા ગરીબને અન્નપાનાદિ આપવું.
- ૨૦ નિરંતર અભિનિવેષ રહિત રહેવું, કોઈને પરાભવ કરવાના પરિણામ કરી અનીતિથી કામનો આરંભ કરવો નહી તે.
- ૨૧ ગુણી પુરૂષોનો પક્ષપાત કરવો, તેમનું બહુમાન કરવું.
- ૨૨ નિષિદ્ધ દેશકાળનો ત્યાગ કરવો, રાજ તથા લોકોએ નિષેધ કરેલા દેશકાળમાં જવું નહી.
- ૨૩ પોતાની શક્તિને અનુસરીને કામનો આરંભ કરવો.
- ૨૪ પોષણ કરવાં યોગ્ય જેવાં કે માતા પિતા સ્ત્રી પુત્રાદિકનું ભરણ પોષણ કરવું.
- ૨૫ વ્રતને વિષે રહેલા તથા જ્ઞાને કરી મોટા એવા પુરૂષોને પૂજવા.
- ૨૬ દીર્ઘદર્શી-જે કાંઈ કામ કરે તેમાં લાંબી દ્રષ્ટિ ફેરવી તેનાં શુભાશુભ ફળનો તપાસ કરી ચાલવું.
- ૨૭ વિશેષજ-દરેક વસ્તુનો તફાવત સમજી પોતાના આત્માના ગુણ દોષોનો તપાસ કરવો.
- ૨૮ કૃતજ (કર્તા કર્મનો જાણુ) -કરેલ ઉપકાર તથા અપકારને સમજવો.
- ૨૯ લોકપ્રિય-વિનયાદિ ગુણે કરી લોકપ્રિય થવું.
- ૩૦ લજ્જાળુ (લાજવાળો)-લાજમર્યાદામાં રહેવું.

૩૧ દયાળુ-દયા ભાવ રાખવો.

૩૨ સુંદર આકૃતિવાન-કૂર આકૃતિનો ત્યાગ કરી શરીરનો સુંદર આકાર રાખવો.

૩૩ પરોપકારી-પરને ઉપકારી થવું.

૩૪ અંતરંગારિજિત-કામ, ક્રોધ, લોભ, માન, મદ તથા હર્ષ એ છ અંતરંગ વેરીને છતવા.

૩૫ વશીકૃતેન્દ્રિયઆમ-ઈન્દ્રિયોના સમુહને વશ કરવા, સર્વે ઇન્દ્રિયોને વશ કરવાનો અભ્યાસ કરવો.

॥ શ્રાવકના પ્યાર વ્રત ॥

૧ સ્થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણ	૨ સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણ
૩ સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણ	૪ સ્થૂલ મૈથુન વિરમણ
૫ સ્થૂલ પરિગ્રહ પરિમણ	૬ દિશી પરિમણ
૭ ભોગોપભોગ પરિમણ	૮ અનર્થદંડ વિરમણ
૯ સામાયિક	૧૦ દેશાવગાસીક
૧૧ પૌષધ	૧૨ અતિથિ સંવિભાગ

॥ બાવીસ અભદ્ય શ્રાવકે વર્જવાં ॥

૧ વડ ફળ. ૨ પીંપળ ફળ. ૩ ઉંબર ફળ. ૪ કહુંબર ફળ.
 ૫ કહુંબર ફળ. ૬ પાકેર કેળ ૭ માંસ. ૮ દારૂ. ૯ મધ ૧૦ મા-
 ખણ. ૧૧ હેમ. ૧૨ ગીડા. ૧૩ તુચ્છ ફળ. ૧૪ બહુબીજ ફળ.
 ૧૫ અથાણું (બાળો વિગેરે). ૧૬ કાચું મોરસ. ૧૭ ઝેર અશીષ.
 સોમલ મહોરો ૧૮ (મુલતાની આદિ) માટી. ૧૯ ચલિત રસ,

(૧૦૭)

વાસી રોટલી, સીરો લાવસી વગેરે. ૨૦ અન્નણ્યા ફળ, વસ્તુ.
૨૧ રાત્રી ભોજન. ૨૨ કંદમૂળ.

॥ લેશ્યા છ ॥

૧ કૃષ્ણ લેશ્યા. ૨ નીલ લેશ્યા. ૩ કાપોત લેશ્યા. ૪ તેજો લે-
શ્યા. ૫ પદ્મ લેશ્યા. ૬ શુક્લ લેશ્યા.

॥ ધ્યાન ચાર ॥

૧ આર્તધ્યાન. ૨ રૌદ્રધ્યાન. ૩ ધર્મધ્યાન. ૪ શુક્લધ્યાન

॥ શ્રાવકના એકવીશ ગુણ ॥

૧ લજ્જવંત. ૨ દયાવંત. ૩ શાંતમૂર્તિવંત ૪ પ્રતીતવંત.
૫ પરાયા દોષનો ઢાંકણ હોય. ૬ પર ઉપગારી હોય ૭ સૌ-
મ્યદ્રષ્ટિ હોય. ૮ ગુણગ્રાહી હોય ૯ ગિરવાઈ વાળો હોય. ૧૦
સૌને વલ્લભ હોય. ૧૧ શિષ્ટાચારનો પક્ષી હોય. ૧૨ મિષ્ટવચન
બોલે ૧૩ ઉંડા વિચારવાળો. ૧૪ વિશેષજ્ઞાનવાળો. ૧૫ શાસ્ત્ર-
નો જાણનાર હોય ૧૬ ધર્મનો જાણનાર હોય. ૧૭ કીધો ઉપ-
ગાર જાણે. ૧૮ નહિ દીન નહિ અભિમાની એવ મધ્યમ સ્વ-
ભાવવાળો ૧૯ સ્વભાવથીજ વિનયવંત હોય ૨૦ પાપભીરૂ
૨૧ પવિત્ર હોય.

❖ ❖ સમાપ્ત. ❖ ❖

❀ વિનાતિ. ❀

નક્કી મેળવા પળુ તેને સન્મારે પરચી નહિ તો તેથી શું સયું ?

સુપાત દાન આપવાનું કિતમ સાધન કયું ?

જેમાં તમારા સ્વધર્મી જેન બધુઓના બાળકોને તથા શ્રાવિકાઓને અનુભવી શિક્ષકો તેમજ વહીવટદારની પુરતી દેખરેખથી ધાર્મિકજ્ઞાન અપાય છે, તેમાં મદદની જરૂર છે, આ પાઠશાળાને શ્રાવિકાશાળામાં ફંડ નહિ હોવાથી જેન બધુઓ પાસે મદદની આશા રાખીએ છીએ.

બીજું અત્રે મળેલી મદદથી પ્રથમ સ્નાત્રપૂજા ઢાઢી હતી. જે ભેટ તરીકે આપવામાં આવેલી હતી. તે મળવાનું ઠેકાણું અમારી પાઠશાળાનું આધુનિક હતું. પણ નક્કી બુજ વખતમાં ખપી જવાથી અને અમારી પાસે ઘણા ભોકોની માંગણી થવાથી તે સ્નાત્રપૂજાની ચોપડીમાં ઘણો સુધારો વધારો કરી છપાવી હોવાથી અમારા બધુઓને ખાસ ઉપયોગી થઈ પડશે. ખરીદનારને પાંચ નક્કી વધુ આપવામાં આવશે નહિ. આ પુસ્તકમાં સ્નાત્રપૂજા ઉપરાંત ચૈત્યવંદન અને સામાયિકની વિધિ તેમાં આવતાં સત્તો સાથે તથા રત્નાકર પચ્ચીસી મૂળ સંસ્કૃત શ્લોક, તેનો પદ અનુવાદ અને અર્થ સાથે તથા નવાણુ જાત્રાની વિધિ તથા છદો વિગેરેના સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે.

આ પાઠશાળામાંથી નીચેના પુસ્તકો વેચાતાં મળશે.

૨૧. આ. પા.

૩૧. આ. પા

પંચ પ્રતિક્રમણ અર્થ સાથે
૧-૪-૦

” ” ” ”
મહેસાણાવાળું ૧-૮-૦

જિનેન્દ્ર વિવિધ પૂજા, ૨-૦-૦

સંગ્રહ બા. ૧-૨-૩-૪

(જુજ નકલ છે.)

સામાયિક સૂત્ર ૦-૧-૦

પં. મુક્તિવિમળણ ચરિત્ર

તથા પૂજા અને સ્તવનો ૦-૮-૦

દેવસીરાધ સાથે ૦-૮-૦

જિનગુણ સ્તવનાવલી ૦-૮-૦

(જેમાં જુના સ્તવનો છે)

સ્નાત્ર પૂજા ૦-૮-૦

મળવાનું ઠેકાણું,

મુક્તિવિમળણ જૈન પાઠશાળાના.

વહીવટદાર બાલાભાઈ કચરાભાઈ પાસેથી મળશે.

ઠે:-હાજપટેલની પોળમાં રામજીમંદીરની પોળ,

અમદાવાદ.

